

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 5 maj justerades.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Sara Karlsson* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält *Maria Ferm* som ersättare i riksdagsstyrelsen.

Talmannen förklarade vald till

ersättare i riksdagsstyrelsen

Maria Ferm (MP)

§ 4 Anmälan om förändringar i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet

Talmannen anmälde följande förändringar i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet från och med den 19 maj:

Allan Widman (FP), ordförande

Kenneth G Forsslund (S), vice ordförande

Kent Härstedt (S), deputerad

Peter Jeppsson (S), suppleant

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:571

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:571 Möjligheterna till undantag från reglerna om krav på kassaregister
av Per-Ingvar Johnsson (C)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:578

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:578 Trängselskatt för utländska fordon
av Jimmy Ståhl (SD)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 8 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:579

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:579 Kontrollstation för koldioxidskatten avseende jord- och skogsbruket
av Anders Forsberg (SD)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:591 Finansiering av transportinfrastruktur
av Anders Åkesson (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 2 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 20 maj 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:600

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:600 Utredningen om Bromma flygplats
av Anders Åkesson (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 20 maj 2015

Näringsdepartementet

Mehmet Kaplan (MP)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:606

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:606 Regeringens näringspolitik
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 20 maj 2015

Näringsdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:542 om traineejobb

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig om när jag förväntar mig att målet för traineejobb ska vara uppnått och om jag fortfarande anser att traineejobb inom äldreomsorgen är en bra lösning.

Traineejobb innebär en möjlighet för unga att kombinera arbete med en relevant yrkesutbildning inom sektorer där allt fler går i pension de

närmaste åren eller där det finns bristyrken. Detta kommer att stärka deras förutsättningar till varaktig anknytning till arbetsmarknaden.

I dag är det brist på personal inom yrken som kräver gymnasiekompetens, samtidigt som alltför få utbildas inom dessa yrken i ungdomsskolan.

Traineejobb innebär en kombination av arbete och reguljär utbildning. Tre parter är involverade: arbetstagare, arbetsgivare och utbildningsanordnare. Antalet traineejobb är därför beroende av fleras aktiva agerande. Regeringen räknar med att traineejobben kommer att nå sin fulla volym om två till tre år. Den delegation för unga i arbete som jag inrättat kommer att underlätta införandet av traineejobb.

Lotta Finstorp hänvisar i andra delen av sin fråga till kritik från fackförbund och yrkesverksamma när det gäller traineejobb inom äldreomsorgen.

Äldreomsorgen sysselsätter ett stort antal arbetstagare inom välfärdssektorn. Behovet av en generationsväxling är stort, och det är viktigt att möjligheter till traineejobb finns även där. Jag har en nära och konstruktiv dialog med fackförbundet Kommunal. Även de välkomnar utökade möjligheter till generationsväxling.

Jag kommer att verka för att möjligheten att få traineejobb finns på plats från augusti 2015. Möjligheten utökas till bland annat äldreomsorgen 2016 förutsatt att detta godkänns av Europeiska kommissionen.

För att traineejobben ska fungera bra är det nödvändigt att de som får sådana jobb ska vara välkomna på arbetsplatserna. Liksom när det gäller andra subventionerade anställningar kommer det att finnas krav på att Arbetsförmedlingen ska samråda med lokala arbetstagarorganisationer innan någon anvisas en arbetsplats.

Anf. 2 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Den politik som regeringen för är en jobbfiertlig politik som riskerar att bromsa Sveriges utveckling. Att fördyra jobb för unga, försämra för företagen och samtidigt höja bidragen kommer att leda till färre jobb för unga, inte fler.

Regeringen och främst Socialdemokraterna gick i valrörelsen till val på att Sverige skulle ha EU:s lägsta arbetslöshet. Det är absolut ett behjärtansvärt mål på många sätt. Framför allt för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten, som *är* hög, är åtgärder för unga absolut en viktig del för att nå det målet.

I går läste jag en intervju i GP, Göteborgs Posten, med arbetsmarknadsministern. Jag ska citera några rader från den intervjun som handlar om att ha EU:s lägsta arbetslöshet: "Det beror litegrann på vad man menar med ett mål. Man kan ha mål och så bedömer man sannolikheten av att man ska nå dem, ungefär som det kan vara med nyårslöften, man bedömer sannolikheten av hur många dagar man ska hålla det." Att vallöften och nyårslöften har samma dignitet hos regeringen har jag väldigt svårt att tro. Traineejobben trodde jag var en del i vallöftet om att uppnå EU:s lägsta arbetslöshet.

Nyligen kom årets OECD-rapport för Sverige. Där konstateras att trots att antalet arbetstillfällen har ökat ligger arbetslösheten på en högre nivå i många OECD-länder jämfört med före finanskrisen. Och den höga nivån

kommer inte per automatik att reduceras vid en konjunkturuppgång. Det är ofta så att om man har gått igenom en kraftig lågkonjunktur effektiviserar företag och offentlig sektor och tjänsterna blir färre.

Rådet från OECD är: De politiska beslutsfattarna bör satsa på att skapa fler och bättre arbeten.

Det är till syvende och sist att fler jobb växer fram i landet som gör att arbetslösheten minskar. Då måste jobbpolitiken vara det viktigaste verktyget i verktygslådan, men jag hittar inget sådant verktyg i regeringens verktygslåda.

Fler unga behöver först och främst ha ett jobb att gå till. Då måste man på vägen dit se till att förbättra skolan, att försöka motivera skoltrötta ungdomar tillbaka till skolbänken, utveckla lärlingsutbildningar men också effektivisera nedsättningarna av arbetsgivaravgifter som vi vet har gett effekt. Men det finns inga förslag.

Utifrån vad som lovades i valrörelsen tror ministern, vad jag har förstått, att det av de 34 000 traineejobb som lovades i valrörelsen är ungefär en fjärdedel som eventuellt kan effektueras.

Jag har väldigt många frågor om detta. Det finns på regeringens hemsida ett citat av arbetsmarknadsministern: ”Nu ska vi lösa ungdomsarbetslösheten på riktigt. Vi ska inte sätta ungdomar i låtsasåtgärder.” Vad betyder det? Vad är låtsasåtgärder? Hur blir ungdomsjobben fler när arbetsgivaravgifterna tredubblas? Och vad händer med traineeplatserna?

Anf. 3 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret på interpellationen!

Så här sa statsminister Stefan Löfven i augusti före valet förra året: Vi presenterar i dag en stor satsning ur vårt kommande valmanifest. Vi föreslår ett sjukvårdsluft med traineejobb för unga i sjukvården. Vi vill ge fler ungdomar chansen att upptäcka hälso- och sjukvården som arbetsmarknad och samtidigt avlasta den hårt pressade personalen.

Traineejobben där unga arbetslösa ska få arbete och utbildning inom till exempel äldreomsorgen eller på fritis var alltså ett av Socialdemokraternas viktigaste och starkaste vallöften. Som vi hörde Lotta Finstorp beskriva blir det av de ca 30 000, som det talades om från början, ungefär en fjärdedel som kan effektueras. Jag hoppas att arbetsmarknadsministern kommenterar detta.

Detta med traineejobb lät ju väldigt bra i början, men sedan är det som att regeringen har upptäckt att det egentligen inte är så lätt. Här ska ungdomar in i en äldreomsorg där det krävs både erfarenhet och förståelse för äldres situation. Traineejobben ska vara under ett års tid, och sedan är det över.

Vi vill egentligen samma sak, att unga ska komma in i arbete. Vi vet att det betyder oerhört mycket för den enskilde, och för samhällsutvecklingen är det naturligtvis oerhört viktigt att man kommer i jobb. Samtidigt höjs arbetsgivaravgiften för unga. Det får vissa negativa konsekvenser för ungas ingång i arbetslivet, så är det ju.

Min enkla fråga till ministern är om ministern tror på traineejobben i den utformning och den utsträckning som uttalades i samband med valrörelsen.

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig fortsätta citatet som Lotta Finstorp läste upp från GP. Jag fortsätter med att säga att man också kan se på mål på ett annat sätt, som ett sätt att styra politiken så att man säkerställer att man når målen, och det är så regeringen ser på målet. Det var alltså inte riktigt ärligt att lyfta ut den del där jag sa hur regeringen *inte* ser på målet. Vill man ta del av citatet i sin helhet kan man titta på SVT Forum som finns på SVT:s hemsida där jag diskuterar detta.

Herr talman! Vi ska lösa ungdomsarbetslösheten på riktigt, och vi tänker vidta de åtgärder som krävs för att göra det.

En av de stora utmaningarna på dagens arbetsmarknad är att var femte rekrytering inte blir av därför att det tar orimligt lång tid för arbetsgivarna att hitta personal med rätt kompetens.

Samtidigt ser vi att det råder brist inom många av de yrken som man kan utbilda sig till inom gymnasieskolan. Det finns förstås ett samband med den gamla regeringens misslyckade skolpolitik som har gjort att allt färre går ut från yrkesprogrammen med rätt utbildning.

För att lösa detta måste vi göra förändringar i gymnasieskolan, men vi måste också rusta de ungdomar som i dag är arbetslösa för att inte bara komma in på arbetsmarknaden utan också varaktigt stanna där.

Vi står inför en ungdomsbrist i Sverige. I många yrken riskerar vi att inte få tag i utbildad personal. Undersköterskeyrket är ett sådant yrke. Man räknar med att det behöver rekryteras 130 000 nya undersköterskor de närmaste sju åren.

Att i detta läge inte utnyttja möjligheten att ge ungdomar chansen att utbilda sig till undersköterska, plåtslagare, bagare, fordonsmekaniker eller något av de många andra yrken där vi i dag har brist och ser framför oss en allt större brist är dålig politik.

Regeringens avsikt är att klara företagens kompetensförsörjning och ge ungdomar en varaktig, stark ställning på arbetsmarknaden.

Herr talman! Vi ska vara försiktiga med prognoser. Jag minns hur det var med den gamla regeringen. Man införde yrkesintroduktionsanställningar som skulle ge 30 000 nya jobb. De är nu uppe i ungefär 1 000. Man sa att den viktigaste åtgärden för att lösa arbetslösheten var att försämra a-kassan. Det ökade arbetslösheten. Man sa att sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar var det viktigaste sättet att lösa ungdomsarbetslösheten. Ungdomsarbetslösheten ökade.

En regering kan bara dömas utifrån resultaten av sin politik. Det gäller också vår regering och mig. Vårt uppdrag är att lösa ungdomsarbetslösheten. Ingen ung människa ska gå långtidsarbetslös, och vi ska nå den lägsta arbetslösheten. Det är ett högt och ambitiöst mål, men vad ska man med en regering till om den inte tänker ta sig an svåra och viktiga mål som är nödvändiga för Sverige och för alla de individer som behöver ett arbete att gå till och en lön att försörja sig på?

Regeringen kommer att vidta de åtgärder som krävs för att vi både ska klara företagens kompetensförsörjning och lösa arbetslösheten.

Införandet av traineejobb är en viktig pusselbit. Det innebär att en ung människa är anställd på halvtid hos en arbetsgivare samtidigt som hon deltar i yrkesutbildning för att nå kompetens i de yrken där det i dag råder brist.

Jag tror att detta är en bra kombination. Det är en kombination som har välkomnats av både arbetsgivare och fackliga organisationer, kanske framför allt av Kommunal som är det fackförbund som organiserar de undersköterskor som är alldeles för få och som behöver väldigt många fler välutbildade kollegor för att Sverige ska klara kvaliteten i äldreomsorgen framöver.

Anf. 5 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för en bra debatt. Det här är viktigt. Ungdomsarbetslösheten är en ödesfråga för Sverige. Här vet jag att vi har en samsyn. Vi måste få fler ungdomar att komma i arbete. Då måste jobben växa till och komma fler till del.

Det finns en oro för traineejobben. Enligt ministerns svar är Kommunal positivt till traineejobben. I andra förbund finns det dock en ganska skarp och oroande kritik.

I kommunerna försöker man höja kompetensnivån. I dag måste man nästan ha akademisk utbildning för att kunna vara pedagog på till exempel fritidshem.

De olika förbunden uttrycker oro. En fritidspedagog i Linköping säger att hon ser det som en försämring att ta in mindre kvalificerad personal. En ledamot i Lärarförbundets styrelse säger att de är rädda för att arbetsgivarna ska se det som en quickfix, ett snabbspår till mer personal på fritis, och att arbetsgivarna i stället behöver se över hur de ska locka till sig behörig personal, till exempel genom att förbättra arbetsmiljön.

Lärarförbundet säger också att det viktigaste är att det inte läggs ytterligare bördor på en redan hårt arbetsbelastad lärar- och skolledarkår. Vårdförbundet gör liknande uttalanden.

De är pressade och hinner inte ens tänka att de ska handleda ungdomar som har gått arbetslösa i sex månader. Jag tror att det är sex månader för traineejobb, men ministern får rätta mig om jag har fel.

Efter sex månaders arbetslöshet tar det lång tid för ungdomar att komma in i rutinerna. De måste bli motiverade att gå till jobbet i rätt tid varje dag, för de har ju lagt om sina vanor.

Det krävs också att ungdomarna får en kvalificerad handledning på arbetsplatsen. Den som handleder måste dessutom ersättas av annan personal. Det gäller att offentlig sektor gör detta.

Till skillnad från YA-jobben är det, enligt ministern, främst inom offentlig sektor som traineejobben ska finnas. I mitt nästa inlägg kommer jag att jämföra med YA-jobben.

Jag undrar varför regeringen inte fortsätter att bygga ut YA-jobben. Precis som ministern sa har det än så länge inte blivit så många YA-jobb. Men det är en bra modell för hur unga ska komma in och få en yrkesutbildning. Vi har den, och handledaren får betalt och så vidare. Det är ett bra koncept. Varför vill regeringen inte fortsätta på den inslagna vägen?

Anf. 6 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern säger att regeringen ska dömas utifrån hur man lyckas med jobben. Med tanke på Finanspolitiska rådets med flera myndigheters kritik mot hur regeringen hanterar ekonomin,

bland annat vad gäller det finanspolitiska ramverket, kan domen bli hård, framför allt från väljarna i kommande val.

Så här säger en representant för Sveriges Kommuner och Landsting, SKL: ”Regeringens förslag om traineejobb i välfärden för unga kan bli en kortsiktig åtgärd som inte löser personalbehoven. Risken är att det här blir pengar i sjön för att ungdomarna finns inne ett år och sedan försvinner ut igen till något annat. Då kommer arbetsgivarna antagligen använda det här för att ta in nya ungdomar i stället för att se till att ungdomarna nu blir anställningsbara.”

Ett annat problem är handledningen. Enligt SKL:s representant finns den personalen inte tillgänglig i dag. Det är givetvis viktigt att ungdomarna, inte minst i ett sådant här sammanhang, får en god handledning när de kommer in på en arbetsplats.

För att nå målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020 måste den strukturella arbetslösheten sjunka med minst 2,5 procentenheter och antalet jobb öka med 130 000, enligt Finanspolitiska rådet. ”De åtgärder som regeringen har lagt fram räcker inte långt”, säger Finanspolitiska rådet.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först säga till Roland Utbult att jag välkomnar Finanspolitiska rådets rapport. Det finns mycket intressant i den som vi bör diskutera och ta till oss. Man säger också att det krävs fler åtgärder än de som hittills har presenterats, vilket är självklart om vi ska nå ett sådant ambitiöst mål för jobben som regeringen har.

Man säger också att det är klokt att ta bort nedsättningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar, som är en ineffektiv åtgärd, och att det är väl motiverat att höja taket i a-kassan, som regeringen gör. Det finns alltså ett bra stöd för regeringens politik.

Jag ska ta Lotta Finstorps fråga om traineejobben på allvar. Traineejobben riktar sig till hela arbetsmarknaden, inte bara till offentlig sektor. Direkt efter valet inledde jag en turné för att träffa i princip alla Sveriges kommunledningar. 249 kommunledningar kom till mina dialogmöten runt om i landet.

En av de viktiga frågor vi diskuterade var hur vi ska utforma traineejobben så att de fungerar på bästa sätt. Utifrån den dialogen har regeringen utformat förslaget. Vi har förstås också haft en mycket nära dialog med såväl Lärarförbundet som Vårdförbundet och Kommunal men också med andra parter på arbetsmarknaden.

Detta har resulterat i att traineejobbets utformning nu är sådan att den kompletterar yrkesintroduktionsanställningarna. YA-jobben är en bra modell, tycker jag, och jag hoppas att de ska kunna växa. Jag tror att de kommer att göra det. Vi har diskuterat med både Arbetsförmedlingen och kommunerna om att de ska användas i större utsträckning.

En del arbetsgivare – inte alla, men en del – anger att det är svårt för dem att ansvara för utbildningsdelen på arbetsplatser. Det är inte alla arbetsgivare som klarar detta. Därför kompletterar vi nu med traineejobb där utbildningssystemet står för utbildningen.

Reguljär utbildning på halvtid och en anställning på halvtid utan egentligt krav på lärande i arbetet – det är naturligtvis en positiv bonus om man lär sig saker på jobbet, men det är inte ett absolut krav – tror jag

kommer att vara ett bra komplement till yrkesintroduktionsanställningarna.

För en del arbetsplatser och arbetsgivare passar det bättre att ha ett lärande i arbetet, och då är YA-jobben en bra modell. För andra är det bättre att kunna lägga lärandet i det reguljära systemet.

Inte minst när det gäller utbildningen till undersköterska och omvårdnadsprogrammet, som finns utbyggt i de allra flesta kommuner, är det en bra modell att kunna lägga lärandet i utbildningssystemet och ha anställningen i skolan, om det till exempel handlar om barnskötare, eller i äldreomsorgen eller sjukvården, om det handlar om undersköterskor.

Låt mig förklara hur det fungerar. Redan i dag jobbar många utbildade ungdomar extra då och då på fritis, i barnomsorgen eller i äldreomsorgen. De får ingen fast tjänst därför att de inte har rätt kompetens. Det vi nu erbjuder är en möjlighet att skaffa sig rätt kompetens, att bli barnskötare eller undersköterska och att kombinera detta med anställning så att man blir färdig och därmed kan få ett fast jobb.

Det som kommunerna och många andra arbetsgivare efterlyser är just utbildad arbetskraft, och det är precis där vi använder traineejobben för att lösa två saker på en gång.

Man underlättar kompetensförsörjningen hos offentliga arbetsgivare, där behovet är mycket stort, men också i det privata näringslivet. Där är det kanske inte lika stort volymmässigt, men där finns viktiga brister i arbetsmarknadens funktionssätt som måste kunna rättas till för att företag ska kunna växa. Samtidigt kommer ungdomar inte bara in på arbetsmarknaden utan blir också varaktigt kvar där. Det är hela poängen med traineejobben.

Anf. 8 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det är intressant att jämföra YA-jobben. Det är glädjande att arbetsmarknadsministern ser att det finns en möjlighet att expandera där så att fler ungdomar kommer in den vägen också.

Jag tycker att Roland Utbult väldigt väl tog upp kvaliteten i äldreomsorgen och vikten av att ha kvalificerad personal där. Det är där man verkligen behöver ha det.

Däremot kan jag bli orolig för att man måste in och jobba i vården bara för att man är ung och arbetslös. Vi måste också tänka på lämplighet och så vidare. Där vet jag inte riktigt hur arbetsmarknadsministern tänker när det gäller traineejobb.

Jag utgår från att Arbetsförmedlingen inte pekar och säger att någon ska börja på äldreboendet si och så bara för att personen är arbetslös och har varit det i sex månader. Bara för att man är arbetslös är man kanske inte per automatik lämplig att arbeta inom till exempel äldreomsorgen, och dessutom kanske man inte brinner för det.

Jag hade för några veckor sedan en interpellationsdebatt med äldreminister Åsa Regnér. Hon var då väldigt tydlig med hur viktigt det är med kvalitet just inom äldreomsorgen. Vi hade en väldigt bra debatt om det.

Därför finns det frågetecken kring detta. Det blir som en quickfix där man säger att bara för att man är ung och arbetslös ska man in i offentlig sektor och arbeta med vård och omsorg därför att det råder brist där. Men

människan fungerar inte riktigt så. Det finns en risk att det inte blir så bra kvalitet.

När det gäller att jämföra YA-jobb och traineejobb finns det en sak jag väldigt gärna vill få svar på. När det handlar om YA-jobb krävs särskilda avtal mellan parterna. Det var viktigt för alliansregeringen att det blev på det sättet.

Det jag har förstått avseende traineejobben, både bristyrkestrainejobb och de offentliga jobben, är att det inte krävs särskilda avtal mellan parterna.

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Skillnaden är att yrkesintroduktionsanställningar inte är någon arbetsmarknadspolitisk åtgärd. De riktar sig inte särskilt till den som är arbetslös utan till alla ungdomar, och det är något som parterna har avtalat om. De är snarare att se som ett sätt att klara kompetensförsörjningen och steget in i yrket för många ungdomar.

Traineejobb är en kombination av en arbetsmarknadspolitisk åtgärd och utbildning. Det betyder att det är en anställning där arbetsgivare anställer. Arbetsgivarna gör ett urval och beslutar vem de vill anställa.

När man anställer en person som ska få del av ett arbetsmarknadspolitiskt stöd, som det finns möjlighet till i traineejobben, har Arbetsförmedlingen ett samråd med arbetsmarknadens parter och med facken. Det finns alltså goda möjligheter.

Det är inte så att man bara kan placeras – det kan inte jämföras med fas 3 eller något där man placeras. Detta är en anställning där man får lön, och det är en arbetsgivare som fattar beslutet om att anställa.

Det handlar inte om att anställa utbildad personal utan om att ge utbildad personal möjlighet att få rätt kompetens.

I dag har vi många ungdomar som har gått gymnasiet, kanske SAM eller medieprogrammet, och som inte riktigt tycker att de kommer in på arbetsmarknaden med den utbildningen. De kanske gärna vill jobba inom äldreomsorgen, men i dag kommer de inte in på komvux eftersom de redan har en gymnasieutbildning.

De kan inte utbilda sig till undersköterskor, trots att de kanske vill bli det. Nu ger vi en möjlighet för dessa ungdomar att skaffa sig rätt yrkeskompetens och samtidigt jobba, tjäna pengar och ha en fot inne i verksamheten. Då klarar vi kompetensförsörjningen och kvaliteten i äldreomsorgen varaktigt.

Det är en stor utmaning som ligger framför oss. Traineejobben är en viktig pusselbit för att klara kvaliteten i äldreomsorgen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:545 om diskriminering av äldre på arbetsmarknaden

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig vilka besked jag avser att ge till alla äldre som både vill och kan arbeta efter 65 år. Jag har nyligen besvarat en liknande interpellation av Katarina Brännström.

De demografiska utmaningarna kräver högre arbetskraftsdeltagande under åren som kommer. Att fler kommer in och stannar kvar längre på arbetsmarknaden är oerhört viktigt. Arbete är förutsättningen för såväl individens som samhällets ekonomi och välbefinnande.

Arbetskraftsdeltagandet bland äldre, i åldrarna 55–64 år, är högre i Sverige än i nästan något annat EU-land. Deltagandet i arbetskraften bland de äldre har ökat kraftigt, från 10,1 procent 2005 till 17,0 procent 2014. Ökningen innebär att över 100 000 fler i åldrarna 65–74 år befann sig i arbetskraften 2014 jämfört med 2005.

Äldre i arbetslivet är en viktig resurs som bör tas till vara. Den faktiska utträdesåldern är i många yrken lägre än 65 år. Detta beror inte på att det saknas ekonomiska incitament att arbeta längre utan på att arbetstagare slits ut i förtid. Om människor ska orka jobba ett helt arbetsliv krävs bättre arbetsmiljöförhållanden i psykiskt och fysiskt slitsamma arbeten.

Arbetsmiljö är ett fokusområde, och regeringen tar nu fram en ny strategi för arbetsmiljöpolitiken i nära samarbete med arbetsmarknadens parter. Ett viktigt område i detta arbete handlar om ett längre arbetsliv.

Som en del i strategiarbetet anordnar regeringen under våren ett antal kunskapsseminarier för att fånga upp olika utmaningar och möjligheter i arbetsmiljöarbetet. Ett seminarium behandlar behovet av ett förlängt och hållbart arbetsliv, med fokus både på unga och äldre och de behov man har i olika delar av karriären.

Inom ramen för Pensionsgruppens arbete och den pensionsöverenskommelse som finns mellan regeringen och de borgerliga partierna pågår dessutom sedan några år en bred översyn av pensionssystemet.

Den långsiktigt stora frågan är här den om ett längre arbetsliv – för att trygga tillräckliga pensioner, pensionssystemets finanser och välfärden. Det arbetet kommer att fortgå under lång tid med det övergripande syftet att uppnå fler arbetade timmar under livet.

Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Den så kallade löneskatten för äldre går även under ett annat epitet, dubbelt jobbskatteavdrag, och infördes av alliansregeringen 2007. Beräkningar från Skattebetalarna visar att den har haft positiv effekt på arbetsmarknaden för antalet sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år och att det till övervägande del förklaras av avskaffandet av den särskilda löneskatten när vi införde det dubbla jobbskatteavdraget 2007.

Ny statistik från Eurostat som Skattebetalarna har bearbetat visar att Sverige har EU:s snabbast växande sysselsättningsgrad bland personer i åldersgruppen 65–74 år. Sedan 2006 har sysselsättningsgraden ökat med över 6 procentenheter, och då har vi dessutom gått igenom en kraftig lågkonjunktur. Det är den största ökningen bland EU-länder.

Det är glädjande att det är fler äldre som fortsätter att jobba. Ibland hör man i debatten att det är bättre att äldre går hem så att de unga får jobben, men det fungerar inte så per automatik, att när någon går i pension får en ung person direkt det jobbet. I många fall kanske man till och med tar bort jobbet, eller också kräver man längre kompetens eller högre utbildning, så den matchningen stämmer nästan aldrig.

Vi behöver den kompetens som äldre har. Vi behöver det framför allt för våra unga som kommer ut på arbetsmarknaden.

Jag kommer från socialförvaltningen, från den världen, med socialt arbete. Där är det ofta så att den som är ung, nyutexaminerad akademiker, socionom, får väldigt tuffa uppgifter. Att omhänderta barn är bland det svåraste man kan göra. Eftersom det är en mycket tuff arbetsmiljö finns det sällan kvar äldre på socialförvaltningen som kan stötta och leda den unga nyutexaminerade som ska ta de här svåra besluten och göra stora utredningar om människors liv.

Jag skulle gärna vilja se att man dessutom kunde ha ett mentorsystem som verkligen stimulerade äldre, kompetenta medarbetare att stanna kvar i yrket. Men då måste vi också ha en politik i landet som möjliggör det, där det finns incitament för att fortsätta att arbeta efter pensionsåldern. Det har denna sänkta löneskatt varit.

Jag har väldigt svårt att förstå varför man vill rulla tillbaka det, så att de äldre i stället går i pension. Vi kommer ju inte att klara pensionsåtagandena om människor inte jobbar längre. Det hänger ihop med hela samhällsekonomin.

Den här frågan är väldigt stor. Den är betydligt mycket större än att många hundra tusen pensionärer nu har ett arbete som de fortsätter att gå till eller startar eget, till exempel, eftersom det finns incitament för att göra det.

Min fråga är naturligtvis: Varför finns det här förslaget över huvud taget? Det finns en stor oro och ilska utanför det här huset kring varför det här förslaget har kommit från regeringen. Av ministerns svar framgår också att flera partikamrater till mig har ställt den här frågan. Det är inte så konstigt, för ute i landet kokar det.

Anf. 12 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson säger att fler måste arbeta längre. Det är bra. Jag skriver under på de orden, liksom att arbetsmiljön är en viktig fråga för att människor ska kunna arbeta längre.

Men samtidigt som ministern säger detta lägger vänsterregeringen en rad förslag som minskar drivkrafterna till arbete. Ni vill göra det dyrare att anställa äldre. Det innebär att er politik inte håller ihop.

Det är tråkigt, herr talman, att vi har en vänsterregering som bryter löfte efter löfte, som för en politik med skattehöjningar, som dämpar sysselsättningen och tillväxten i Sverige. Det är en jobbfientlig politik som jag tycker är tråkig. Vi ser det även på det här området.

Andelen människor i Sverige som är över 65 år och som jobbar ökar mest i hela EU. Detta vill regeringen stoppa genom att göra det dyrare att anställa, genom en ökad löneskatt. Det är oroande, tycker jag, att regeringen går tillbaka till en politik som vi har upplevt förr. Det var en politik som ledde till utanförskap och som ökade klyftorna i samhället. Det var en politik som ledde till att jobben försvann i Sverige, att ekonomin gick i botten och att vi såg skenande kostnader.

Det är jättetråkigt att vi ser det här förslaget att göra det dyrare att anställa äldre.

Anf. 13 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är alltid fascinerande att lyssna till moderater som Jenny Petersson. Om ungdomsarbetslösheten är förfärande hög ska man sänka arbetsgivaravgiften för att lösa det. Om sysselsättningen bland

personer över 65 år ökar och det är en otroligt stark ökning av sysselsättningen, då behöver man sänka arbetsgivaravgiften för det. Det finns liksom inte någon utmaning på arbetsmarknaden som inte ska lösas genom lägre skatter. Tyvärr är det en politik som har haft begränsad framgång.

Jag ska ta frågorna från Lotta Finstorp seriöst. Den beskrivning hon gör från socialförvaltningen av verkligheten där delar jag helt. Det är mycket tungt och tufft, och det är ett otroligt ansvarsfullt och viktigt arbete som man har att utföra. Det är en väldigt allvarlig situation att så många duktiga socialsekreterare inte upplever att man orkar jobba i sitt eget yrke.

Idéer om mentorsystem och annat tror jag är mycket värda att ta till vara. Jag tror att vi skulle behöva mer av det inom många yrken, inte minst med den generationsväxling som vi står inför.

Men de här problemen löser vi inte genom lägre skatt. Incitamenten för att jobba längre finns, och många vill också jobba längre. Den justering av löneskatten som regeringen föreslår innebär 12 procent lägre lönekostnad för att anställa en person som är över 65 år än för att anställa någon som är under 65 år. Det ska jämföras med i dag, då skillnaden är 16 procent. Det är detta vi talar om. Jag tror inte att det kommer att påverka arbetsgivarnas vilja att behålla personer.

Däremot visar ny statistik från SCB att i majoriteten av de fall där man lämnar arbetsmarknaden i förtid är det viljan och den fysiska möjligheten att jobba kvar som avgör individens pensionsålder snarare än arbetsgivarens efterfrågan. Det är alltså, precis som Lotta Finstorp beskriver det, många människor som inte orkar jobba kvar i sitt yrke. Det är allvarligt.

Det är ett av skälen till att regeringen gör så stora satsningar på arbetsmiljöarbetet. Vi tillför ungefär 100 miljoner kronor årligen till arbetsmiljöarbetet för mer inspektioner, med en särskild satsning på kvinnors arbetsmiljö och forskning kring kvinnors arbetsmiljö. Vi tar också fram en ny arbetsmiljöstrategi. Regeringen har nyligen hållit tre kunskapsseminarier i arbetet med att ta fram en ny arbetsmiljöstrategi, och ett av kunskapsseminarierna handlade om just detta med ett hållbart arbetsliv, både i början av arbetslivet och i slutet av arbetslivet. Vi ser ju i dag en oroväckande utveckling där unga, välutbildade kvinnor, till exempel socialsekreterare, blir sjukskrivna trots att de är i början av sin yrkeskarriär, samtidigt som andra lämnar sina yrken och arbetslivet i förtid. Det är en viktig del.

Ett annat kunskapsseminarium som vi hade i måndags handlade om vad man skulle kunna kalla emotionella belastningsskador. Det handlar om yrken där man handskas med människor i kris och har väldigt stora emotionella belastningar i yrket. Där kan de emotionella belastningarna naturligtvis inte tas bort, för det är en del av yrkesrollen att jobba med människor. Om man till exempel är socialsekreterare jobbar man ju med människor i kris. Det är en del av yrket och en del av professionen. Men jag tycker att vi måste titta på hur detta hanteras, så att det inte blir ett arbetsmiljöproblem att jobba med det som faktiskt är professionen. Då tror jag att det handlar om kontroll över arbetssituationen och den totala arbetsbelastningen.

Det är sådana delar som kommer att finnas med i regeringens nya arbetsmiljöstrategi.

Anf. 14 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Vi har stora demografiska utmaningar. Som ministern sa i den förra interpellationsdebatten som vi hade angående traineejobb har vi brist på ungdomar framöver. Det är alltså inte så att vi bara måste få fler pensionärer att arbeta längre därför att det handlar om kompetens. Det är en viktig del. Men det handlar också om en ren överlevnad för Sverige och för samhällsekonomin att människor arbetar längre. Då kommer också pensionssystemet att hålla för alla in i framtiden.

Att färre sysselsatta seniorer skulle vara negativt för svensk ekonomi och även riskera att leda till lägre pensionsnivåer tycker jag är ett grundläggande faktum som man från regeringens sida måste ta på fullaste allvar. Då måste det finnas incitament avseende arbetsmiljön, precis som ministern tar upp. Jag delar i mångt och mycket det som ministern säger om att vi måste arbeta för ett hållbart längre arbetsliv. Där finns det många parametrar som man måste skruva på och försöka förbättra. Men det måste också finnas incitament för individen själv att välja att arbeta kvar några år till fast man egentligen har rätt att gå i pension. Incitamentet är ofta att man får mer pengar kvar i plånboken. Vi människor fungerar så. Det är inte konstigare än så.

Pensionsåldersutredningen är intressant. De ser också över dessa frågor som gäller arbete. I den utredningen står det bland annat att 25–40 procent av pensionärerna säger att de gärna skulle ha arbetat längre om attityderna mot äldre varit mindre negativa. Där finns alltså en ytterligare del.

Vi måste komma ihåg att vi är friskare längre upp i åldrarna. Medellivslängden i Sverige ökar. Då måste vi också kunna höja pensionsåldern. Det är en av de viktigaste sakerna att göra.

Det finns också en sådan attityd mot äldre att när man fyller 65 år ska man gå hem. Men vi behöver deras kunskap och kompetens så väl.

I Pensionsåldersutredningen refereras det till en stor undersökning av pensionärer i 19 industriländer som visar att mer än tredjedel av Sveriges pensionärer uppgav att pensioneringen var ofrivillig. De hade alltså velat arbeta kvar. Det fanns olika orsaker till det. Det handlade bland annat om attityder. De kände att de inte fick jobba kvar längre eller inte var välkomna att jobba kvar längre. Men det handlade också om att arbetsmiljön och arbetet var så tufft att de inte orkade längre. Det finns alltså olika delar i detta.

Men vi kommer de facto att bli färre som ska försörja allt fler därför att vår befolkning blir allt äldre. Det är mycket glädjande att vi blir äldre.

Att man får vara med och bidra och att få vara med i matchen och ha en lön och incitament att fortsätta jobba är bra för hela Sverige.

Därför är min fråga: Hur ska regeringen göra? Hur ska vi bibehålla det incitament som gör att det faktiskt också finns en personlig del i detta, att man faktiskt får mer pengar i plånboken? Jag har inte hört något svar på det.

SPF Seniorerna har gjort en undersökning som visar att var fjärde pensionär vill återgå till arbetslivet i någon form därför att man är pigg, har energi, är kompetent och vill gärna fortsätta att vara det och gärna vägleda yngre. Att hitta ett system för ett mentorskap tycker jag skulle vara kalas.

Anf. 15 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag tycker att arbetsmarknadsministern är lite nonchalant i sitt inlägg mot det som jag tog upp. Jag sa att jag håller med arbetsmarknadsministern om att arbetsmiljön är jätteviktig för att få människor att arbeta längre. Vi lever allt längre, och vi är allt friskare. Det är något positivt. Men det ställer också krav på reformer och på vårt välfärdssystem, och det ställer krav på att vi har verktyg för att underlätta för människor att arbeta längre.

För att Sverige ska kunna säkra pensioner och framtida välfärd även för kommande generationer behöver vi fler arbetade timmar i Sveriges ekonomi, och vi behöver arbeta längre upp i åldrarna. Det är här vi har konflikten, arbetsmarknadsministern.

Ni lägger fram ett förslag som jag har kritiserat. Jag tycker att det är obegripligt att införa en löneskatt för personer över 65 år. Det blir märkligt när ni konstaterar att man behöver arbeta högre upp i åldrarna och då gör det dyrare att anställa. Det är där konflikten ligger, och det är detta konkreta förslag som jag kritiserar. Hur går detta ihop? Vi ser nu, precis som Ylva Johansson säger, att andelen människor som är över 65 år arbetar längre och ökar mest i hela EU. Då lägger man fram en reform som går i motsatt riktning. Det är obegripligt för mig, och det är där konflikten ligger. Det handlar inte om att vi inte ska satsa på arbetsmiljön och att vi ska se till att få fler vägar in i arbete. Det är en annan diskussion där vi i och för sig också har en konflikt. Men det var det konkreta förslaget som jag kritiserade.

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi har säkert samma önskan om att fler ska jobba längre. Men Jenny Petersson och jag har olika recept för hur detta ska nås. Jag ska återkomma till den konflikten.

Jag vill ändå tacka Lotta Finstorp för klargörandet om att det inte finns någon motsättning mellan att fler jobbar längre och att unga kommer in på arbetsmarknaden. Vi behöver båda delarna. De underlättar för varandra. Det blir svårare för ungdomar att komma in om de äldre med sin erfarenhet har lämnat i förtid. Det blir också svårare att finansiera välfärden och andra viktiga insatser. Detta är därför mycket viktigt att göra.

Jag vill klargöra en sak för Lotta Finstorp. Regeringen föreslår inga förändringar när det gäller mer pengar i plånboken. De som i dag arbetar när de är över 65 år har ett förhöjt jobbskatteavdrag. Regeringen föreslår inte några förändringar av detta. Dessutom har de ett förhöjt avdrag när det gäller skatten. Detta ger ca 30 000 kronor per år mer i plånboken för den som är över 65 år och arbetar. Jag menar därför att de ekonomiska incitamenten för individen att arbeta är på plats. Jag har svårt att se att det finns mer att hämta längs den linjen.

När det gäller arbetsgivarens kostnader handlar det alltså om huruvida det i fråga om lönekostnaderna ska vara 16 procent eller 12 procent billigare att anställa den som är över 65 år.

Jag tror att det är andra delar som är avgörande om vi på allvar ska få fler att arbeta längre. Den kanske viktigaste frågan handlar om attityderna, som Lotta Finstorp tog upp. Det är naturligtvis ett område som är svårt att attackera politiskt. Det finns inget enkelt sätt för en regering att ändra attityderna på arbetsmarknaden. Men vi kan i alla fall försöka, och vi kan

försöka påverka attityderna. Jag tror nämligen att det kanske är något av det som betyder mest.

Det är naturligtvis en subjektiv upplevelse att man upplever att man inte är efterfrågad på jobbet. Man kanske är det, men man upplever det inte så. Man upplever att man är satt på undantag. Då tror jag att det är många som tänker att det kanske är lika bra att ta ut förtida pension – maken kanske har gått i pension, och det kan finnas andra sociala skäl som pekar i den riktningen – utan att på allvar se till hur de kan bidra vidare.

Anledningen till att man kan tro att det är så är att vi ser vad som händer när arbetsgivaren ringer till den som har gått i förtida pension eller gått i pension över huvud taget och säger: Vi klarar oss inte utan dig. Kan du komma tillbaka och jobba extra? Då kommer nästan alla med glädje tillbaka därför att det är en mycket skön känsla att vara efterfrågad på sin arbetsplats.

Jag tror alltså att attityder är viktiga och att det är viktigt att arbetsgivare visar uppskattning av sina anställda och inte minst när det gäller den vikt som de erfarna medarbetarna har på arbetsplatsen.

Nej, Jenny Petersson, vi är inte oense bara om skattepolitiken. Vi är också oense om satsningarna på arbetsmiljön. Den gamla regeringen gjorde dramatiska nedskärningar i arbetsmiljöarbetet. Man skar ned kraftigt på resurserna till Arbetsmiljöverket och deras inspektioner. Man lade också ned hela Arbetslivsinstitutet och stora delar av den viktiga forskning som leder fram till ny kunskap, inte minst för att hantera den typ av arbetsmiljöutmaningar som till exempel socialsekreterarna möter, vilket Lotta Finstorp talar om.

Detta vänder nu regeringen. Vi satsar pengar på detta därför att vi ser att det är viktigt för människors hälsa och att det är viktigt för svensk ekonomi att fler människor ska ha möjlighet att arbeta längre. Arbetsmiljön är inte den enda orsaken men en viktig orsak, och den går att påverka.

Anf. 17 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Om det blir dyrare att anställa eller ha kvar en äldre anställd i verksamheten försvinner ju incitamenten för arbetsgivaren. Det är en ganska enkel ekvation, och det är precis samma sak som att fördubbla arbetsgivaravgiften för unga. Om det är lika dyrt att anställa en ung person, varför skulle man då inte i stället anställa en som har större kompetens och så vidare?

Det är ju detta incitament som är oerhört viktigt när det gäller äldre. Attityden mot äldre blir inte bättre om det är dyrare eller lika dyrt att anställa eller ha kvar den äldre, men det blir den om man sänker kostnaden för att anställa eller ha kvar den äldre. Jag tycker alltså att det är en otroligt viktig sak att se till vilka incitament som finns för att arbetsgivarnas attityd mot äldre ska bli bättre.

Vad effekterna av regeringens förslag skulle bli om man återinförde löneskatten för människor som är 65 år och äldre har riksdagens utredningstjänst tittat på. Det skulle bli 1,8 miljarder dyrare årligen. Det jag tycker är väldigt oroande är att 72 000 av alla de 65-plussare som arbetar kvar är egenföretagare. Det kommer att slå hårt mot dem, för enligt vad riksdagens utredningstjänst har tagit fram handlar det i snitt om 5 300 kronor extra i skatt för den som är egenföretagare.

Före valet utlovade de rödgröna skattesänkningar för alla pensionärer, men så blir det alltså inte riktigt. Jag vill upprepa en tidigare S-ledamots ord: Folk uppfattar vallöften som löften, och det är ett problem för oss.

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill inte förringa skattepolitikens betydelse; det är klart att skatternas utformning har betydelse för funktionsätt på arbetsmarknaden och i många andra delar. Problemet med Moderaterna är dock att ni ser skattepolitiken som det *enda* verktyget för att påverka arbetsmarknaden. Det är det inte. Skattepolitiken spelar roll, men andra insatser är också viktiga.

När det gäller att ge fler människor möjlighet att jobba längre tror jag att andra insatser är ännu viktigare, och därför prioriterar regeringen satsningar på arbetsmiljöarbetet – för att fler ska ha möjlighet att jobba längre.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:552 om dialog mellan arbetsmarknadsministern och företag

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Elisabeth Svantesson har frågat mig vad jag avser att göra för att jobben ska växa till och bli fler i Sverige, vilken roll jag anser att företag har i framväxten av nya jobb och hur många dialoger med företagare jag har haft sedan mitt tillträde den 3 oktober.

Jobben blir fler genom aktiv näringspolitik och innovationer. Det krävs investeringar som gynnar samhällsutvecklingen och stärker tillväxten. Det är angeläget att arbeta brett med insatser som främjar individers och företags förmåga till tillväxt. Regeringen har en jobbstrategi som bygger på en rad insatser inom tre områden.

För det första handlar det om investeringar för framtiden i infrastruktur, bostäder, forskning och klimatomställning.

För det andra vill vi stärka hela innovationskedjan så att fler företag, innovatörer och entreprenörer lyckas utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster. Regeringen har tillsatt ett innovationsråd som ska upprätthålla en löpande dialog mellan politik, näringsliv, akademi och fackföreningsrörelse.

För det tredje behövs utbildning för rätt kompetens och matchning, vilket kräver investeringar i skola, högskola och vuxenutbildning.

Genom att föra en aktiv arbetsmarknadspolitik och se till att de lediga jobben tillsätts kan vi stärka tillväxten, vilket i sin tur skapar fler arbetstillfällen. Det är därför viktigt att bidra till att företagens kompetensbehov tillgodoses. Där finns mycket kvar att göra i det arbete regeringen har inlett. Jag träffar regelbundet företrädare för företag – en del enskilda företagare, men framför allt branschorganisationer och centralorganisationer. Som en följd av det har nu traineejobben utformats för att vara tillgängliga på hela arbetsmarknaden för yrken där det råder brist och där det krävs yrkesutbildning på gymnasial nivå.

En viktig del i att bekämpa ungdomsarbetslösheten är att se till att fler ungdomar fullföljer en gymnasieutbildning. Kommunerna är helt centrala aktörer i det arbetet, och därför har jag rest runt i landet och träffat kommunledningarna i 249 kommuner. Det är av central betydelse för ett samhälle att unga kan etablera sig på arbetsmarknaden och därmed bidra och växa till självständiga individer och samhällsmedborgare.

Det finns ingen snabb lösning för en väl fungerande arbetsmarknad, och det är heller inget som regeringen eller staten kan lösa ensam. Det förutsätter en bred mobilisering och samverkan mellan bland annat arbetsmarknadens parter, kommuner och landsting, det privata näringslivet och det civila samhällets organisationer.

Då Elisabeth Svantesson, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Hanif Bali i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 20 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret. Vi får höra att jobbstrategin bygger på tre ben, nämligen bostäder, innovationsråd och att ungdomar ska gå färdigt gymnasiet.

Arbetsmarknadsministern har rest runt i landet och träffat kommunledningar på ett väldigt systematiskt sätt, vill jag säga. Hon har träffat i alla fall en stor majoritet av våra kommuner runt om i landet. Arbetsmarknadsministern har dock tyvärr helt missat det privata näringslivet – eller näringslivet, som det heter. Det finns inget annat näringsliv. Hon har inte med samma systematik frågat dem hur man kan se till att jobben blir fler. Min rädsla är att småföretagandet, där jobben växer, och deras frågor glöms bort om kontakten bara sker gentemot centralorganisationer och stora organisationer.

Jag tänkte gå tillbaka till de tre benen. När det gäller innovationsråden ska någon form av statligt innovationsråd sitta och samordna innovationer i det här landet. Vad vi historiskt sett vet om hur innovationer sker – det gäller alltifrån Silicon Valleys guldålder till industrialiseringen etcetera – är att det inte är genom statliga insatser, statliga råd och samordning av byråkrater innovationer sker, utan de sker när människor får vara fria och kreativa under egna förutsättningar. Då är det lite andra ben vi måste dissekera.

Bland annat har vi skolan, som vi talade om, och att fler ska gå färdigt gymnasiet. Där delar jag självklart arbetsmarknadsministerns åsikt, även om det så att säga ligger utanför arbetsmarknadsministerns ministerområde. Då kommer vi dock även till den del arbetsmarknadsministern talar om, nämligen bostäder. Här kommer återigen problemet att ni sitter i regering tillsammans med Miljöpartiet, vars främsta uppgift – och det borde arbetsmarknadsministern veta då hon kommer från Stockholms stad – är att stoppa just bostadsbebyggelse, tillväxt och exploatering för att fler människor ska få jobb där jobben finns och bostäder där jobben finns.

Den strategi regeringen målar upp riskerar man helt enkelt att själv skjuta i sank. Man gör det delvis genom fel val av strategi, alltså att man tror att statliga byråkrater ska få fram innovationer, och delvis genom valet av Miljöpartiet som samarbetspartner. De har nämligen både tagit

bostadsportföljen och sitter i kommuner och landsting och stoppar bostadsbebyggelse. Dessutom görs det alltför lite inom skolans område.

Med det sagt tror jag att en dialog med företagen vore lika informativt för arbetsmarknadsministern som en dialog med kommunledningar, för då får hon reda på vad deras stora frågor är. När man pratar med företag är det främst skattefrågor, men även kompetensförsörjning och sådana frågor, som tas upp. Där ligger regeringen faktiskt väldigt långt efter i utvecklingen. Vi har ännu endast sett skattehöjning på skattehöjning och regelkrångel på regelkrångel för företagen. Det är tråkigt.

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har träffat företrädare för Lödde Plåt, ett plåtslageri i Skåne. När det gäller plåtslagare arbetar ungefär 6 500 personer inom yrket i dag. Det finns en brist på 1 500. De senaste åren har det varit nästan omöjligt att utbilda någon till plåtslagare. Man kan naturligtvis tycka att det är små volymer. Det är det om man ser till hela arbetslösheten, men för att näringslivet ska fungera är det oerhört viktigt att det finns utbildad personal till de yrken som efterfrågas. Annars får det följdverkningar för andra delar av arbetsmarknaden.

Lödde Plåt har tillsammans med Malmö kommun och Arbetsförmedlingen startat ett projekt som de kallar Plåt Idol. Arbetsgivaren har gjort ett urval bland arbetslösa ungdomar med rätt inställning som sedan fått utbilda sig till plåtslagare. Det har gett väldigt goda resultat.

Jag tror att man måste jobba på det sättet. Jag har naturligtvis nära kontakter med arbetsgivarnas organisationer, och arbetsgivarna kan säkert själva vittna om dialogerna de har med mig. Det har påverkat utformningen av till exempel traineejobben. Det viktiga tror jag är att inse att varje arbetsgivare har individuella behov. Behoven är ofta olika och unika för varje arbetsgivare.

En viktig del i att möta arbetsgivarnas behov är att avreglera Arbetsförmedlingen och avreglera arbetsmarknadspolitiken, göra det möjligt för Arbetsförmedlingen att skraddarsy lösningar för Lödde Plåt och för många andra arbetsgivare just utifrån de behov de har. Det är en helt ny styrning av Arbetsförmedlingen och en stor utmaning för myndigheten. Från att under den tidigare regeringen ha haft till uppgift att i princip enbart jobba med dem som står längst från arbetsmarknaden och att förmå människor att så att säga ta sig i kragen och söka jobb jobbar Arbetsförmedlingen nu på ett helt annat sätt tillsammans med arbetsgivare.

Arbetsförmedlingen gör en mycket stor satsning på arbetsgivarkontakter, både i volym och i sättet att arbeta. Man förändrar och förnyar sitt sätt att arbeta med arbetsgivare. En viktig inspirationskälla till det har varit ett projekt som drivits tillsammans med organisationen Företagarna. Arbetsförmedlingen och Företagarna har tillsammans startat ett projekt för att möta småföretagens behov. Det är viktigt för svensk ekonomi, och det är viktigt för svensk arbetsmarknad. Ett litet företag kanske bara behöver en person, men den personen är viktig för det företaget och för den lokala arbetsmarknaden.

Det har naturligtvis också funnits problem med projektet. Allt har inte varit guld och gröna skogar, men i huvudsak har det varit ett framgångsrikt projekt. Nu bygger man vidare på erfarenheterna och ska i större omfattning vända sig till småföretagen.

Jag tror att det är på det sättet man måste jobba för att möta arbetsgivarnas behov. En lösning som regeringen kan presentera kommer ganska sällan att vara det som löser arbetsgivarnas behov. Det ser väldigt olika ut lokalt, och därför är styrningen av Arbetsförmedlingen ett viktigt sätt att möta arbetsgivarnas behov.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis säga att jag känner mig helt trygg med att Stockholms stad kommer att bygga bostäder nu när vi har en ny majoritet i Stockholm.

Anf. 22 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag önskar att stockholmarna kände sig lika trygga.

Det är svårt för ett moderat hjärta att inte klappa lite extra när arbetsmarknadsministern talar om avregleringar. Det är intressant att hon säger att en avreglering av arbetsmarknadspolitiken skulle leda till fler och bättre funktionssätt. Varför applicerar man det inte på fler områden? Varför applicerar man det inte på till exempel innovationer, skattesystem eller bostäder? Med mer avreglering skulle tillväxten bli större. Göran Perssons regering var väldigt duktig på avreglering, åtminstone i ett tidigt skede, då det gällde telemarknaden etcetera.

Vi kan konstatera att projektet med Företagarna, som arbetsmarknadsministern lyfter upp, startades under alliansregeringen. Det är glädjande att arbetsmarknadsministern fortsätter det arbete som vi påbörjade. Arbetsförmedlingens sätt att arbeta måste helt enkelt förändras. När man tidigare hade arbetsgivarkontakter raggade man ihop företag och tvingade dem att lägga upp lediga tjänster på Platsbanken, och sedan var det klart. Det är förstås otillräckligt, speciellt med tanke på de många med ett svagt cv, de som inte har så starka formella meriter. Då måste Arbetsförmedlingen fungera annorlunda.

Ett mycket bra arbetssätt är det som Posten började med. Där såg Arbetsförmedlingen till att själv göra en selektering. I stället för att bussa tusentals arbetslösa på en enskild ledig tjänst gjorde Arbetsförmedlingen selekteringen och fungerade nästan som ett rekryteringsföretag åt de företag som de var i kontakt med. Det gav mycket goda resultat. Det fina med det var att det dessutom gav många utrikes födda och dem som inte hade så starka formella cv:n en chans att komma in på arbetsmarknaden. Det är glädjande att Ylva Johansson fortsätter det utvecklingsarbetet med Arbetsförmedlingen.

Till detta kommer problematiken med innovationer och bostäder. Här blir det återigen viktigt att staten vågar ta ett steg tillbaka. Precis som arbetsmarknadsministern vågar ta ett steg tillbaka i fråga om Arbetsförmedlingen måste staten våga ta ett steg tillbaka och lita på att företag och fackföreningar, arbetsmarknaden helt enkelt, själva kan se till att innovationerna blir fler bara vi ger dem förutsättningarna.

Därför gäller det att sänka skatter, men även se till att bostäder byggs där det finns jobb, där företagen växer. Man måste också se till att högskolorna är trimmade. Det gäller att inte bara utöka antalet platser till högskolan utan även se över vilka platser det är som utökas. Det tycker jag

har försvunnit i debatten. Arbetsmarknadsministern talar om plåtslageri och andra gymnasiala ämnen, som kräver specifik kompetens och som vi mer måste rikta in ungdomar på. Detsamma gäller för högskolan. Vi vet att en stor andel av svenska högskoleexamina leder till att människor hamnar i jobb som endast kräver gymnasiekompetens eftersom de gått en utbildning som inte efterfrågas på arbetsmarknaden. Också här vore det bra att lyssna på företagen.

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är intressant att höra Hanif Bali lovorda styrningen av Arbetsförmedlingens sätt att arbeta, som ju går stick i stäv med den tidigare regeringens sätt. Det är bra. Det är roligt att vi har en samsyn om att Arbetsförmedlingen ska jobba flexibelt, jobba nära arbetsgivarna, välja ut och hjälpa dem. Arbetsförmedlingen ska fungera som ett rekryteringsstöd till arbetsgivarna. Det är Arbetsförmedlingens uppgift. Det är på så sätt man löser både de arbetslösas och företagens behov.

Regeringen gör mycket när det gäller att avreglera och samordna insatser för företagen. Ett exempel är Team Sweden, som närings- och innovationsministern nyligen presenterade. De väldigt många exportfrämjande insatser som finns tillgängliga för svenska företag upplevs från företagets sida som en djungel.

Företagen behöver en dörr in. De vill ha hjälp så att inte olika delar överlappar varandra. De behöver hjälp för att veta vart de ska gå och vem som ska hjälpa dem med vad. Det är inte rimligt att ett företag som vill ut på exportmarknaden ska ha den kompetensen. När samhället satsar på exportstöd behöver vi göra det på ett sätt som är lättillgängligt för företagen. Det gör regeringen genom det som vi kallar för Team Sweden.

Herr talman! Låt mig tala lite grann om innovationer. Enligt mitt sätt att se är Sverige för litet för att vi ska ha vattentäta skott mellan den viktiga forskning som sker i offentlig regi vid universiteten och den viktiga forskning och utveckling som sker i näringslivet. Inte inom alla men inom många sektorer har vi allt att vinna på att man inte är så rädd för varandra utan i stället samarbetar. Det betyder inte att man ska göra samma sak, utan man ska kunna dra nytta av varandra och kunna utnyttja och samarbeta för bådars vinning.

Jag har viss bakgrund inom life science från det att jag tidigare var sjukvårdsminister, och jag vet att det är ett typiskt sådant område. Vi har mycket framgångsrika svenska företag inom området, men det förutsätter ett nära samarbete med sjukvården. Det är inom sjukvården man måste göra de kliniska prövningarna, och vid universiteten bedrivs mycket av grundforskningen medan tillämpad forskning kanske sker i företagen. Därför är det oerhört viktigt att ha ett hållbart samarbete och en infrastruktur som underlättar för innovationer. Innovationsrådets uppgift är att komma fram till de delar som kan facilitera den typen av utveckling.

Man kan ta som exempel att den gamla regeringen tillsatte akutsamordnare som skulle försöka klara situationen när det kom nedläggningsbeslut på Astra Zeneca och även i Lund. Det var bra så, men det är bättre att tänka förebyggande och framåtsyftande än att bara agera när ett varsel eller ett nedläggningsbeslut kommer.

Hur kan staten bidra till att skapa plattformar där olika intressen kan mötas och berika varandra, vilket kan leda till innovationer och i

förlängningen ekonomisk tillväxt och jobb i Sverige? Det är Innovationsrådets uppgift. Det finns en stor förväntan på detta från näringslivet.

Anf. 24 HANIF BALI (M):

Herr talman! Vi har i Sverige väldigt hög input och output inom innovation, men ett problem vi har är att vi är sämst bland jämförbara länder när det gäller kommersialisering av innovationer. En betydande orsak till detta är att forskaren oftast äger hela innovationen själv. Då har högskolorna och universiteten väldigt låga incitament till att kommersialisera den. Som vi vet gillar forskare inte att leka företagare, utan de vill just forska vidare. Väldigt många av innovationerna samlar helt enkelt damm.

Jag vet att många högskolor har börjat med inkubatorer etcetera, men en förändring att göra är att se till att högskolorna och universiteten också har en ”stejk” i innovationerna, också har någonting att vinna. I andra länder, till exempel i Israel, som är väldigt mycket i framkant när det gäller kommersialisering av innovationer på sina högskolor, äger högskolesätet hälften av patentet eller innovationen, och då säljer de verkligen in innovationerna och kommersialiserar dem.

Men jag blir lite besviken när det gäller avregleringen. Man pratar om att avregleringen är så himla bra, och ministern pratar om att det är viktigt att avreglera andra områden. Men så pratar man om Team Sweden. Det handlar inte om en avreglering, utan snarare om en förenkling. Vi måste snarare titta på regler. Staten måste också ta ett steg tillbaka och lita på att marknaden kan se till att innovationer sker. Resten av alla innovationer som har skett i vår närtid och samtid har gjorts av marknaden. De gånger staten spelat en roll har staten oftast stått i vägen. Här kanske det behövs en viss förändring.

Anf. 25 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det stämmer att vi har problem med kommersialisering av innovationer. Jag tycker att Hanif Bali själv ger bra exempel när han talar om eventuella förändringar i högskolornas sätt att arbeta och kanske inkubatorer som samägs av näringsliv och högskolor. Det visar just att staten behöver vara delaktig i att skapa en bra innovationspolitik.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:562 om arbetstillfällen i Halland

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jörgen Warborn har frågat mig vilka initiativ jag och regeringen avser att ta för att omställningsarbetet ska ske på ett tryggt och snabbt sätt.

Jag vill inleda med att påpeka att det ännu inte fattats något beslut om att stänga några reaktorer. Ett sådant beslut fattas av Ringhals styrelse och kräver enighet mellan delägarna. Däremot har Vattenfall, som är den

största av delägarna i Ringhals, meddelat att företagets inriktning är att tidigarelägga stängningen av två av de fyra reaktorerna.

Om det som Vattenfall nu meddelat i förlängningen leder till varsel och uppsägningar är det Arbetsförmedlingens uppgift att stödja det nödvändiga omställningsarbetet. Arbetsförmedlingen har goda förutsättningar och erfarenhet av att agera utifrån större varsel. Bland annat har man särskilda rutiner för att aktivera sin varselorganisation. I ett första läge handlar det oftast om att kartlägga och informera dem som berörs. Myndigheten har också tillgång till olika insatser för att underlätta för de personer som drabbas av uppsägning. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen samverkar med andra aktörer, till exempel trygghetsorganisationerna.

Anf. 27 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Först vill jag tacka ministern för svaret. Det var dock inte alls det svar jag hade hoppats på. Min fråga var vilket initiativ ministern har för avsikt att ta med anledning av Vattenfalls besked. Svaret är: inget initiativ över huvud taget.

Bakgrunden är att Vattenfall har meddelat att man har för avsikt att avveckla två reaktorer vid Ringhals kärnkraftverk. I dag finns där fyra reaktorer. Två av dem ska alltså eventuellt avvecklas. Det är hälften av reaktorerna som kan komma att försvinna.

Ringhals är, utan konkurrent, den absolut största privata arbetsgivaren i Varbergs kommun. Det är 1 640 personer som är anställda vid Ringhals. Utöver det jobbar ca 1 000 entreprenörer där. Det är alltså 2 640 personer. Till detta kommer det övriga lokala näringslivet, som i stor utsträckning är beroende av Ringhals verksamhet. Det är alltså en stor mängd människor som riskerar att drabbas om detta beslut blir verklighet.

Men arbetsmarknadsministern har inte alls för avsikt att ta några initiativ över huvud taget. Noll åtgärder vidtas från regeringens sida. Beskedet som ministern ger är att Arbetsförmedlingen är nästa hållplats för dem som eventuellt blir av med jobbet.

Eftersom arbetsmarknadsministern förhåller sig passiv kunde man hoppas att näringsministern var mer aktiv. Jag har ställt en skriftlig fråga till näringsministern om vad det finns för verktyg för regeringen för att förhindra att det här beslutet tas. Men ministern låter meddela att regeringen inte har för avsikt att vidta några ytterligare åtgärder.

Vattenfall är ett statligt bolag som regeringen förvaltar. Men när den största privata arbetsgivaren i en kommun meddelar att man har för avsikt att stänga två av fyra reaktorer sitter regeringen still, tyst och passiv. Inga åtgärder vidtas av näringsministern för att förhindra beslutet. Det enda regeringen gör är att peka på Arbetsförmedlingens skylt.

Regeringen är ansvarig för att Vattenfall har givit det här beskedet. Jag kritiserar inte Vattenfall för det, utan det är regeringens samlade agerande som har skapat denna mycket oroliga situation för människor som jobbar vid Ringhals.

Stefan Löfven kunde i valrörelsen inte leverera några besked om kärnkraften. I avsaknad av ledarskap från Socialdemokraterna uppstod ett politiskt vakuum. Detta vakuum var naturligtvis Miljöpartiet snabbt att fylla. Miljöpartiets kärnkraftspolitik har blivit regeringens kärnkraftspolitik. Socialdemokraterna vek ned sig för Miljöpartiet.

Industrin, företagen och jobben fick ge vika för Socialdemokraternas vilja att ha makten. Snart kan alltså två reaktorer komma att stängas.

Det enda som är mildrande i sammanhanget är att det är minst två och ett halvt år tills beslutet ska verkställas. Regeringen, som alltså har skapat denna situation, har nu två och ett halvt år på sig att reda ut den. Därför vill jag fråga ministern igen: Finns det inget riktat initiativ från arbetsmarknadsministrarnas sida för att lugna människor som riskerar att förlora sina jobb? Om arbetsmarknadsministern fortfarande inte har för avsikt att göra någonting, finns det några andra ministrar i regeringen som funderar på några initiativ?

Anf. 28 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Min halländske kollega Jörgen Warborn gör en lysande beskrivning av situationen i Varberg och för Ringhals. När Alliansen var i regeringsställning planerade Vattenfall för nybyggnation av reaktorer. Med vänsterregeringen beslutar Vattenfall att lägga ned reaktorer, vilket påverkar jobben, tillväxten och industrin i Varberg, övriga Halland och Sverige, vilket Jörgen Warborn belyste.

De som följt interpellationsdebatterna tidigare här i kammaren kan se att det verkar finnas en röd tråd. Regeringen verkar inte göra någonting när det varslas och när det ska ske omställningar. Däremot går man fram med skattehöjningar och skattesmallar på olika områden. Det har bland annat påverkat den här regeringens ambition att avveckla kärnkraften bakvägen genom till exempel höjd effektskatt. Detta riskerar jobb i Varberg och den framtida energiförsörjningen i Sverige. Det är beklagligt, arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Den här diskussionen rymmer två aspekter. Den ena gäller energiförsörjningen i Sverige. Vattenfalls styrelse har meddelat att den för sin del tänker inleda en process i syfte att stänga två reaktorer vid Ringhals. Det är inte särskilt förvånande.

Marknadspriserna har varit låga under en längre tid och förväntas fortsätta att vara låga. Det är ganska naturligt att man i det läget tittar på att fasa ut de produktionsenheter som är dyrast, vilket oftast är de äldsta. Det är ett marknadsmässigt beslut, och det är inte särskilt förvånande.

Det är naturligtvis viktigt att vi kan ha en framförhållning när det gäller energiförsörjningen i Sverige. Det är bland annat därför vi har en energikommission för långsiktiga överenskommelser för en säker och billig energiförsörjning för Sverige.

Det är också därför vi föreslår en ambitionshöjning när det gäller elcertifikatssystemen och att den strategiska effektreserven förlängs. Det är viktigt för att vi ska klara energiförsörjningen och elförsörjningen i Sverige.

Det andra perspektivet gäller arbetsmarknaden. Jörgen Warborn beskriver väl den viktiga roll som Ringhals har för arbetsmarknaden i Varberg. Det är en mycket stor arbetsgivare och en mycket viktig aktör för många andra kringliggande verksamheter. Det är väldigt många jobb som berörs om beslutet om att stänga två reaktorer blir verklighet.

Det måste man ta på stort allvar. Det är självklart att människor oroar sig som är anställda och är beroende av reaktorerna för sina jobb. De är

naturligtvis oroliga för sin framtid. Hur kommer det att bli? Kommer jag att bli varslad? Kommer mitt företag att förlora en viktig kund? Kommer jag i förlängningen att bli uppsagd? Det är naturligtvis en oro som människor har. Det är inte särskilt konstigt.

Däremot kan jag inte riktigt förstå att Jörgen Warborn tycker att regeringen och jag ska göra någonting särskilt för arbetsmarknaden i Varberg i ett läge där ännu ingen är varslad eller uppsagd. Jag har väldigt goda förhoppningar att människor även om det blir varsel och uppsägningar i Varberg kommer att kunna hitta nya arbeten.

Det grundar jag på att Halland är det län i Sverige som har näst lägst arbetslöshet. Det är också det län i Sverige som har en väldigt bred sammansättning av jobben och inte minst en bred privat tjänstesektor och också ett bra geografiskt läge. Förutsättningarna för att kunna skapa nya jobb och hitta nya jobb till dem som eventuellt blir varslade eller eventuellt blir uppsagda bedömer jag som goda.

Vi har också ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen som självklart är den myndighet som i samarbete med trygghetsorganisationerna, som gör ett väldigt viktigt arbete, är regeringens förlängda arm för att kunna vidta åtgärder när det krävs och det kommer stora varsel på en ort. Arbetsförmedlingen är väl rustad som jag, och också Arbetsförmedlingen, bedömer det.

Det är alltid bekymmersamt för individer som drabbas av oro när de inte vet hur framtiden kommer att se ut. Men jag känner mig trygg i att det finns goda förutsättningar även om det blir varsel och uppsägningar i Varberg och att vi från statens sida kan hjälpa människor att hitta nya jobb.

Anf. 30 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern inledde sitt anförande med lite grann av det energipolitiska perspektivet. Det är naturligtvis viktigt att också lägga ett sådant perspektiv. Det har många olika dimensioner.

Faktum är att i valrörelsen lovade Miljöpartiet att stänga en eller två reaktorer. Socialdemokraterna och Miljöpartiet har sedan i en överenskommelse beslutat att Vattenfalls planering att bygga nya reaktorer ska stoppas. Sedan har vi höjningen av effektskatten som är en ökad kostnad för Vattenfall och påverkar Ringhals. Detta sker i ett skede där elpriserna är historiskt låga.

Vattenfall lever i en politisk kontext. Jag upplever att arbetsmarknadsministern liksom andra ministrar skjuter frågan lite ifrån sig. Vattenfall lever i en politisk kontext och lägger örat mot rälsen. Mot bakgrund av det jag redogjort för här om de olika besked som har kommit från regeringens sida är det inte så förvånande att Vattenfall har fattat detta beslut.

Med alliansregeringen planerade Vattenfall för att bygga ut två nya reaktorer vid Ringhals. Nu med vänsterregeringen planerar man för att stänga två reaktorer. Det borde intressera arbetsmarknadsministern. Frågan är: Vilket skapar flest jobb? Är det att bygga nya, eller är det att lägga ned?

Jag blir glad över när ministern visar på att hon förstår att det är en allvarlig situation. När jag läste det skriftliga svaret var jag lite förvånad över att man inte ville göra någonting. Nu förstår jag att ministern ser sitt

ansvarsområde väldigt tajt och inte tänker göra någonting förrän vi är i ett läge där uppsägningarna är en realitet.

Det tycker jag är ett oroväckande sätt att resonera. Som jag sa i mitt inledningsanförande har vi två och ett halvt år på oss att planera. Med god planering och aktiva insatser från regeringen tror jag att man kan mildra besluten. Regeringen verkar ha en vänta-och-se-mentalitet. Den tycker jag är lite oroväckande. Det är alldeles riktigt att Halland har en låg arbetslöshet. Det kan hänga ihop med att det är många borgerliga kommuner i Halland.

Jag nämnde hur de anställda vid Ringhals påverkas. Men det gäller inte bara dem, utan även underentreprenörerna påverkas. Jag talade med en man från en konsultfirma som har uppdrag från Ringhals. Han uttryckte oro för hur beskedet kommer att påverka dem direkt just nu, det vill säga inte 2018, 2019 eller 2020 om det nu skulle stänga.

Det underhållsarbete de nu gör kommer inte att inriktas på 2025, som med det tidigare beslutet för stängning, utan det inriktas på 2018. Då blir det mindre affärer och färre jobb för dem. Det kommer att påverka arbetsmarknaden direkt. Här finns en uppgift för Ylva Johansson att ta till sig med en gång.

Vi kan gå lite söderut i Halland, till Hylte kommun. Där finns Stora Enso. Det är en väldigt stor och dominerande aktör på den lokala arbetsmarknaden. Chefen där, Kenneth Ohlsson, oroas av verkningarna som stängningen i förtid kan få. Han säger: Vi noterade direkt en prishöjning på el. Han fortsätter med att säga: Varje kostnadsökning påverkar vår konkurrenskraft.

Beskedet slår inte bara mot de anställda på Ringhals. Det påverkar entreprenörer, och det påverkar hela den elintensiva industrin som Stora Enso. Det är många viktiga jobb i den industrin. Finns det någonting regeringen tänker göra för att mildra dessa effekter?

Anf. 31 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Här lyfts många viktiga perspektiv upp i debatten. Det handlar om de anställda på Ringhals, näringslivet i Varberg och Halland, energiförsörjningen och Stora Enso som en elintensiv industri, och även arbetsmarknadsministern talar om olika perspektiv. Tänk om Ylva Johansson och vänsterregeringen kunde ta perspektivet att se möjligheten till fler nya jobb när det gäller kärnkraften och kärnkraftverk!

Förra året exporterade vi i Sverige 15,6 terawattimmar. Det motsvarade ungefär 11,5 procent av Sveriges totala produktion. Det mesta exporterades till länder i närheten, till Finland och Danmark. Den utfasning av kärnkraften som beslutet skulle innebära – det är inte fattat ännu – betyder att vi på lång sikt inte kan hjälpa våra grannländer.

Man skulle kunna lägga in ytterligare ett perspektiv i dag som går utanför debatten men som är nog så viktigt, nämligen säkerhetsperspektivet. Man kan titta på det säkerhetspolitiska läge som vi befinner oss i kopplat till EU:s energiförbrukning. Det skulle vara helt galet – ursäkta, herr talman, för ordvalet – att fasa ut svensk kärnkraft. Vår överproduktion av el skulle då inte gå till att hjälpa våra grannländer. De skulle få importera gas och smutsig kolkraft som dessutom inte alls är klimatsmart.

Regeringen borde börja lyssna på forskare och kritiker. Senast i dag står det i DN om detta.

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Energipolitiken är mycket viktig för jobben. Företagen behöver stabila och förutsägbara villkor för att säkerställa en trygg och säker försörjning av el till ett konkurrenskraftigt pris. Därför är det bra om man kan komma till breda politiska överenskommelser när det gäller energiförsörjningen i Sverige. Det är bra för vårt näringsliv, och det är bra för vår tillväxt. Därför har vi höga förhoppningar om den energikommission som vi nu har tillsatt, där det är viktigt att vi kan hitta breda lösningar. Det är bra för jobben i Sverige.

Jag lyssnar till Jörgen Warborn. Med energipolitiken är det så att ett lågt elpris å ena sidan gör det svårare att nå lönsamhet i produktionen av el. Det är förmodligen ett av skälen till Vattenfalls styrelses beslut att stänga två av de äldsta reaktorerna. Ett högt elpris leder å andra sidan till stora problem för den elintensiva industrin, till exempel Stora Enso, som Jörgen Warborn också beskriver. Energipolitikens syfte är dock inte i första hand jobben i kärnkraftverken. Det handlar om jobben och energiförsörjningen i hela landet; det är det som måste vara riktlinjen.

Det är också viktigt att se att regeringens arbetsmarknadspolitik bejaktar omställning. Det kommer alltid att finnas företag som av olika skäl ändrar sin verksamhet, lägger ned eller flyttar. Andra startar, och nya kommer till. Denna förändring på arbetsmarknaden är i grunden sund, även om det alltid är jobbigt för den individ som drabbas av att den egna arbetsgivaren kanske måste varsla eller säga upp personal. Men i grunden är det bra för svenskt arbetsliv och för vår konkurrenskraft att vi är duktiga på omställning och bejaktar omställning även när det är jobbigt för individen.

Detta är ett av skälen till att regeringen nu prioriterar att ha en trygg omställningsförsäkring för den som blir arbetslös för att man ska klara av också i individperspektiv en period när man söker ett nytt jobb.

Det är viktigt att vi har en trygg energiförsörjning. Det är en högt prioriterad fråga för regeringen. När det handlar om vilka producenter som ska finnas, vilka som klarar sig och vilka som är konkurrenskraftiga är det inte alltid de gamla som ska vara kvar. Ibland kan man tvingas till andra beslut. Detta är ett beslut som Vattenfalls styrelse har aviserat, men som Ringhals styrelse ännu inte har fattat. Vi vet alltså inte ännu hur det kommer att bli.

Regeringens arbete och ansvar är också att underlätta för människor, individerna, att ställa om och för företagen att hitta rätt kompetens. Där är arbetsmarknadspolitiken ett viktigt verktyg. Jag känner mig trygg i att Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken har förutsättningar att hjälpa människor som eventuellt blir arbetslösa efter ett eventuellt beslut om att stänga två reaktorer i Ringhals.

Anf. 33 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Jag vet att statsrådet nyligen besökte en skola i Varberg. Det råkar vara min skola, där jag gick i lågstadiet. I en tidningsartikel kan man läsa att Ylva Johansson fick frågan av en elev vid besöket om vad som är bäst med att vara politiker. Statsrådet svarade: Det roligaste är att kunna påverka och att ta ansvar.

Jag tror att eleven undrar varför statsrådet nu inte väljer att påverka. Hagaskolans elever undrar kanske om det är att ta sitt ansvar när deras mamma eller pappa riskerar att förlora sitt jobb. Vad vill ministern att jag hälsar de här eleverna? Att regeringen inte tycker att det här är en så stor sak? Att regeringen ser ett problem men inte tänker göra någonting åt det?

Vi har tidigare hört att det är Arbetsförmedlingen som ska lösa problemet. I det senaste inlägget hörde vi också att a-kassan är en del av lösningen. Det är alltså iväg till arbetslöshet som är vägen framåt. Ministern uttryckte också att detta kommer att lösa sig självt eftersom Halland är en så stark region. Det är mycket riktigt; Halland är en stark region. Men jag tror inte att det kommer att lösa sig självt. Jag skulle vilja se lite kraft från politikens sida.

Det var annorlunda när Alliansen var i regeringsställning. Jag har här ett pm som är daterat juni 2012. Det är från Arbetsmarknadsdepartementet. Det beskriver alliansregeringens beslut om aktiva insatser i samband med uppsägningar från Saab Automobile och Astra Zeneca. Jag tror att eleverna på Hagaskolan, och framför allt de anställda på Ringhals, hade uppskattat en mer aktiv politik från regeringen.

Bilden av en passiv, företagsfientlig regering tonar fram. Ministern har nu möjlighet att ge andra besked än i det skriftliga svaret.

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Den gamla regeringen styrde Arbetsförmedlingen med detaljreglering. Man var tvungen att gå till Regeringskansliet för att påverka arbetsmarknadspolitiken ute på den lokala nivån där man inte hade frihet att kunna anpassa sig till arbetsgivarnas behov.

Jag var själv och träffade Arbetsförmedlingen i Trollhättan, där man hade varslen från Saab. De sa att de var så pass bakbundna av regeringens hårda reglering av Arbetsförmedlingen att de inte kunde möta arbetsgivarnas behov med mindre än att de fick ett särskilt uppdrag eller ett särskilt projekt.

Detta ändrar vi nu. Nu finns det möjlighet för Arbetsförmedlingen att möta arbetsgivarnas behov direkt, utan att passera via Regeringskansliet och få en särskild tillåtelse. Nu finns det möjlighet för Arbetsförmedlingen att möta den som blir varslad redan innan man är uppsagd och hjälpa till ett nytt jobb. Det är det som är uppgiften.

Regeringen tar ansvar för en trygg energiförsörjning. Regeringen tar ansvar för att den som förlorar jobbet och blir uppsagd – om det blir så – får hjälp att hitta ett nytt jobb, oftast även innan man har gått ut i arbetslöshet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:573 om regeringens ambitioner för nya jobb

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jenny Petersson har frågat mig vilken som är min och regeringens ambition för nya jobb och vilka jobb jag anser vara riktiga jobb.

För att Sverige ska ha en god ekonomisk utveckling och vara ett samhälle som håller ihop måste fler kvinnor och män arbeta. Den ekonomiska politiken ska bidra till att uppnå regeringens målsättning om att minska den höga arbetslösheten. Regeringens politik för fler jobb vilar på tre ben: en aktiv näringspolitik, kunskapsreformer för förbättrad matchning och investeringar för framtiden som också bidrar till en hållbar omställning.

Att minska långtidsarbetslösheten är en av arbetsmarknadspolitikens viktigaste utmaningar. Antalet personer som har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen i mer än två år är i dag dubbelt så många som före finanskrisen 2008. Vecka 19 år 2015 deltog över 36 500 personer i fas 3, och gruppen fortsätter att växa. Till skillnad från den tidigare alliansregeringen anser regeringen att deltagarna i fas 3 ska erbjudas riktiga jobb med kollektivavtalsenlig lön och anställningsvillkor eller utbildning i stället för sysselsättning som inte upplevs som meningsfull.

Regeringen avser därför att avveckla fas 3, bland annat genom att extratjänster införs i välfärden. Många långtidsarbetslösa behöver också komplettera sin utbildning. Därför avser regeringen att införa en möjlighet för deltagarna i fas 3 att studera kortare kurser, i upp till ett år, vid kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, högskola eller yrkeshögskola med bibehållet aktivitetsstöd.

En annan högt prioriterad uppgift för regeringen är den höga ungdomsarbetslösheten. Unga ska inte vara arbetslösa. Människors färdigheter och kompetens ska tas till vara. Att människor arbetar och försörjer sig möjliggör en bra välfärd, ett samhälle som håller ihop och ökad jämlikhet.

Det är viktigt att öka sysselsättningsgraden, arbetskraftsdeltagandet och antalet arbetade timmar i ekonomin. Regeringen är övertygad om att framgång i kampen mot ungdomsarbetslösheten förutsätter en bred mobilisering och samverkan mellan bland andra arbetsmarknadens parter, kommuner och landsting, det privata näringslivet och det civila samhällets organisationer.

Anf. 36 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag har alltså frågat arbetsmarknadsminister Ylva Johansson om hennes och regeringens ambitioner för nya jobb och vilka jobb ministern anser vara riktiga jobb, vilket jag inte fick något svar på.

Jag håller med Ylva Johansson om det hon säger i sitt svar om att om Sverige ska ha en god ekonomisk utveckling och vara ett samhälle som håller ihop måste fler kvinnor och män arbeta. Den ekonomiska politiken ska bidra till att uppnå regeringens målsättning att minska den höga arbetslösheten.

Det är sant och riktigt, och det är fina ord. Men, herr talman, regeringen agerar i motsatt riktning. Det är en sak med fina ord. Ylva Johansson

brukar ofta använda Olof Palmes ord om att politik handlar om att vilja. Men politik handlar även om att våga, kunna och agera.

Vi har en vänsterregering som bryter löfte efter löfte och som för en politik med skattehöjningar som dämpar sysselsättningen och tillväxten. Jag kommer att fortsätta lyfta fram det här i kammaren; vänsterregeringen för en jobbfientlig politik.

Regeringen har som målsättning att Sverige ska nå lägst arbetslöshet i EU till 2020. Fler frågor än svar har väckts när det gäller hur den målsättningen ska nås. Det är inte bara vi moderater som har kritiserat det målet. Även Finanspolitiska rådet gör det i sin rapport som kom den 12 maj. Det gör även Anders Forslund på IFAU, Svenskt Näringsliv och Lars Calmfors, för att nämna några.

Vi hade frågestund här i riksdagen i går. Då lyfte jag fram att också Ylva Johansson verkar tveka i fråga om regeringens uppsatta mål för arbetslösheten. På SNS arbetsmarknadsdag den 19 maj sa arbetsmarknadsministern: ”Det beror litegrann på vad man menar med ett mål. Man kan ha mål och så bedömer man sannolikheten av att man ska nå dem, ungefär som det kan vara med nyårslöften, man bedömer sannolikheten av hur många dagar man ska hålla det. Men man kan också sätta upp ett mål för att det ska styra de politiska prioriteringarna. Det är det som är regeringens avsikt.” Jag tog med den sista meningen också, för att vara rättvis.

Lika otydligt som ministerns svar är när det gäller vad som är ett jobb och vilka jobb som ministern anser vara riktiga jobb är målet för arbetslösheten i Sverige. Men avsaknaden av jobbskapande reformer – eller om de nu är mål eller visioner – är än värre. Det gör mig orolig. Regeringens höstbudget och för den delen även vårbudget var ingen rolig läsning i fråga om fler och nya jobb eller hur de ska komma fler till del, framför allt de som befinner sig i utanförskap eller har blivit varslade.

Regeringens skattehöjningar på jobb och företagande är 40 gånger högre än näringslivsattsningarna. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson säger att ungdomsarbetslösheten är prioriterad. Hur kan man säga det när man höjer skatterna på arbete och företagande, särskilt i branscher där många unga får sitt första jobb, turistbranschen till exempel?

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först säga något om mål. Det är viktigt att mål inte är något som man sätter upp för att recensera och gissa om man ska nå. Mål ska sättas upp för att styra politiken. Att nå Europas lägsta arbetslöshet är ett mycket ambitiöst mål, och det kommer att krävas stora insatser för att vi ska nå det. Men det är väl det man har en regering till. Den ska kunna klara av svåra utmaningar och nå svåra mål. Detta kommer därför att styra regeringens politik. Vi har en samarbetsregering som sätter jobben främst och som gör investeringar för våra barns och ungas framtid. Det är det som styr vår agenda.

Herr talman! Jenny Petersson kommer tillbaka till skattepolitiken som det allenagörande för att lösa arbetslösheten. Vi har prövat det i åtta år nu. Den gamla regeringen slog sig om och om igen för bröstet och sa ”Nu gör vi den här skattesänkningen. Det kommer att leda till att vi löser arbetslösheten. Nu gör vi en ny skattesänkning. Det kommer att leda till att vi löser arbetslösheten.”

Problemet var att det inte löste arbetslösheten. Tvärtom fick vi högre arbetslöshet, inte minst högre ungdomsarbetslöshet. Vi fick så hög ungdomsarbetslöshet att vi i dag får stöd från andra EU-länder för bekämpa arbetslösheten.

Man kanske trodde att sänkt skatt skulle lösa arbetslösheten. Det strider i och för sig mot all forskning och beprövad erfarenhet, men okej, man trodde det. Men när man provar det och det inte fungerar, och när man fortfarande har all forskning och beprövad erfarenhet emot sig och ändå håller fast vid att det är det bästa sättet att lösa ungdomsarbetslösheten, undrar jag om man inte borde vara lite mer lyhörd för vad som fungerar på riktigt.

Den här regeringen tänker lösa arbetslösheten på riktigt. Det är ett svårt uppdrag. Det kommer att krävas mycket. Och det kommer att kräva ett nära samarbete med andra aktörer. Då handlar det också om att titta på hur problemen ser ut. Och när det gäller ungdomar är problemet kompetens. Ungdomar med rätt kompetens har en relativt stark ställning på svensk arbetsmarknad. Men ungdomar som saknar gymnasieutbildning eller relevant yrkesutbildning har svårt att både komma in och bli kvar på arbetsmarknaden. Det är därför vi sätter in stora utbildningsinsatser just nu.

Jag ska också svara på vad som är ett riktigt jobb. Det är föranlett av att den gamla regeringen placerade personer i fas 3 och kallade det för jobb. Det är det inte. Fas 3 innebär att man får utföra arbetsuppgifter som egentligen inte är efterfrågade utan att man får någon lön, utan att man har någon anställning, utan att man har någon trygghet eller möjligtvis semester eller någoting som är förknippat med ett vanligt, riktigt jobb.

I stället för att låsa in människor i en återvändsgränd, som fas 3 har visat sig vara, vill vi hjälpa människor att få ett riktigt jobb som är en anställning, som ger en lön och som ger alla de krav och möjligheter som ett riktigt jobb ger.

Anf. 38 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag kan konstatera att Sverige kan mer än vänsterregeringen levererar. Jag vill backa bandet lite. Under åtta år tog Alliansen ansvar för Sveriges ekonomi. Vi förde en aktiv reformpolitik, vilket saknas i dag. Under flera av dessa åtta år befann sig Sverige i en global ekonomisk kris.

På ett halvår har Sverige gått från att vara ett hyllat land – under Alliansens tid var det ordning och reda i de offentliga finanserna. Vi hyllades för krishantering och ansvarsfullhet – till att i dag vara ett land som är ifrågasatt. Vi har en regering som bryter löfte efter löfte, som inte har en reformagenda och som saknar verktyg och reformer för fler jobb. Detta är otillräckligt och slarvigt gjort av vänsterregeringen.

Ni har suttit i opposition i åtta år, Ylva Johansson. Ni borde leverera reform efter reform. Men det saknas. Det är tomt. Man kan gå ned i kulverten här i riksdagen och se att det inte finns några propositioner från regeringen. Det är tomt i fråga om jobbskapande reformer.

Ylva Johansson säger att regeringens budget eller satsningar – det är ju en avsaknad av dessa – skulle leda till fler jobb. Men jag nämnde några som inte delar den analysen. Varken Konjunkturinstitutet eller regeringens egna finansdepartement delar den analysen. De hävdar tvärtom att

regeringens politik kommer att leda till upp till 80 000 färre jobb. Och Ylva Johanssons kollega, självaste finansminister Magdalena Andersson, har konstaterat att jämviktsarbetslösheten kommer att öka från 6,0 till 6,5 procent med regeringens budget.

Låt oss dock tala om ungdomarna igen. Turistsektorn är en bransch där många unga får sitt första jobb. Branschen åker på en skattesmäll med vänsterregeringen. Regeringen satsar några miljoner i sin budget för att främja turistsektorn, samtidigt som kostnaden för att anställa unga höjs kraftigt.

Det är här skiljelinjen går. Jobb skapas främst av företag som vågar starta, som vågar växa, som vågar anställa en person till och ytterligare en. Det är här den stora skiljelinjen går för vad som är ett riktigt jobb och vem som skapar jobben. Det gör våra företagare runt om i Sverige.

Det här går också tillbaka till skattepolitiken. Om man inte tror att det gör någon skillnad att man gör det dyrare för ett företag att ha anställda får Ylva gärna förklara det. Men i min värld måste en företagare få ihop det på sista raden. Och då påverkar kostnaden för höjd arbetsgivaravgift.

Därför är det ytterst allvarligt att regeringen avser att göra riktiga jobb dyrare för att i stället satsa på utbyggnad av åtgärds- och bidragssystem. Det är allvarligt, herr talman.

Anf. 39 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag tänkte bara kommentera det här med fas 3 och ”riktiga” jobb.

Den enda person i denna kammare jag känner till som kallar fas 3 för ett jobb är Ylva Johansson. Vi har aldrig kallat fas 3 för ett jobb. Det har aldrig varit meningen att det ska vara ett jobb.

Det var faktiskt Ylva Johansson som hela förra mandatperioden kallade fas 3 för Sveriges största arbetsgivare. Det var lite märkligt med tanke på att alliansregeringen räknade deltagare i fas 3 som arbetslösa. I statistik och i offentliga siffror räknade man dem som just arbetslösa. Den enda person som då använde ordet ”jobb” i sammanhanget och kallade fas 3 för ett jobb var Ylva Johansson. Nu kommer hon här och kritiserar oss för att vi skulle anse att fas 3 är ett jobb. Det är lite märkligt.

Som jag tror att Ylva Johansson vet är det här inte en lätt uppgift. Många av deltagarna i fas 3 har varit arbetslösa länge – oftast mycket längre än de har varit med i fas 3 och oftast längre perioder än de har varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen.

Det är därför regeringen inte avskaffar fas 3. Regeringen kommer att bibehålla fas 3. Trots att man skickade tillkännagivanden till förra regeringen om att stoppa fas 3 kommer den här regeringen att skita i sitt eget tillkännagivande. Förlåt, herr talman!

Det höga tonläget är lite märkligt. Det vore mer klädsamt om man i stället för att plocka billiga poäng erkände att det här inte är en lätt uppgift utan en väldigt svår uppgift och att det inte alls handlar om att bara trollda fram nya jobb eller döpa om fas 3 till extratjänster.

Det är en stor utmaning, men det är som tur är inte alltför många som är i den sitsen. Som Ylva Johansson vet har Sverige en av EU:s kortaste arbetslöshetsperioder och Europas lägsta långtidsarbetslöshet. Det ska vi väl vara glada över.

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jenny Petersson säger att den gamla regeringen förde en aktiv ekonomisk politik. Vi kan konstatera att det var en politik som tog Sverige från stora överskott i offentliga finanser till stora underskott i offentliga finanser. Samtidigt har långtidsarbetslösheten bitit sig fast på en hög nivå, arbetslösheten är mycket hög och ungdomsarbetslösheten är skyhögt. Jag tror att det var ett viktigt skäl till att väljarna valde bort den politiken och i stället vill se en politik som satsar på jobben.

Det som skiljer mig och Jenny Petersson åt är att i Jenny Peterssons värld är skattesänkningar det enda instrument som finns för att skapa jobb. Det finns ingenting annat som leder till nya arbeten, enligt Jenny Petersson.

Problemet med den politiken är att vi har prövat den, och den fungerar inte. Problemet med den politiken är också att den döms ut av alla experter och av alla forskare. Ingen mer än Jenny Petersson och Moderaterna anser att sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar är ett effektivt, bra eller kostnadseffektivt sätt att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Det är väldigt dyrt. Det får hård kritik av till exempel Finanspoliska rådet och IFAU och av i princip alla andra ekonomer och forskare. Det är helt enkelt ett dåligt sätt att lösa ungdomsarbetslösheten.

Det regeringen i stället gör är att satsa på utbildning, på investeringar, på innovation, på nya jobb i fler och växande företag och på fler anställda i välfärden. Det är på så sätt vi på allvar kan lösa ungdomsarbetslösheten.

Det är lite konstigt att höra Hanif Bali säga att jag underskattar svårigheten i att lösa arbetslösheten. Jag tror att jag har sagt det i varje replikskifte här: Det här är en mycket stor och mycket svår uppgift. Så är det. Men det är väl det man har en regering till – att lösa svåra uppgifter. Det är till skillnad från den gamla regeringen, som sa: Det här är svårt, alltså går det inte.

Vi har en helt annan attityd. Vi tänker lösa arbetslösheten. Det är mycket svårt, och det är därför jobben är högst på vår agenda – inte bara min utan hela regeringens agenda.

För att gå tillbaka till detta med de icke riktiga jobben, det vill säga fas 3, kan man fråga sig varför 36 000 personer ska vara placerade i fas 3. Vad ska det leda till? Det leder uppenbarligen inte till arbete. Vad är vitsen med att ha människor i den återvändsgränd som fas 3 är?

Det är den gamla regeringen som har skapat detta. Hanif Bali säger att man kan byta namn på fas 3. Ja, det kan man göra. Det gjorde den gamla regeringen. Den kallade den sedan för sysselsättningsfasen. Det blir ju ingen skillnad om man byter namn.

Den här regeringen tänker successivt fasa ut fas 3 och se till att människor får chans att komma i riktiga jobb – ett riktigt jobb är en anställning med lön och avtalsenliga villkor – eller i utbildning som leder till arbete.

Det är det arbetet vi kommer att påbörja när riksdagen har beslutat om den budget som vi nyligen lade fram eftersom vår förra budget föll. Då kommer arbetet med att fasa ut fas 3 att påbörjas. Det är ett mycket svårt och stort arbete, men det är nödvändigt. Alla människor har rätt att kunna försörja sig med eget arbete och rätt till både de krav och de möjligheter som ett riktigt arbete ger.

Anf. 41 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag vill bara förtydliga att det absolut krävs att man gör mer för att rusta unga för arbetsmarknaden.

Skolan har en avgörande roll. Vi ser att många unga utan fullständiga gymnasiebetyg hamnar långt från arbetsmarknaden. Här behövs det definitivt insatser, och det var precis det som den tidigare regeringen prioriterade. Men jag ska inte gå in på Alliansens historiska satsningar på utbildningsområdet här och nu.

Konflikten ligger i att Ylva Johansson säger i sitt svar att ungdomsarbetslösheten är prioriterad samtidigt som man höjer skatten på arbete och företagande. Då är min fråga: Om man höjer skatten för företagare och gör det dyrare att anställa, hur bidrar det till att minska arbetslösheten? Det måste ju vara syftet med det eftersom målet är att minska arbetslösheten. Hur bidrar det till att minska arbetslösheten? Jag menar att de här skattehöjningarna främst slår mot unga och mot branscher där många unga får sin första anställning. Vi har till exempel de höjda arbetsgivaravgifterna. Vi har RUT- och ROT-avdragen.

Herr talman! Jag kan konstatera att jag inte har fått något svar från ministern på vad som är hennes och regeringens ambitioner för att skapa nya jobb och vilka jobb ministern anser vara ”riktiga” jobb.

Jag kommer att fortsätta att hävda att vänsterregeringen för en politik som skadar jobben och tillväxten. Som sagt: att göra det dyrare att anställa och samtidigt höja bidragen leder inte till fler jobb. Det leder tvärtom till färre jobb. Tyvärr blir det en återgång till den tid då vi såg att utanförskapet växte på bekostnad av jobben.

Anf. 42 HANIF BALI (M):

Herr talman! Återigen benämner arbetsmarknadsministern fas 3 som någon form av jobb. Det är det inte. Det har aldrig varit det. Det har aldrig räknats som jobb. Deltagarna har alltid räknats som arbetslösa. Jag tycker att det är en felaktig bild. Jag tycker att det är felaktigt att kalla fas 3 för en arbetsgivare, som arbetsmarknadsministern gör.

Fas 3 är en åtgärd. Man kan tycka att den är ineffektiv etcetera. Då väntar vi med spänning på regeringens lösning på detta. Än så länge har ni i er egen proposition aviserat att fas 3 är kvar. Ni har ju aviserat att den är kvar. Ni har som målsättning att någon gång fasa ut den, men den här ministern har som sagt redan gjort klart att målsättningar är som nyårsloften – de gäller bara i x dagar.

De flesta av era loften har nu reducerats till målsättningar. Sedan har de reducerats till att man eventuellt ska nå dessa målsättningar. Vi får se hur det blir, helt enkelt. Vi får se hur det blir med denna stora grupp människor, som är väldigt svår att få in på arbetsmarknaden.

Vi öppnade upp också för till exempel utbildning för dem som är i sysselsättningsfasen, men det har fortfarande inte gett alltför stora effekter.

Det blir intressant att se utvecklingen. Jag tror att ministern behöver komma tillbaka till riksdagen lite mer ödmjuk än hon ger intryck av att vara i dag.

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Hanif Bali läser regeringens proposition på ett mycket märkligt sätt. Det står tydligt i propositionen att vi kommer att avskaffa

och fasa ut fas 3. Det finns förslag i den budget som ska behandlas av riksdagen inom kort om hur vi påbörjar den utfasningen. Det är ett stort och svårt uppdrag. Det är 36 000 personer som i dag befinner sig i fas 3. Många av dem står väldigt långt från arbetsmarknaden. Men att behålla personer i fas 3 är heller ingen lösning.

Regeringen kommer att påbörja utfasningen efter att riksdagen, förhoppningsvis, har ställt sig bakom regeringens budget.

Låt mig också kommentera långtidsarbetslösheten i ett europeiskt perspektiv. Ja, Sverige har lägre långtidsarbetslöshet än de flesta andra EU-länder. Men innan vi gick in i finanskrisen och den borgerliga regeringens styre hade vi mycket lägre långtidsarbetslöshet än övriga länder. Det är alltså ett område som kraftigt har försämrats under den gamla regeringens tid, och det är klart att insatser som fas 3 inte har gjort det lättare för människor som är långtidsarbetslösa att komma tillbaka i arbete.

Det är lite förvånande att Jenny Petersson vägar hänvisa till den gamla regeringens skolpolitik som något som skulle ha varit en framgång. Den är ju ett haveri! Sverige har en situation där skolresultaten faller snabbare än i något annat OECD-land. Hur kan man kalla det en framgång? Varje år är det 13 000 barn som lämnar grundskolan utan förutsättningar att komma in på ett nationellt program på gymnasieskolan. Hur kan man kalla det en framgång?

Sverige går just nu käpprätt fel väg när det gäller skolresultaten. Det är ett av de absolut största sveken mot barn och ungdomar med förutsättningar på arbetsmarknaden.

Avslutningsvis: Sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar kostar ungefär 18 miljarder kronor per år. Det finns inga andra än riksdagsledamöter från de borgerliga partierna som tycker att det är väl använda pengar.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:523 om bostadssituationen för asylsökande och flyktingar

Anf. 44 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Roland Utbult har frågat mig vad jag avser att uppnå med att tvinga alla kommuner att ta emot flyktingar, om jag avser att vidta åtgärder för att förändra lagen om eget boende, EBO, och om jag avser att vidta åtgärder för att staten ska ge hyresgarantier för byggande av modulbostäder.

Ett stort flyktingmottagande innebär en utmaning för Sverige. Samtidigt innebär det en stor möjlighet att människor med kraft och kompetens flyttar hit och bidrar till att utveckla Sverige. För att utmaningen ska bli den möjlighet till ökad sysselsättning som Sverige behöver krävs det flera förändringar. En av dessa är att Sverige behöver ett flyktingmottagande som är jämnare fördelat och överensstämmer med behovet, så att nyanlända snabbare ska kunna få en kommunplacering och påbörja sin etablering i samhället. För att uppnå det behöver alla kommuner vara med och ta ett solidariskt ansvar för mottagandet.

Hur ett solidariskt ansvar för mottagandet bäst utformas bereds för närvarande i Regeringskansliet. Om alla kommuner är med och tar ansvar kan nyanlända flytta till kommuner som har goda arbetsmarknadsförutsättningar. Då ökar chanserna för att de nyanlända ska få arbete, samtidigt som trångboddhet, ojämnt mottagande och oegentligheter som folkbokföring på falska adresser kan minskas. Syftet med en förändring som säkerställer att alla kommuner är med och tar ansvar för flyktingmottagandet är också att nyanlända inte behöver vänta långa tidsperioder i anläggningsboenden. Om denna väntan upphör går etableringen i samhället och på arbetsmarknaden snabbare. Att vidta åtgärder som underlättar nyanländas etablering är ett viktigt och prioriterat arbete för regeringen.

Eget boende innebär ofta att den asylsökande bor hos anhöriga eller bekanta som redan bor i Sverige. Detta leder inte sällan till trångboddhet. Konsekvenserna för barn är ofta särskilt bekymmersamma. En annan följd av att vissa orter får en större inflyttning är att det är svårt att hinna anpassa samhällsstrukturen för att klara ett bra mottagande. Belastningen på skola och barnomsorg och övrig kommunal service blir därför periodvis hög. Regeringen har för närvarande inga förslag om att avskaffa EBO. Det är dock angeläget att förbättra boendesituationen och minska de problem som kan förknippas med eget boende. Även ur detta perspektiv är det viktigt att alla kommuner tar ett solidariskt ansvar för mottagandet. Regeringen har gett Boverket i uppdrag att kartlägga asylsökandes situation i eget boende. Regeringen värdesätter också de konstruktiva samtal som förts med företrädare för flera kommuner som har många asylsökande i eget boende.

Boverket har lämnat förslag på hur nyanlända i anläggningsboenden ska få tillgång till bostäder. Bland förslagen finns både byggande av modulbostäder och hyresgarantier. Boverkets rapport bereds inom Regeringskansliet. Regeringen har också aviserat ett generellt stöd till kommunerna för ökat bostadsbyggande. De närmare formerna för detta stöd kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2016.

Anf. 45 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, migrationsministern, för svaret! Syftet med interpellationen är att få klargörande besked.

Jag skulle vilja börja med bostadssituationen för dem som har kommit hit och hamnat i asylprocessen, som då befinner sig under Migrationsverkets ansvar. Situationen i januari 2015 var sådan att 24 179 personer befann sig i eget boende, alltså EBO, i väntan på att bli kommunplacerade. Behovet framöver beräknas bli ytterligare ungefär 15 000 boendeplatser runt om i Sverige.

Det är alltså stora utmaningar som det handlar om. Det vet naturligtvis ministern, och det vet vi som sysslar med de här frågorna dagligen i vårt utskott, socialförsäkringsutskottet.

Det handlar om en akut bostadsbrist. Den har vi sett i vårt land sedan åtminstone 20 år tillbaka. Vi har haft en alldeles för svag utveckling på boendesidan när det gäller byggnation.

Ett annat problem är att det ibland trängs tio tolv personer i tvårummare. EBO har inte blivit eget boende utan snarare inneboende.

En annan allvarlig effekt av detta är naturligtvis barnens situation. De ska få trygghet, finna ro och kanske kunna studera och få en sysselsättning som är meningsfull. Det blir väldigt svårt när det är sådan trångboddhet. Det blir också svårare för människor att komma in och etablera sig i samhället.

Det finns en del oseriösa aktörer som utnyttjar detta och skor sig på situationen. Ett annat problem som kan kopplas till detta är naturligtvis handeln med adresser, som vi ju också vet om. Framför allt är det problematiskt med den stora koncentration i vissa områden som det här betyder. Det förstärker segregationen i vårt land, något som jag vet att både ministern, jag själv och mitt parti gärna motverkar.

Vi kristdemokrater vill slopa EBO. Vi vill också avhjälpa den akuta bostadssituationen genom att bygga moderna modulbostäder med tidsbegränsade bygglov och statliga hyresgarantier. Detta ska kunna utnyttjas under den tid man är i asylprocessen och under Migrationsverkets ansvar.

Vi vill också att Migrationsverket självt ska kunna äga och driva egna boenden. Statens utgifter ökar hela tiden, och det är inte minst oseriösa aktörer som hyr ut bostäder. På något sätt måste vi komma till rätta med det. Man behöver inte vara nationalekonom för att inse att de långsiktiga kostnaderna kommer att öka.

Jag skulle vilja ställa en fråga inledningsvis. Den billigaste formen är ändå EBO. Är det något som gör att ministern låter detta vara kvar under överskådlig tid?

Anf. 46 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Från Sverigedemokraternas sida har vi kanske en lite annan infallsvinkel på problemet med flyktingmottagandet. Jag tror att mängdfördelningen inte bara handlar om mängdfördelningen mellan kommuner utan kanske snarare om mängdfördelning mellan länder. Det tillsammans med betydligt mer hjälp i närområdet och betydligt fler tidiga insatser skulle förhoppningsvis kunna leda till en mycket bättre situation än den vi har i dag.

Vi kan titta på siffrorna för 2014 över hur många asylsökande som Sverige hade och jämföra med siffrorna för till exempel Finland eller Danmark. Det är ganska stora skillnader. Sverige fick ta emot 81 301 asylsökande. Finland hade 3 652 asylsökande. Det är alltså en enorm skillnad mellan de här länderna.

Så fort vi i kammaren debatterar flyktingmottagande framhålls detta: Ni sverigedemokrater vill bryta mot diverse internationella konventioner. Det är vad som skulle inträffa om man skulle införa de skärpta regler för flyktingmottagande som ni vill.

Det är aldrig någon som har sagt vilka konventioner och regler som Finland bryter mot. Vilka är det som Norge bryter mot? Vilka är det som Danmark bryter mot och som vi skulle bryta mot? Det är kanske den grundfråga som jag allra helst skulle vilja ha svar på.

Vi tycker att man ska lösa problemet med bostäderna först. Då slipper vi ställa grupper mot varandra. Då slipper vi det här med att flyktingar ska gå före i kön. Och marknaden kan få en möjlighet att bygga i kapp.

Bostadssituationen är ansträngd. Den är ansträngd för unga. Den är ansträngd för arbetare. Den är egentligen ansträngd för alla i Sverige. Det

finns inget stort överskott av bostäder i någon kommun, vad jag vet. Det är möjligt att jag har fel, för jag känner kanske inte till alla kommuner i detalj. Men de allra flesta kommuner har problem med bostäder. Så är det i min hemkommun. Så är det i andra kommuner.

Om man i det läget tvingar kommunerna att ta över en stor del av flyktingmottagandet – de har själva sagt att de inte har möjlighet att göra det – kommer det bara, tror jag, att leda till att de blir tvungna att ta över de stora migrationsverksboendena. De finns i min hemkommun Örskälljunga och i Båstad. Jag tror att alla kommuner, i alla fall i södra Sverige, har någon form av migrationsverksboenden. Jag tror nämligen inte att ni kommer att hinna bygga i kapp eller skapa baracker och modulbostäder eller vad det är ni vill göra.

Jag vill veta vilka av de här internationella konventionerna som Sverige skulle bryta mot om vi skulle införa ungefär samma regler som Danmark, Norge och Finland har. Sedan vill jag bara säga: Man måste lösa bostadssituationen på riktigt. Annars kommer man inte att komma någonstans.

Anf. 47 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är inte ens två veckor sedan jag kom hem från en resa i Libanon och Jordanien. Jag ville med egna ögon se hur situationen såg ut i närområdet kring Syrien, där kriget utvecklar sig i en ännu mer bekymmersam takt. FN-representanten på plats sa att vi nu genomgår den största humanitära krisen i vår tid. 12 miljoner människor är på flykt från Syrien. 4 miljoner av dem har lyckats ta sig ut. Ytterligare 8 miljoner är kvar. Hälften av flyktingarna är barn.

Jag besökte flyktingläger både i Libanon och i Jordanien och såg bland annat hur mycket vi, Sverige, gör på plats, apropå den diskussion som förs här, med våra biståndspengar. Sverige är en av de allra mest konstruktiva parterna i världen när det gäller att hjälpa de här länderna i den situation som de har. Men då förstår man också hur situationen är.

Vi har 50 miljoner människor på flykt i världen. Det är det högsta antalet sedan andra världskriget. Då är det klart att ett land som Sverige också kommer att ha fler asylsökande – och det har vi. Vi har det högsta antalet asylsökande sedan 20 år tillbaka. Det är klart att det också leder till ganska stora utmaningar för oss här i Sverige.

Roland Utbult tar upp EBO-situationen. Jag delar mycket av den kritik som Roland Utbult tar upp när det gäller EBO. Det finns en risk att det leder till ökad segregering. Det finns en risk att det leder till trångboddhet och sociala problem. Men min fråga till Roland Utbult är: Om du nu är så mycket emot EBO, varför införde ni det? Det var ni som införde eget boende 1994. Om ni är så mycket emot eget boende undrar jag: Varför avskaffade ni det inte? Ni hade åtta år på er när ni satt i regering. Det var dessutom åtta år som präglades av ett mycket lägre flyktingmottagande än vad vi har i dag.

Under era åtta år hade ni faktiskt chansen att välja en annan väg. Den chansen tog ni inte. I stället kommer ni nu, efter att ni har förlorat valet, och säger: Ja, men nu ska den nya regeringen göra det här. Samtidigt har vi en situation där vi faktiskt har fler asylsökande än vi haft på mycket länge.

Det jag har sagt i den offentliga debatten är att jag inte tycker om systemet med eget boende. Jag vill se till att vi motverkar de bostadssociala konsekvenser som eget boende har. Det finns flera olika vägar som man kan gå i den riktningen. Men det är svårt när vi har så pass många som söker asyl i Sverige att avskaffa det, åtminstone i närtid. Där är vi.

Men det hade nog varit möjligt att göra det för den gamla regeringen under den tid då vi faktiskt inte hade så många asylsökande. Ni hade åtta år på er.

Ska alla kommuner ta emot? Ja, jag tycker det. När jag hörde Fredrik Reinfeldt inför valrörelsen tala om att vi nu skulle öppna våra hjärtan tyckte jag att det var sympatiskt. Men min första reflektion var: Ja, men då kan du väl börja med att öppna Vellinge, Lidingö, Täby, Danderyd eller någon av de andra borgerligt styrda kommuner som under årtal har gjort vad de kunnat för att inte ta emot flyktingar.

Jag skulle välkomna om Roland Utbult tog en diskussion med många av sina borgerliga kamrater i de kommuner som inte har velat ta ett ansvar. Jag tror att det är så här: Ska vi klara detta på sikt måste faktiskt alla kommuner vara beredda att ta ansvar. Det kan inte bara vara socialdemokratiskt styrda kommuner.

Anf. 48 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, migrationsminister Morgan Johansson!

När det gäller införandet av EBO var det naturligtvis en situation då man såg att man måste lösa boendesituationen för människor som kommer hit. Då öppnades den möjligheten. Man såg inte, tror jag, konsekvenserna av detta.

När man ser konsekvenserna av utvecklingen vill jag återkomma till de kostnader som det handlar om. Ett eget boende för en som är i asylprocessen kostar 170 kronor per person och dygn. Migrationsverkets boende kostar 390 kronor per person och dygn. Och de privata anordnarna, ofta ganska skrupelfria personer, tar 620 kronor per person och dygn. Jag är lite orolig för att det också har med kostnaden att göra att man vill ha kvar EBO, eget boende, från ministerns sida.

Statsrådet Mehmet Kaplan har föreslagit liknande modulbostäder som vi kristdemokrater har föreslagit, dock inte med hyresgarantier som skulle trygga långsiktighet och vara ett sätt att få ned kostnaderna. Om jag har uppfattat det rätt skulle förslaget från bostadsministern gälla modulbostäder för nyanlända som fått uppehållstillstånd, medan vårt förslag från Kristdemokraterna gäller dem som är asylsökande.

Vi tror att modulbostäder, som i sin definition är tillfälliga bostäder, är lämpliga för tillfälliga boenden men sämre för permanenta och långsiktiga boenden.

Migrationsministern säger i sitt svar att barnens situation är särskilt allvarlig och att trångboddheten i eget boende också är allvarlig. Där är vi helt överens. En åtgärd som regeringen gör är att ge Boverket i uppdrag att kartlägga asylsökandes boendesituation. Boverket också ska komma in med förslag – lyssna nu – om byggande av modulbostäder med hyresgarantier.

Detta rimmar väldigt bra med Kristdemokraternas politik. Vi vill slopa EBO. Vi ser de konsekvenser som EBO har, bland annat det som ministern

själv säger om barnens situation med trångboddhet och framför allt kanske med segregationen som ökar i samhället.

Vad vilja Socialdemokraterna? Vad vill regeringen? Socialdemokraterna har ett tidigare kongressbeslut på att EBO-lagen ska bort. En tydlig majoritet av de socialdemokratiska kommunalråden vill ta bort möjligheten för asylsökande att själva välja var de vill bo.

Vad vill migrationsministern?

Anf. 49 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! All politik handlar om att prioritera. Man kan alltid lyfta fram att det finns 50 miljoner flyktingar i världen och 12 miljoner på flykt i Syrien, var det väl. Men då kan man också lyfta fram att det finns 10 miljoner barn som dör av orsaker som kan avhjälpas för mindre än 250 kronor per barn, som jag läste någonstans.

Då kan man undra vad det är som gör att människor är så olika mycket värda beroende på om de befinner sig innanför eller utanför Sverige gränser. Det är ju ingen större jämlikhet mellan dessa 10 miljoner barn och de enstaka flyktingar som det trots allt blir som kommer till Sverige av dessa 50 miljoner. Vi satsar enorma resurser på de flyktingar som kommer hit samtidigt som vi struntar i det som händer utanför våra gränser.

Sverige har många problem. Det tycks finnas en tro på att Sverige är osårbart och att vi alltid kommer att förbli ett av de rikaste och ledande länderna på det mesta. Det är något man utgår ifrån, så då kan vi slösa lite mer med resurserna. Det är inte så noga.

Jag tror inte att det är så. Jag tror att om vi inte lyckas med att upprätthålla vår skola, om vi inte lyckas upprätthålla bra regler för industrierna, om vi inte lyckas få vårt välfärdssamhälle att verkligen fungera, då kommer vi på sikt inte att ha råd att ta emot flyktingar. Vi kommer att sänka landet i sig till att bli betydligt fattigare.

Därför frågar jag igen: Vad är det för internationella konventioner som våra nordiska grannländer bryter mot som gör att inte vi kan göra som de? Den frågan svarar inte Morgan Johansson på.

Anf. 50 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Vad gör vi åt bostadssituationen? frågar Roland Utbult. Det vi gör är att nu försöka bygga i kapp det statliga bostadsbeståndet när det gäller asylboendena. Bara i år ökar vi antalet asylboenden i egen regi, boenden som staten själv har, med 8 000 platser. Det är en mycket kraftig utbyggnad, och detta gör vi naturligtvis för att kunna ha fler platser och slippa handla upp efter mer kortsiktiga planer. Det blir nämligen både dyrare, precis som Roland Utbult säger, och ger en mindre framförhållning för kommunerna eftersom man inte riktigt vet var dessa boenden kommer att komma.

Detta har varit ett bekymmer, och man borde ha gjort detta redan för ett år sedan när man såg att denna utveckling skedde. När kriget i Syrien startade 2011 och vi började se väldigt kraftiga flyktingströmmar 2012–2013 borde den gamla regeringen naturligtvis ha sett till att bygga i fatt. Men det gjorde man inte, utan det är vi som gör det nu – 8 000 nya platser bara i år.

Det andra är att vi har gett Statskontoret i uppdrag att se över kostnadseffektiviteten i att staten själv kan äga och driva boenden, precis på det sätt som Roland Utbult är ute efter. Där tror jag faktiskt att vi är överens.

Men vi vill göra en sak till: Vi inventerar också de statliga fastigheterna för att se om vi kan använda mer av vad staten själv äger. Det kan finnas försvarsanläggningar, anläggningar som Kriminalvården har och annat som vi kan använda oss av för att själva lösa situationen så att vi slipper handla upp så mycket.

Det tredje vi gör är just det här med modulbostäder. Roland Utbult har dragit det förslag som finns och som nu bereds vidare.

Det fjärde vi gör och som är det stora och viktiga är att vi nu genomför den största bostadspolitiska satsningen på tio år. Vi går fram med en bostadspolitisk satsning på 6 miljarder kronor från och med nästa år. Den har faktiskt redan börjat gälla. Från den 25 mars är det möjligt att få investeringsstöd om man bygger hyresrätter, och det behövs sannerligen. Det vi ärvde av den gamla regeringen, där Kristdemokraterna hade ansvar för bostadspolitiken i åtta år, var en akut bostadsbrist. Det producerades mängder av utredningar; jag tror att det var 69 stycken. Men man kan inte bo i en utredning. Ingenting eller väldigt lite hände i praktiken.

Det vi nu gör är att gå in med stora statliga pengar och därmed också öka bostadsproduktionen. Det tror jag är helt nödvändigt, för en bra integration startar i att man faktiskt har möjlighet att få en bostad. Det gäller inte bara de nyanlända, utan det gäller naturligtvis också alla ungdomar som har problem med att kunna flytta hemifrån. Även där ökade bostadsbristen under den borgerliga tiden. Det enda svaret de borgerliga hade då var de så kallade Attefallshusen. Men man vill ha en egen bostad, inte flytta in i grannens trädgård. Det är inte det som är lösningen på bostadsbristen.

Till Mikael Eskilandersson vill jag säga att vi har helt olika syn. Om ni skulle få er vilja igenom och, som ni säger, dra ned på flyktingmottagandet innebär det i praktiken att vi måste kasta ut kvinnor och barn tillbaka till kriget. Det är bara så. När det gäller de människor som kommer till vårt land och söker asyl gör vi en rättssäker prövning. Har de asylskäl, kommer de från områden där det är krig och behöver skydd i vårt land, får de enligt svensk lagstiftning stanna. Har de inte den rätten, om de inte lever upp till detta, får de inte stanna. Då sänds de också tillbaka till sina hemländer. Så är politiken.

Anf. 51 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, migrationsministern! Vi vet båda att sanningen ska göra oss fria. Det är det som måste vara grunden också i en debatt.

När migrationsministern menar att man ärvde en bostadsbrist må det vara sant på ett sätt, men det är också så att den bostadsbristen har funnits i Sverige sedan minst tjugo år tillbaka. Jag får nog i så fall slå tillbaka mot ministern och tidigare regeringar av S-märke med att de inte gjorde tillräckligt när det gällde bostadsbyggandet.

Jag skulle också vilja säga att effekten av det som Stefan Attefall påbörjade är vad man ser i dag när det börjar hända saker på bostadsmarknaden.

En av frågorna i interpellationen är vad ministern avser att uppnå med att tvinga kommunerna att ta emot flyktingar. Vi kristdemokrater tror inte på tvång. Vi tror inte att den bästa lösningen är att tvinga kommunerna att ta emot flyktingar. Vi vill jobba *med* kommunerna, inte mot dem. Jag tycker att ministrers svar på interpellationen är lite luddigt i detta.

Vi hör också en del olika uttalanden när det gäller att tvinga kommunerna att ta emot flyktingar. Det är olika ministrar som är ute och säger olika saker. Det blir nästan omöjligt, åtminstone för mig, att finna vad som är regeringens linje.

Eftersom syftet med interpellationen är ett klarläggande skulle jag därför vilja ha en viljeinriktning, en indikation, en målsättning eller vad som helst – men inte ett luddigt svar.

Anf. 52 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Sanningen är att vi hade en bostadsbrist, en akut bostadsbrist till och med, på många håll som var värre än på många år. Ni hade suttit i regeringen i åtta år och producerat en herrans massa utredningar men inte så mycket mer. Då säger Roland Utbult att det var lika illa när de tillträdde 2006. Det kan man naturligtvis träta om. Men jag konstaterar bara att det första ni gjorde 2006 var att avskaffa investeringsstödet för hyreslägenheter på ett bräde, rakt upp och ned. Det innebar att produktionen av hyreslägenheter föll kraftigt från 2006 till 2007 och sedan låg kvar på en väldigt låg nivå. Det första ni gjorde var att slå undan benen för produktionen av hyreslägenheter. Sedan hände det inte så mycket mer, utan det var mest prat.

Regeringens målsättning är att alla kommuner ska ta emot flyktingar. Det finns olika vägar att nå dit. Vi har talat om ekonomiska incitament. Vi har också talat om en lagstiftning som ålägger kommunerna att ta emot flyktingar. Vi bereder frågan just nu, och när vi är färdiga med det kommer vi att lämna besked. Men låt mig bara säga att det inte är ovanligt internationellt sett att man har den här typen av lagstiftning.

Danmark har haft en sådan sedan 15 år tillbaka. Där lägger man ut en fördelning av åtagandena på länen, deras amt. Sedan kan kommunerna inom varje amt själva förhandla med varandra. Men i sista stund kan det vara staten som helt enkelt bestämmer. Likadant är det i Tyskland. Där lägger man ut fördelningen på bundesländerna på precis samma sätt som i Danmark, men där är det naturligtvis mycket större volymer.

Om man är för att fler EU-länder ska ta emot och att vi ska kunna ålägga EU-länder att ta emot flyktingar, och det tror jag att vi måste göra, då borde man också vara för att fler kommuner ska ta emot flyktingar. Jag vill peka på att det inte kan vara bara socialdemokratiska kommuner som ska ta emot flyktingar, utan det måste också borgerliga kommuner ta ansvar för.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:529 om dåliga hyresvärdar

Anf. 53 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr talman! Nooshi Dadgostar har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att åtgärda problemen med de hyresvärdar som missköter sina fastigheter så att hyresgästerna tvingas bo under dåliga förhållanden.

Den skyddslagstiftning som i dag finns för hyresgäster har formats under flera årtionden. Vid flera tillfällen har lagändringar gjorts för att stärka skyddet för hyresgästerna och öka tryggheten i boendet för dem.

Jag förklarade i mitt svar på Nooshi Dadgostars tidigare fråga att jag ser allvarligt på uppgifterna om att hyresgäster bor under dåliga förhållanden. Jag framhöll också att det finns anledning att överväga ytterligare åtgärder vid sidan av de tvingande regler som finns i dag.

Det finns flera frågor rörande hyresgästernas skydd som vi behöver titta närmare på. Konsekvenserna av avskaffandet av förvärvslagen är en sådan fråga. Regeringen avser att vidta åtgärder för att fortsätta arbetet med att stärka skyddet för hyresgäster.

Anf. 54 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! För ett antal år sedan var Socialdemokraterna med och sålde ut ett område i Fittja i min hemkommun Botkyrka. I vanlig ordning lovade man guld och gröna skogar, att det skulle vara långsiktiga värddar och att köparen inte skulle förändra förutsättningarna för hyresgästerna.

För ett tag sedan kunde man läsa i lokaltidningen att Kamal, en kille som bor i en av de här fastigheterna, en hyresgäst med en nyfödd bebis, varannan dag tillsammans med sin fru tvättar badrumsväggarna med grov rengöring för att få bukt med det giftiga möglet som nu har utvecklats där. Den privata hyresvärden känner till det men gör ingenting åt saken. Kamal har fått rådet från värden att själv anlita någon för att ta bort det.

Det här är inte en engångsföreteelse. Vi har fått många mindre seriösa hyresvärdar i Sverige på senare tid som avser att äga beståndet ett antal år, tjäna pengar och sälja beståndet vidare. Ofta är det miljonprogramsområden som man köper upp. De är mycket goda investeringar just nu. Kortsiktiga värddar kan då tjäna stora pengar på dessa.

Tyvärr ser vi också att det är många socialdemokratiska kommuner som nu går i bräsch för att sälja ut en stor del av allmännyttan. I Gävle har man sålt ut 700 allmännyttiga hyreslägenheter. Man har också sålt ut i Eskilstuna. Och i Luleå aviseras nu en av de största utförsäljningarna i Norrland på mycket länge.

Detta gör att vi ser en allt större etablering av oseriösa hyresvärdar på marknaden. Hyresgästerna har nästan ingenting att sätta emot. Jag kan berätta att för två år sedan sålde Socialdemokraterna ut ett helt bostadsområde, Albyhöjden, i min egen hemkommun. 94 procent av hyresgästerna var emot utförsäljningen, men man kunde ändå inte stoppa den. Köparen var en helt oerfaren riskkapitalist.

Underhåll och service kostar pengar, och i dagsläget är det väldigt lätt för en hyresvärd att förhala och skjuta underhåll som krävs på framtiden för att sedan sälja vidare till en annan eventuellt kortsiktig ägare. I tidningen Hem & Hyra listades för några månader sedan en lång rad hyresvärdar runt om i landet som inte åtgärdar mögelskador, inte gör något åt ohyra och inte reparerar saker som har gått sönder. Många hyresgäster ser sina hem förfalla och bostadsområden förslummas, och många känner uppgivenhet.

Tidigare gällde att köpare, som ministern var inne på, var tvungna att bli godkända och visa att de var seriösa hyresvärdar som kunde sköta hyreshus. Den lagen gäller inte i dag. Vänsterpartiet menar att en förhandskontroll skulle vara bra. På så sätt skulle flera oseriösa hyresvärdar på förhand kunna stoppas. En sådan lagstiftning skulle också få en förebyggande effekt genom att oseriösa hyresvärdar avstår från att köpa när de vet att deras seriositet kommer att undersökas. Kryphålen från den tidigare förvärvslagen skulle ganska lätt kunna täppas igen. Avser Morgan Johansson att titta närmare på detta?

I dag är det svårt, krångligt och dyrt för en hyresgäst att få tillbaka hyrespengar när hyresvärden inte tillhandahåller underhåll och service.

Det är därför många gånger riskfritt för hyresvärdar att göra sig oanträffbara och strunta i att åtgärda fel.

Vänsterpartiet föreslår därför att hyresnämnden i stället för tingsrätterna ska kunna handlägga sådana rättsliga tvister. Därigenom kan förfarandet bli både billigare och enklare. Samma bevisregler som i skadeståndsmål bör gälla, det vill säga att om hyresvärden inte kan bevisa att han eller hon har vidtagit rimliga åtgärder för att åtgärda en brist ska hyran betalas tillbaka. Det kommer att öka incitamenten för hyresvärden att sköta om sina hus. Därigenom får hyresgästerna också en bättre boendemiljö. Hur ser justitieministern på det?

Anf. 55 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har förstås stor förståelse för bakgrunden till den här interpellationen.

Bakgrunden är att vi under åtta år har haft en borgerlig regering som inte har skött bostadspolitiken på ett riktigt sätt, det vill säga att produktionen av bostäder har varit alldeles för låg, men också att framför allt borgerliga kommuner systematiskt har sålt ut hyresrätter.

Det är klart att det ibland kan finnas skäl att förändra sitt bostadsbestånd. Man kan sälja en del, köpa en annan del och bygga en tredje del. Men det vi har sett i många borgerliga kommuner är systematiska, ideologiskt motiverade utförsäljningar av en karaktär som jag vill hävda att vi inte ser i socialdemokratiska kommuner. Man vill ibland helt enkelt göra sig av med hela bostadsbeståndet, ibland till och med hela allmännyttan.

Utförsäljningar och för låg produktion av hyresrätter gör att vi sammantaget har alldeles för få hyresrätter. Det gör naturligtvis att oseriösa hyresvärdar kan ta chansen att använda det övertag man har på marknaden för att kliva in och ta över fastigheter som man sedan inte sköter. Då hamnar hyresgästerna till slut i kläm. Det är ett problem som vi har sett växa, och det kommer att bli ett ökande bekymmer om vi inte klarar att bygga i fatt.

Det här är en prioriterad fråga för regeringen, och vi förbereder ett initiativ kring detta. Jag fick den raka frågan av Nooshi Dadgostar om jag avser att titta närmare på detta. Svaret är: Ja, det gör vi. Vi kommer att tillsätta en särskild utredare vars uppgift bland annat blir att utvärdera upphävandet av förvärvslagen, som vi talar om, och att ta ställning till om möjligheten att ingripa mot fastighetsägare som inte tillhandahåller ett godtagbart boende bör utökas. Det är fler frågor som ska utredas. Men det här är en av de frågor som jag menar att vi måste se närmare på, för vi har under alltför lång tid haft en situation där hyresgästernas ställning successivt har försvagats. Vi måste försöka se till att också lagstiftningsvägen stärka hyresgästernas ställning.

Svaret är alltså: Ja, vi kommer att tillsätta en utredning i precis den riktning som Nooshi Dadgostar efterfrågar.

Anf. 56 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Jag delar naturligtvis justitieministerns åsikt att det i borgerliga kommuner har gått snabbare med utförsäljningen. Vi ser att andelen allmännytta i Sverige sjunker. Det är därför man blir så besviken av att

se att det nu är socialdemokratiska kommuner som går i täten för att sälja ut ett stort antal allmännyttiga bostäder. I Luleå sker den absolut största försäljningen vi har sett på länge. Jag tycker att regeringen ska ta utförsäljningen på allvar och titta på hur era kommunpolitiker går i takt med regeringens politik.

Det gläder mig att justitieministern tar frågan på allvar. Jag hoppas också att man ser till att underlätta för hyresgästerna att få en sänkt hyra om hyresvärden inte sköter sig. På det sättet kan man också sätta en stor press på en hyresvärd som har ett kortsiktigt syfte med sitt förvaltande, det vill säga att tjäna snabba pengar.

Jag vill också uppmärksamma justitieministern på att vi ser en ökad andel riskkapitalister i det privata beståndet. Det är mycket kortsiktiga intressen som styr ägandet i stora delar.

Jag vill tillföra fler saker som Morgan Johansson och hans utredning kan titta på. Det gäller åtgärdsförelägganden, som döms ut mycket sällan trots att en hyresgäst i det läget gått så långt att man tar upp sin brist till rättslig prövning. Hur ser ministern på det? Kan man skärpa lagstiftningen? Vad är det som gör att åtgärdsförelägganden så sällan döms ut?

Vi kan konstatera att hovrätten i mål om dåligt eller bristande underhåll kräver att bristen ska utgöra hinder och men för hyresgästen. Det är ingenting som står i lagstiftningen och är rimligtvis inte intentionen med regelverket. Det är helt fundamentalt att det inte ska vara nödvändigt att hyresgästen blir sjuk eller allvarligt skadad av en brist. Det ska inte krävas för att en hyresvärd ska sköta sitt underhåll. Det är inte så vi i Vänsterpartiet ser på svensk bostadsstandard. Vad är regeringens hållning i frågan? Hur mycket mögel och ohyra tycker Morgan Johansson att en hyresgäst ska tåla innan det blir ett åtgärdsföreläggande? Hur länge ska man behöva gå utan att hyresvärden lagar till exempel söndriga fönsterrutor?

Allt fler hyresvärdar använder sig av hyreskontrakt som berövar hyresgästen grundläggande rättigheter, det vill säga rivningskontrakt. Det innebär att en hyresgäst får hyra en lägenhet på kortare tid utan rätt till förlängning, det vill säga man har inte ett besittningsskydd. Sådana avtal kan förlängas flera gånger utan att hyresgästen får ett förstahandskontrakt. Hyresgästen som bor med rivningskontrakt kan sällan ställa befogade krav på underhållsåtgärder eller service. Om hyresgästen klagat åker denne naturligtvis ut.

Antalet hyresavtal med rivningskontrakt har ökat med 25 procent sedan 2009. Reglerna för rivningskontrakt är generösa för hyresvärden, och kontrollen är nästan obefintlig. Vad tycker regeringen att man ska göra i frågan? I dag kan rivningskontrakt förlängas i upp till åtta år. Är det rimligt, tycker justitieministern?

Vänsterpartiets uppfattning är också att hyresnämnden måste kunna kontrollera att de skäl som hyresvärden uppger för att hyra ut med rivningskontrakt verkligen stämmer. I dag går det inte att göra den typen av kontroller. Vad tycker Morgan Johansson om det? Vill han även titta på hur användandet av rivningskontrakt fungerar i dag? Jag instämmer naturligtvis i bilden av att det i grunden handlar om en bostadsbrist, men vi måste också säkerställa att människorna får sina rättigheter tillgodosedda.

Anf. 57 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! I grunden handlar det om den bostadsbrist vi har fått ärva av de borgerliga partierna efter deras åttaåriga regeringsinnehav. Det försöker vi nu göra någonting åt med hjälp av de 6 miljarderna i bostadspolitiska satsningar för att öka byggandet av bland annat hyresbostäder. Det ska också skjutas till pengar till de kommuner där det byggs många bostäder. Den stora frågan är att se till att oseriösa hyresvärdar inte kan utnyttja situationen. De vet att många av deras hyresgäster inte har något annat val än att bo kvar eftersom det inte finns något annat alternativ för dem. Så ser det ut så länge bostadsbristen är som den är.

Interpellationen handlar om förvärvslagen. Jag säger då till interpellanten att vi är beredda att titta vidare på den frågan, och vi kommer att tillsätta en utredning inom kort. Det kommer att vara en bredare utredning som handlar om att generellt sett stärka hyresgästernas ställning. Då svarar interpellanten att det finns ett stort antal andra frågor som vi också bör titta på. Jag tänker inte ta ställning till någon av dem i dag, utan jag säger bara att förvärvslagen kommer att ingå i utredningen.

Det finns andra frågor också. Interpellanten får vänta lite tills vi går ut med hela paketet innan hon kan få alla svar. Helt klart söker vi olika möjligheter för att stärka hyresgästernas ställning. Det finns många olika sätt som det går att göra på.

Interpellanten får avvakta ett par veckor innan hela bilden finns.

Anf. 58 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Jag håller förstås med om att det behöver byggas fler bostäder. Det är helt grundläggande. Även kommunpolitiker i Morgan Johanssons egna kommuner skulle behöva sätta stopp för utförsäljningar och på det sättet förhindra att förvaltandet av hyresrätterna kommer i händerna på en oseriös värd med kortsiktiga avsikter. Det skulle förstås underlätta.

Hyresgästerna behöver också ett stort stöd från kommunernas miljöförvaltningar. Det skulle vara lägligt att se till att förstärka kommunernas ekonomier eller på annat sätt förstärka det som är miljöförvaltningarnas uppgift, det vill säga att vara tillsynsmyndighet i fråga om att hyresvärdarna ska hålla sig till de regler som finns i Sverige.

Jag menar att det är viktigt att det är hyresvärden som sköter underhållet. Det är till exempel oacceptabelt att vältra över kostnaderna för underhåll på den hyresgäst som sitter i bostaden. Som ministern säkert vet förekommer extrema hyreshöjningar för vissa renoveringsprojekt. Det gör att många familjer inte kan bo kvar. En del av dessa renoveringar handlar om eftersatt underhåll, det vill säga kostnader som borde ha tagits av hyresvärden men som här skjuts över på hyresgästen. Av rättviseskäl är det avgörande att hyresgästen får bättre verktyg och uppbackning från samhället för att säkerställa att värden sköter sitt underhåll.

Jag är glad över att justitieministern levererar en utredning. De senaste åren har vi gett 20 riktade skattemiljarder för att öka bostadsstandarden för dem som bor i villor och bostadsrätter. Bostadsstandarden ska vara mycket hög i Sverige, men se nu till att hyresgästerna inte hamnar på efterkälken!

Anf. 59 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi kommer att ta initiativ till att se över ett antal frågor som handlar om att stärka hyresgästernas ställning. Vi ligger i slutskedet av beredningen av en sådan utredning. Där kommer frågor om förvärvslagen att vara med, men vi kommer att behöva göra mycket mer.

Jag delar inte uppfattningen som Nooshi Dadgostar tycks ha att det är socialdemokratiska kommuner som på något sätt leder utvecklingen när det gäller att sälja ut bostäder. Precis som jag var inne på tidigare kan det finnas skäl att förändra bostadsbeståndet. Ibland behöver man köpa, bygga eller sälja, men det jag har sett de senaste 15–20 åren är att det är borgerliga kommuner som systematiskt säljer ut eftersom de inte anser att bostadsbyggande är en kommunal uppgift. Ibland är det fråga om hela bostadsbeståndet. Inte minst i Stockholmsområdet har detta varit oerhört uttalat från borgerligheten.

Jag tänker därmed inte sätta mig till doms över några socialdemokratiska kommunpolitiker och säga att de har fel där eller där. De manövrerar efter bästa förmåga. Den ideologiska skiljelinjen går mellan vänsterpartierna och de borgerliga partierna, som inte tycker att bostadsbyggande är något att värna. Det har vi sett mycket klart uttalat i storstadsområdena.

Vi jobbar vidare med dessa frågor, bland annat genom att se till att öka bostadsproduktionen som helhet. Här gör vi en stor satsning på de 6 miljarderna tillsammans med Vänsterpartiet – eftersom vi är överens om budgeten i frågan. Sedan tar vi fram ytterligare lagförslag i fråga om att stärka hyresgästernas ställning.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2014/15:565 om regler som borde hindra så kallade tätläger

Anf. 60 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Eskilandersson har frågat mig om det verkligen behövs år av utredning innan någon form av handling för att säkerställa äganderätten kan genomföras och om det verkligen är rimligt att markägare som drabbas ska behöva vänta flera år innan självklara regler som funnits under lång tid ska börja följas.

Frågan är ställd mot bakgrund av att det har förekommit att personer som vistas tillfälligt i Sverige har skapat temporära boplatser utan markägarens tillstånd. Det rör sig ofta om mycket utsatta människor som lever i utanförskap och svår fattigdom i sina hemländer och som har sökt sig till Sverige i hopp om att hitta en försörjning här.

Regeringen har tillsatt en nationell samordnare med uppdrag att stödja det arbete som utförs av myndigheter, kommuner, landsting och organisationer som möter utsatta EU- och EES-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige och som saknar uppehållsrätt. Uppdraget syftar bland annat till att främja erfarenhetsutbyte och samverkan mellan berörda aktörer, vilket kan vara särskilt viktigt då personer avlägsnas från tillfälliga boplatser.

Regeringen är bekymrad över att personer som vistas tillfälligt i Sverige lever under ovärdiga förhållanden. Det är viktigt att det tillfälliga stödet till dessa personer utformas på ett ändamålsenligt sätt. Samordnarens arbete är där av stor betydelse.

Samtidigt kan jag se de svårigheter som markägarna drabbas av.

Jag har nyligen tagit del av samordnarens erfarenheter när det gäller problematiken kring tillfälliga boplatser. Jag kommer nu att överväga vad jag har fått veta i det sammanhanget.

I en tidigare interpellationsdebatt har jag nämnt att det kan finnas ett behov av förändrade regelverk, och jag utesluter inte sådana åtgärder.

Anf. 61 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Min interpellation fokuserar på det regelverk som redan finns och som borde förhindra att tätläger kan byggas upp på det sätt som i dag sker. Jag har pekat på allemansrätten, miljöregler, sophämtning och bygglov. Listan kan göras mycket längre; det finns många fler regler. I varje kommun brukar det dessutom finnas regler om att människor inte får campa var som helst, och då skulle man kunna ingripa innan det dygn som allemansrätten ger rätt till har gått.

Det är en tycka-synd-om-mentalitet i svaret. Morgan Johansson och regeringen tycker uppenbart mer synd om tiggarna än om markägarna i denna situation. Låt mig påpeka att det inte finns någon naturlag som säger att alla markägare har det bra ställt. Tätlägren kan faktiskt driva en privat markägare i konkurs och slå sönder dennes livsverk. Var finns medlidandet med markägaren?

Morgan Johansson säger i sitt svar att min fråga är ställd mot bakgrund av att det ”har förekommit att personer som vistas tillfälligt i Sverige har skapat temporära boplatser”. Jag kan informera Morgan Johansson om att det inte är något som ”har förekommit”, utan det är något som förekommer och fortsätter att förekomma i allt större utsträckning.

Markägarnas situation nämns bara i en enda mening i slutet av svaret: ”Samtidigt kan jag se de svårigheter som markägarna drabbas av.” Det känns inte särskilt handlingskraftigt. Det känns inte som att regeringen verkligen vill göra något för dessa markägare.

Jag har stor förståelse för de markägare som drabbas av detta, och det är stor skillnad beroende på vem det är som bosätter sig på deras mark. När svenska uteliggare i Malmö satte upp ett tätläger kunde polisen ingripa direkt. Det tog inte ens två timmar innan man hade plockat bort tätläget.

Men när det är personer som kommer utrikes ifrån hänvisar man till kronofogden. Ibland är det så illa att kronofogden hänvisar tillbaka till polisen eftersom det inte har gått tillräckligt lång tid för att de ska ha besittningsrätt. Jag har hört om fall där markägaren fått svaret från polisen att markägaren måste vänta tills de har besittningsrätt.

Är det på det sättet vi ska hantera alla regler som finns i dagens samhälle? Det tycker inte jag. Jag tycker att det är tråkigt att regeringen inte tar detta på större allvar.

Anf. 62 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Eskilandersson tycker att svaret präglas av en tycka-synd-om-mentalitet. Jag är glad över att kunna känna empati för mina medmänniskor. Mikael Eskilandersson borde kanske pröva på det någon gång. Det är ju inte precis det som genomsyrar Sverigedemokraternas retorik. Ni tycks ha väldigt svårt att sätta er in i hur andra människor har det.

När det gäller tiggeriet slås jag av att människor sitter i snödrivor i norra Europa och värmer sin mat över öppen låga på kvällarna medan de tillbringar dagarna med att tigga pengar. De anser att det är bättre än att vara i sina hemländer. Det säger en del om hur eländig situationen faktiskt är för dessa människor i till exempel Bulgarien och Rumänien. Detta bör man som människa känna en viss empati för och försöka göra vad man kan för att rätta till.

Vi tar upp denna fråga med myndigheter i Bulgarien och Rumänien och ökar pressen på de länder som dessa människor kommer från. Det är inte rimligt att människor ska ha sådana erbarmliga sociala förhållanden i sina hemländer att de tvingas ut över hela Europa för att över huvud taget kunna försörja sig själva och sina barn. Denna fråga måste till syvende och sist lösas i de länder som dessa människor kommer från.

Inte bara Sverige utan hela Västeuropa har samma situation, och vi måste kunna klara av de konflikter som uppstår. Det är en sak att säga att vi inte ska förbjuda tiggeri eftersom vi inte kan förbjuda fattigdom. Men vi kan givetvis inte tillåta att det spontant växer upp massor av boplatser i strid med de ordningsregler vi har.

Därför säger jag i slutet av mitt interpellationssvar att jag vill se över möjligheterna för ordningsmakten och markägarna att agera. Regelverken är krångliga, och det kan ta lång tid. Det innebär dessutom en kostnad för markägaren att genomföra avhysning.

Därför öppnar jag både i mitt förra interpellationssvar i frågan och i detta interpellationssvar upp för att se över möjligheterna för privata markägare att klara av situationen och göra dessa avhysningar – givetvis med beaktande av allemansrätten, för den måste vi naturligtvis slå vakt om.

Jag tycker ändå att grundhållningen när vi för denna diskussion måste präglas av humanism och medmänsklighet.

Anf. 63 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Vilken empati jag som person har påverkar kanske inte så värst mycket vilken politik jag för. Jag tycker inte att politik ska grunda sig alltför mycket på empati, utan här bör man kunna sätta upp ganska klara regler för vad som gäller som alla ska ha en skyldighet att följa.

Det blir märkligt när man väljer ut vissa grupper och säger: Er är det synd om. Därför behöver ni inte följa regler som har funnits länge och fortfarande finns och som andra i samhället följer.

Det blir ett parallellsamhälle som är svårt att försvara, men tydligen anser Morgan Johansson att det är försvarbart att bygga upp ett parallellsamhälle. Jag väntar med spänning på den dag då vi får en utredning om vilka regler som inte ska gälla för alla. Den bör väl komma så småningom med tanke på att vi redan gör undantag från miljöregler, sophämningsregler, bygglovsregler och så vidare.

Dessa undantag står inte inskrivna någonstans utan har i praktiken kommit till genom att man har bakbundit polisen och mer eller mindre sagt att de inte får lov att agera.

Så fort det är invandrare och flyktingar inblandade blir det en enorm kritik mot polisen om de över huvud taget agerar. Sedan anklagar man polisen för rasism, och så får man polisen att inte vilja följa de regler som de egentligen vet finns och som de egentligen skulle kunna upprätthålla ganska enkelt.

Där finns det en uppenbar skillnad mellan mitt parti och regeringen. Vi i Sverigedemokraterna tycker att alla regler ska gälla lika för alla och att polisen ska agera mot alla. På samma sätt som man agerar mot de svenska uteliggarna i Malmö bör man agera mot en person som inte är svensk när personen betar sig likadant.

För mig är det rasism att inte se individen och att särbehandla grupper. Jag vet att mitt parti alltid anklagas för rasism, men rasismen finns ju snarare bland de personer som vill behandla människor olika. Vi har alltid varit mycket tydliga med att vi vill behandla alla lika.

Vi vill inte sätta upp olika regler för olika människor, som regeringen ständigt håller på med. Detta är bara ett exempel. Det finns många andra exempel på hur man behandlar människor olika utifrån var de kommer ifrån. Så fort vi kritiserar detta påstås det att vi tycker illa om människor som kommer från andra länder, men att kritisera är inte samma sak som att tycka illa om någon.

Man förutsätter dessutom att det är synd om denna grupp. Men det behöver inte betyda att det är synd om alla i den gruppen. Det kan mycket väl finnas personer där som det inte är lika synd om. Jag kan tänka mig att det finns de som tjänar ganska bra på tiggeriet. Det har ju kommit fram nu att det är organiserat. Jag tror inte att de som organiserar detta tjänar lite pengar, utan jag tror att de kan tjäna ganska bra. Det finns tecken på att det finns enstaka personer som gör det.

Frågan är om man ska tycka synd om dem också. Jag tycker att det borde vara på sin plats att man börjar agera mot detta och att man kommer fram med riktiga lösningar.

Lösningen är egentligen bara att se till att de regler som redan finns följs. Men av svaret att döma är det uppenbart att tanken inte är att det ska göras. Nu ska man utreda i stället, och sedan kanske vi får några nya regler med tiden. Frågan är varför man ska följa dessa om man inte behöver följa de regler som redan finns.

Anf. 64 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Till att börja med vill jag säga att en politiker som inte har empati riskerar att bli en väldigt farlig politiker. Man måste ha den grundläggande hållningen att kunna sätta sig in i hur andra människor har det. Det gäller alla, vuxna såväl som barn.

I en tidigare interpellationsdebatt sa jag att Sverigedemokraterna uppenbarligen är beredda att kasta ut både kvinnor och barn tillbaka till kriget igen. Det är så Sveriges hållning i denna fråga skulle vara om ni fick er vilja igenom, Mikael Eskilandersson.

Nu säger Mikael EskilanderSSon att vi inte behöver ha någon empati och att vi inte behöver ha förmågan att sätta oss in i hur andra människor har det. Det blir ett livsfarligt politiskt klimat. Det är jättefarligt att släppa fram politiska krafter med den grundhållningen. Det finns länder som har styrts av sådana politiker, och det blir inga bra länder.

Man måste ha en hållning där man klarar av att väga olika intressen mot varandra men också har likabehandling. Det finns ingen konflikt alls i detta.

Mikael EskilanderSSon påstår att polisen har bakbundits och att grupper särbehandlas. Vad har han för belägg för det? Inga! Han bara står och säger det rakt ut i luften.

Han säger också att man vet att det finns en massa kriminella beteenden som inte beivras. Att till exempel tvinga någon att tigga eller utnyttja en människas utsatta ställning för att tjäna pengar är redan kriminaliserat. Det handlar i så fall om att kunna utreda och bevisa det.

Det kan vara fråga om människohandel, olaga tvång eller ett antal brott som man gör sig skyldig till. Dessa kan och ska naturligtvis beivras.

Vad jag pekade på när det gäller frågan om markägarna var att vi har identifierat ett problem där. När det gäller kommunal mark har vi ett ganska enkelt förfarande för att kunna lösa situationen och genomföra en avhysning.

När det gäller privat mark är det mycket mer omständligt. Man måste veta namnet på den som ska avhysas och dessutom betala en avgift. Man måste genomgå en betydligt omständligare byråkratisk process. Jag menar att det finns möjligheter att se över lagstiftningen här.

Detta måste göras med respekt för den typ av situation som det handlar om. Det är i grunden fattiga och väldigt utsatta människor, både vuxna och barn. Den respekten måste man ha med sig när man genomför förändringarna.

Som jag var inne på tidigare kan vi naturligtvis inte ha en situation där det växer upp allt fler spontana bosättningar i Sverige. Där måste vi faktiskt kunna sätta en gräns.

Det är en sak att tillåta tiggeriet i sig och en annan när det börjar växa upp bosättningar. Där måste vi vara beredda att bromsa, och det är precis vad jag öppnar för i interpellationssvaret.

Anf. 65 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Morgan Johansson anklagar mig för att inte ha empati. Jag påstår att jag visst har empati, och det var också vad jag sa. Men det är inte samma sak som att bygga hela sin partilinje på empati eller, som Socialdemokraterna har gjort, på empati enbart för vissa människor.

Empati ska bygga på samma empati för alla. Man ska stötta alla utifrån den individ de är. Man kan inte säga att en viss grupp av människor ska ha en viss form av empati därför att de kommer från ett visst ställe. Det blir jättekonstigt.

Det är definitivt ingen lösning att alla kommer hit och tigger på våra gator. Vad blir det för framtid för de människor som kommer hit och som får sitta här som någon form av underhuggare? Man måste komma på bättre lösningar än så.

Morgan Johansson anklagar mig också för att vilja kasta tillbaka kvinnor och barn. Det var en tidigare debatt som han åter tog upp. Som vanligt saknar regeringen en klar bild av verkligheten. Han påpekade att det är kvinnor och barn som kommer hit, men det är också vuxna män.

Vi säger bara att vi ska sätta upp samma regler som övriga nordiska länder. Om vi gör det kommer vi med största sannolikhet att få betydligt färre som söker sig hit, för då väljer man att söka sig till andra länder. Det är inte samma sak som att kasta dem tillbaka i krig.

Regeringen saknar tydligen den empati jag tog upp. Det finns 10 miljoner barn i världen som dör av orsaker som kan avhjälpas för mindre än 200 kronor per barn. Där finns inte empatin att vilja hjälpa, utan man prioriterar en viss grupp. Då blir det vissa människor som kommer hit som får möjlighet att få den empatin från regeringen. Empatin för andra är där- emot väldigt låg.

Visst kan man prata om empati, men jag tror att vi ska hålla oss till regelverk när det gäller hur vi fastställer lagar. Regelverken ska följas av alla, oavsett om vi har empati för en person eller inte. Det kan inte vara så att vi sätter upp regler och sedan säger: Nej, du behöver inte följa dem, för du tillhör en grupp som vi har empati för. Men dig har vi inte samma empati för, så du måste följa den regel vi har satt upp.

Som jag tog upp i interpellationen har vi redan i dag väldigt många regler som borde kunna tillämpas. Morgan Johansson säger att jag hittar på och inte har några belegg för att polisen är bakbunden, men polisens agerande i Malmö var väldigt klart och tydligt. Det visade hur man väldigt snabbt kunde gå in och flytta på personer som är svenskar när de byggde upp ett tältläger.

Men man kunde inte flytta på de tältläger där det bor EU-migranter. Då pratade man helt plötsligt om att de hade besittningsrätt.

Anf. 66 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Eskilandersson sa ungefär att man som politiker inte ska låta sig styras av empati. Det var det jag reagerade över. Han sa det precis, nästan ordagrant, tror jag.

Det är en farlig hållning. Det blir väldigt otäcka länder om de leds av politiker som inte har förmåga att sätta sig in i hur andra människor har det. Det gäller särskilt fattiga och utsatta människor.

Låt oss försöka gå på detta genom att sätta press på Bulgarien och Rumänien och säga: Hur kan ni behandla era egna medborgare på det här sättet, så att de tvingas ut i övriga Västeuropa för att tigga? Det är faktiskt inte rimligt när vi alla är med i samma europeiska familj. Det är huvudinriktningen.

För Sverigedemokraterna handlar flyktingpolitiken som regel om att försöka göra sig av med så många flyktingar som möjligt och om att inte ta emot dem. I praktiken innebär detta att man kastar ut människor med skyddsbehov tillbaka till krig.

Jag nämnde i den tidigare debatten att av de 12 miljoner som är på flykt från Syrien är ungefär hälften barn. Ungefär 80 procent i det flyktingläger som jag besökte var antingen kvinnor eller barn. Så ser situationen ut, också för många av dem som kommer hit.

Vi kan inte, tycker jag, ha en hållning där vi med berätt mod är beredda att kasta ut kvinnor och barn, tillbaka till kriget igen. Det är precis det som är ledstjärnan för vår politik på flyktingsidan.

För att återkomma till tiggerifrågan: De olika intressena måste naturligtvis vägas mot varandra. Jag har sett bekymret när det gäller de privata markägarna, och jag är beredd att göra något åt det. Vi kan inte ha en situation där det växer upp spontana läger på det här sättet. Men det måste ändå göras med något slags medmänsklighet i botten, för annars kommer det att bli ohållbart.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2014/15:518 om skuldsanering för företagare

Anf. 67 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Ola Johansson har frågat mig när jag tänker se till att Nystartsutredningens förslag i betänkandet *F-skuldsanering – en möjlighet till nystart för seriösa företagare* blir till lagstiftning.

Nystartsutredningen föreslår en särskild form av skuldsanering som ska kunna beviljas företagare som drabbats av överskuldsättning. Förslaget ska förbättra möjligheterna för seriösa företagare som gått i konkurs eller drabbats av överskuldsättning att snabbt ta itu med sin skuldbörda och kunna starta på nytt eller fortsätta med förnyad kraft.

Dagens regelverk innebär att en person som driver eller har drivit näringsverksamhet har små möjligheter att beviljas skuldsanering och få en andra chans. Så ser situationen ut trots att den förra regeringen genomförde ändringar som skulle syfta till att just öppna upp skuldsaneringsinstitutet för fler företagare.

Regeringen bedriver en aktiv näringspolitik som bland annat ska främja entreprenörskap och ekonomisk tillväxt. En viktig del i denna politik är att tillhandahålla en lagstiftning som uppmuntrar företagande och möjliggör ansvarsfullt risktagande, samtidigt som den motverkar en snedvriden konkurrens och illojala beteenden. Samhället måste tillåta en seriös företagare att misslyckas och, om så sker, hjälpa honom eller henne tillbaka till ett normalt liv igen. Regeringen ser därför positivt på Nystartsutredningens förslag.

Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet, och vi arbetar för att kunna presentera förslag som ska förbättra en överskuldssatt företagares möjligheter till nystart. Min målsättning är att en proposition ska kunna överlämnas till riksdagen under 2015.

Anf. 68 OLA JOHANSSON (C):
Herr talman! Tack för svaret!

Till att börja med måste jag säga att det finns en positiv ansats i justitieministerns svar som jag noterar, men jag noterar också att det enda som utlovas är en målsättning om en proposition 2015.

Överskuldssättningen i samhället är ett mycket allvarligt problem, inte minst för dem som drabbas och deras närmaste. Den möjlighet som privatpersoner har att få hjälp med skuldsanering är kanske vårt mest effektiva sätt att motverka ohälsa och långvarigt utanförskap. Orsakerna till det kan vara personliga omständigheter som sjukdom, skilsmässa och arbetslöshet. Men i företagarens fall kan det handla om omständigheter som man själv inte har kunnat förutse eller påverka. Det kan vara valutaförändringar, obetalda kundfordringar eller till exempel en förändrad politik som försämrar villkoren gentemot företagen. Exempelvis kan man ha valt att bygga upp företaget med ung personal, kanske släktingar och barn, och nu drabbas av chockhöjda arbetsgivaravgifter.

Jag och Centerpartiet menar att det är en nödvändighet i ett samhälle som bejaktar tillväxt och entreprenörskap att det finns möjligheter för företagare att få en andra chans. Som utredaren, lagman Ylva Norling Jönsson, säger är det ett stort symbolvärde i hur detta ska kunna gynna tillväxten i entreprenörskap i Sverige. Signalvärdena som vi ser i dag är inkonsekventa. Det är ofta enklare för en privatperson att bli kvitt sina konsumtionskulder än vad det är för en seriös företagare att sanera kulder som har uppkommit genom ett ärligt entreprenörskap.

Jag noterar att Morgan Johanssons målsättning är att en proposition ska komma under 2015, men det utlovas inget konkret om när eller hur. Utredaren hade som målsättning att en författning skulle kunna träda i kraft den 1 januari 2016. Jag noterar att ministerns målsättning skiljer sig något från utredarens. Det kommer att dröja minst till april innan en lag kan träda i kraft förutsatt att propositionen kommer i september i år, och det är inte speciellt troligt.

Vilka är stötestenarna, justitieministern? Kan han redan nu ange någon tänkbar orsak till att en sådan målsättning dröjer, om att presentera en proposition? Vilka är de allvarligaste invändningar från remissinstanserna som Morgan Johansson ser?

Anf. 69 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag trodde nog att Ola Johansson skulle tolka mitt svar lite mer positivt än vad han gör. Han säger: Det är bara en målsättning, kan vi verkligen lita på det? Då kan jag väl vrida det ett snäpp till och säga: Det är klart att det kommer en proposition till hösten.

Jag är inte säker på att man kan jobba så väldigt mycket snabbare än vad vi har gjort. Utredningen kom i juni 2014. Det är inte ens ett år sedan. Sedan var det tre månaders remisstid som löpte ut i oktober förra året. Sedan dess har tjänstemännen jobbat med detta. Det är ett ganska omfattande beredningsunderlag som vi talar om. Det tar alltid tid att gå igenom och hitta knäckfrågorna.

Vi jobbar på så fort vi bara kan, och det jag säger i dag är att vi kommer att leverera en lagrådsremiss och en proposition under hösten. Det kan Ola Johansson lita på. Jag delar uppfattningen att det är en viktig reform att få på plats, tillsammans med en massa andra reformer som behöver göras för att underlätta företagandet.

Jag kan kort nämna att vi tog ett initiativ i går, när vi gick till Lagrådet med en remiss som skulle förenkla och förtydliga reglerna när det gäller årsredovisning för mindre företag, för att minska den administrativa bördan ytterligare för de små företagen, vilket jag tror kommer att betyda ganska mycket för många småföretagare. Men det finns också många andra saker som vi kommer att göra.

Herr talman! Ola Johansson får ta mig på orden när jag säger att vi kommer att kunna leverera detta under året.

Anf. 70 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Är det någon som man borde kunna lita på är det väl landets justitieminister.

Skälet till mina något intrikata frågor är att jag vill syna justitieministerns kort. Hur väl påläst är justitieministern? Det ger också en antydning om hur mycket som ligger bakom hans antagande att detta ska kunna bli klart och att en proposition kommer.

Detta är ett stort bekymmer för företagen. Ett misslyckat företagande uppfattas av företagarens omgivning, hans närmaste, hans grannar, hans släktingar och vänner och hans affärspartner som ett personligt misslyckande för honom eller henne själv. I andra kulturer kan ett misslyckat företagande, en konkurs eller en skuldsättning, snarare betraktas som en viktig erfarenhet: Av misstagen blir man vis. Det tyder på att det finns attitydskillnader. Det finns ett problem med attityden i Sverige. Det vore trevligt med en regering som kunde jobba också med den.

Jag är lite misstänksam mot regeringen när det gäller regeringens attityd till jobbskaparna, med högre skatter på arbete, förslag om att tvångslikvidera bolag som inte kvoterar tillräckligt snabbt, verkningsslösa ”pysselsättningsåtgärder” som traineejobb och så de nämnda ökade kostnaderna för att anställa unga personer i företagen.

Centerpartiet menar att jobbskaparna finns i de små och växande företagen. Det är deras framgång som ger oss tillväxt och resurser som stärker välfärden och får landet att utvecklas.

Jag noterade när jag gick i Rännarbanan i förrgår att det är ganska tomt på hyllorna med propositioner och skrivelser att plocka med sig upp till sitt arbetsrum. Än så länge räcker de utredningar som Alliansen en gång tillsatte för att lägga fram propositioner, och om regeringen vill finns det säkert en hel del bra andra utredningar också. Skuldsaneringen är ett sådant exempel. Jag välkomnar att den frågan är på väg.

För att ställa ytterligare en kontrollfråga: Håller justitieministern med mig om att skuldsanering är något som ska gälla också en pågående näringsverksamhet, eller handlar det enbart om att förbättra möjligheten till sanering efter en konkurs? Menar justitieministern att propositionen ska innehålla förändringar i den befintliga skuldsaneringslagen, eller kommer man att presentera ett förslag på en ny lagstiftning som nu kallas F-skuldsanering?

Jag läser i justitieministerns svar att målsättningen är att en företagare ska kunna återgå till ”ett normalt liv”. Ingår det i att återgå till normalt liv som företagare att driva sitt företag vidare utan att det ska behöva gå i konkurs?

Anf. 71 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är precis en sådan fråga som vi tittar på. Det finns både för- och nackdelar med att gå den vägen.

En annan fråga som vi tittar på är var man ska dra gränsen för att någon ska kunna få en skuldsanering när det gäller huruvida verksamheten har varit seriös eller inte. Vi är ganska tydliga med att skuldsanering ska kunna beviljas endast om näringsverksamheten har bedrivits seriöst. Ansökan ska kunna avslås om verksamheten bedrivits på ett illojalt sätt, om företagaren inte har redovisat ordentligt, om betalningen av skatter har missköts, om bokföringen har eftersatts och så vidare.

Det finns en mängd frågor här som faktiskt måste lösas. Det finns också risker med att bevilja en skuldsanering utan att ha riktig kontroll över vilken typ av beslut som man egentligen fattar. Det är alltså den typen av överväganden som måste göras. När vi är färdiga med det går vi först naturligtvis till Lagrådet med en produkt, och därefter går vi till riksdagen. Men mitt löfte här i dag är att målsättningen är att vi ska kunna klara detta under hösten. Vi tycker också att det är angeläget.

Anf. 72 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! I detta sista inlägg ska jag sammanfatta mina intryck. Mina intryck är huvudsakligen positiva. Skälet till att jag skrev interpellationen var mina misstankar och en farhåga. Jag tror att farhågan ligger just i hur vi beskriver seriöst respektive oseriöst företagande och att det finns en skillnad i attityderna där.

Det är det som jag beskriver, och det är det som också OECD beskriver när de säger att attityderna till företagande hos svenska folket och hos de styrande kan vara ett skäl till att vi inte når den fulla potentialen av nyföretagande i Sverige.

När vi diskuterar dessa frågor i andra sammanhang, exempelvis de så kallade SUP-bolagen, alltså de eneurobolag och enkronasbolag som ska vara enklare att starta, har regeringen satt klackarna i backen och kommer eventuellt att motverka detta i en blockerande minoritet. Då handlar det om synen på seriöst respektive oseriöst företagande. Man utgår från att allt företagande är oseriöst. Man menar att om man hindrar förenklingar när det gäller möjligheterna att starta företag har man också satt stopp i vägen för kriminalitet, penningtvätt och så vidare. Jag tycker att det är ytterligare ett exempel på det attitydproblem som finns.

Men jag noterar att justitieministern har fullt sjå med att läsa in sig på utredningen. Jag önskar honom lycka till och en trevlig sommar. Sedan ser vi fram emot att den 1 september få se en proposition på bordet om en enklare skuldsanering för företagare. Jag tror att det är mycket välkommet för de företagare som lever i denna besvärliga situation.

Anf. 73 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! För ordningens skull vill jag säga att jag inte har lovat att det blir den 1 september. Jag har lovat att det kommer en proposition under hösten.

Jag tror att Ola Johansson drar det lite väl långt när han säger att vi på något sätt utgår från att allt företagande är oseriöst. Det gör vi självklart inte. Men vi har den nyktra inställningen att man ibland kan använda sig av företagsformer för att bedriva kriminell verksamhet. Det är bakgrunden till frågan om de så kallade SUP-bolagen. Men när det gäller den här diskussionen måste vi, nu när vi skapar ny lagstiftning, hela tiden ha i huvudet om det finns möjligheter för kriminella att använda sig av denna lagstiftning och hur vi ser till att förebygga detta.

Där tycker jag att den föregående regeringen faktiskt brast. Man skapade både stödsystem och nya bidragssystem när det gäller till exempel Arbetsförmedlingen, olika typer av system som var ganska lätta att fuska med.

När vi nu går igenom det ser vi att det sker ett omfattande fiffel och fusk. Då måste vi försöka komma till rätta med det. Det är ett annat initiativ som vi ska ta när det gäller att bekämpa ekonomisk kriminalitet.

Men vi utgår inte från att allt företagande är oseriöst. Vi utgår från att allt företagande är seriöst. Men sedan gäller det att hitta system för att förebygga kriminell verksamhet om någon skulle vilja använda dessa system för det. Då ska vi inte vara naiva utan tappa till dessa möjligheter i förväg så att vi slipper göra det efteråt.

Men, som sagt, vi ska leverera denna produkt under hösten. När vi är på väg fram tar jag gärna kontakt med Ola Johansson och Centern så att ni i god tid kan titta på hur detta förslag ser ut. Vi måste naturligtvis ha ett bra stöd i riksdagen när vi kommer hit med produkten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:387 om arbetsgivaravgifterna i framtiden

Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Olof Lavesson har frågat framtidsminister Kristina Persson hur hon ser på kopplingen mellan nivån på arbetsgivaravgifter och tillskapandet av nya jobb. Han frågar vidare om skatten på arbete bör höjas eller sänkas i ett längre framtidsperspektiv. Arbetet är så fördelat inom regeringen att det är jag som ska svara på interpellationen.

Efter den förra regeringens mandatperioder ser vi nu stora underskott i statens finanser samt en arbetslöshet som har bitit sig fast på höga nivåer. De stora skattesänkningar som den borgerliga regeringen genomfört i syfte att öka sysselsättningen och sänka arbetslösheten har helt enkelt inte fått avsedd effekt. Skatter kan användas för att styra resursutnyttjandet, men deras främsta syfte är att finansiera välfärden. Regeringens politik är inriktad på andra jobbskapande åtgärder än sänkta skatter, som i flera fall visat sig vara ineffektivt när det gäller att få fler i arbete. För att genomföra angelägna satsningar som kan bidra till att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten krävs nu att skatten höjs på ett klokt sätt.

Utvärderingar visar relativt entydigt att sänkningar av socialavgifterna är ineffektivt som jobbskapande åtgärd. Skattenivån på arbete liksom nivån på andra skatter bestäms inom ramen för det årliga budgetarbetet.

Skatterna ska i dag liksom i framtiden finansiera den gemensamma välfärden, olika samhällsfunktioner och andra offentliga utgifter.

Anf. 75 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Jag hade tänkt inleda med att tacka finansministern för svaret. Tyvärr tycker jag inte att jag har fått något riktigt svar på min fråga. Men frågan var inte heller ställd till finansministern utan till framtidsminister Kristina Persson. Vad finansministern anser om arbetsgivaravgifterna har hon fått stå här och redogöra för gång efter annan. Det går dessutom att utläsa såväl i den budgetproposition som regeringen lade på riksdagens bord i höstas som i den som lades på riksdagens bord nu i vår.

Jag tyckte att det kunde vara skönt för Magdalena Andersson att få slippa stå här ytterligare en gång och i stället få en välbehövlig paus i interpellationssvaren. Men nu har det blivit så att vi möts i dag, och jag är naturligtvis mycket tacksam för att Magdalena Andersson är här.

Bakgrunden till min fråga är de tre arbetsgrupper som framtidsminister Kristina Persson lanserade i slutet av februari och som ska ingå i regeringens framtidsarbete. En av arbetsgrupperna, Arbete för framtiden, ska definiera problem och möjligheter samt komma med förslag till lösningar på framtidens utmaningar på arbetsmarknaden.

I samband med lanseringen av arbetsgruppen flaggade framtidsministern för att skattesystemet kommer att behöva göras om, då vi i dag har en mycket hög beskattning på arbete i Sverige. Framtidsministern menade bland annat att pålagorna på arbete kan behöva bli lägre och att arbetsgivaravgifterna kan behöva sänkas för att företag ska vilja anställa.

Många blev oerhört förvånade, även jag, av framtidsministerns uttalande. Regeringens politik sedan valet har ju gått i rakt motsatt riktning med kraftfullt höjda skatter på jobb och företagande. Det har varit avtrappade jobbskatteavdrag, höjda marginalskatter, kraftfullt höjda arbetsgivaravgifter och införande av särskilda löneskatter för äldre.

Detta bekräftar också Magdalena Andersson i sitt svar i dag när hon konstaterar att skatter *kan* användas för att styra resursutnyttjandet men att deras främsta syfte är att finansiera välfärden. Skatterna ska inte främst användas för att uppmuntra jobb och företagande utan ska snarare ses som en ren dragningsrätt från regeringens sida för att kunna finansiera vidlyftiga vallöften.

Jag ställde min fråga till framtidsministern då jag kanske något enfaldigt trodde att framtidsministerns sakområde var just framtiden och att det var här som Kristina Perssons expertis låg. Det var kanske lite naivt av mig när det visade sig att så icke är fallet.

Men jag får då ställa frågan till Magdalena Andersson om hon delar, och hur hon ser på, framtidsministerns profetia. Delar finansministern sin statsrådskollegas uppfattning att pålagorna på arbete på sikt i framtiden behöver bli lägre i Sverige?

Magdalena Andersson säger i sitt svar till mig att det är en entydig uppfattning att en sänkning av arbetsgivaravgifterna är ineffektiv som jobbskapande åtgärd. Samtidigt säger framtidsministern att arbetsgivaravgifterna kan behöva sänkas för att företag ska våga anställa. Vilken linje är det som gäller från regeringens sida? Ser Magdalena

Andersson verkligen inte, på det sätt framtidsministern uppenbarligen gör, kopplingen mellan nivån på arbetsgivaravgifter och tillskapandet av nya jobb? Tror hon verkligen inte att det finns ett samband mellan kostnaden att anställa och viljan att anställa?

Anf. 76 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det var vänligt av Olof Lavesson att vilja ställa en interpellation till Kristina Persson och ge mig en liten paus i arbetet!

Nu är det dock jag som ska svara på frågan, och jag svarar gärna på interpellationer. Jag uppskattar alla jag får, och givet att jag får ganska många är det ju tur att jag gör det. Det är alltid trevligt att få stå i riksdagens kammare och debattera med engagerade riksdagsledamöter. Jag uppskattar verkligen det engagemang som finns hos många riksdagsledamöter inom Moderaterna – inte minst dig, Olof Lavesson. Ni ställer många frågor och är intresserade av politik och politiska debatter.

Vad gäller skatt på arbete är det naturligtvis så att alla skatter påverkar ekonomins funktionssätt – i princip alla skatter, utom möjligen fastighetsskatten. Samtidigt är det så att det man använder skatterna till också påverkar ekonomins funktionssätt. Det är alltså inte så att de länder som har den allra lägsta skattenivån är de länder som har den allra högsta sysselsättningsgraden eller den allra lägsta arbetslösheten.

När man tar ut skatter handlar det naturligtvis om att ta ut dem på ett förnuftigt sätt – och om att använda skatterna på ett förnuftigt sätt. Då kan vi sammantaget få upp sysselsättningen. Just Sverige är ett gott exempel på att detta, för Sverige har relativt många andra länder en ganska hög skattenivå men också en hög sysselsättningsgrad. Det beror på att vi försöker att på olika sätt ta ut skatterna så effektivt som möjligt och samtidigt använda dem på ett sådant sätt att det skapar sysselsättning, tillväxt och nya företag.

Låt mig ta ett exempel, nämligen ett land som inte har någon inkomstskatt men heller ingen barnomsorg. Om man skulle ta upp en liten inkomstskatt för att bygga ut offentlig barnomsorg är det klart att moderata riksdagsledamöter skulle kunna stå och säga: Hur kan en höjd skatt på arbete leda till fler jobb? Ja, om man använder skatteintäkterna till att bygga upp en offentlig barnomsorg möjliggör man ju också för föräldrar att arbeta.

Det är därför det är så tydligt när vi tittar ut över världen att länder med en lite högre skattenivå också kan ha hög sysselsättning och låg arbetslöshet. Det är också därför det går att motivera att man har till exempel arbetsgivaravgifter – både att man har dem över huvud taget och att man kan justera nivån på dem. Här finns en ganska entydig forskning som pekar på att nedsättningar av sociala avgifter inte är ett särskilt effektivt sätt att få upp sysselsättningen.

Anf. 77 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Jag fick fortfarande inte riktigt svar på min fråga hur finansministern ser på kopplingen och om hon delar framtidsministerns synsätt att skatten på arbete behöver sänkas.

Det förvånar mig lite grann, för jag har tidigare hört finansministern uttala sig i frågan gång på gång. Jag har läst budgeten, jag har hört argumentationen och jag förstår finansministerns argumentation. Jag delar

dock inte slutsatserna, och det är jag inte ensam om. Uppenbarligen sträcker sig tveksamheten ganska långt in i Rosenbad – ända till regeringens sammanträdesbord.

När det handlar om effektiviteten av arbetsgivaravgifterna återkommer finansministern hela tiden till samma argument, nämligen att den förra regeringens beslut att sänka arbetsgivaravgifterna – det har huvudsakligen varit sänkningen för unga vi har debatterat – inte har gett avsedd effekt och är en ineffektiv åtgärd. Det tror jag inte att finansministern och jag någonsin kommer att bli ense om.

Oavsett vad vi tycker om den tidigare alliansregeringens politik kan vi väl dock vara överens om att arbetsgivaravgifterna faktiskt har sänkts ganska mycket i Sverige den senaste tiden. Magdalena Andersson har även, visserligen mot sin egen vilja, tvingats lägga fram förslag om ytterligare sänkningar av arbetsgivaravgifterna. Vi kan förhoppningsvis också vara överens om att regeringen har aviserat kraftfulla höjningar av arbetsgivaravgifterna, även om jag möjligtvis kan tänka mig att finansministern hellre skulle välja termen ”återställande”.

Oavsett vilket är de förslag om höjda arbetsgivaravgifter regeringen har lagt fram förenade med stora kostnader för Sveriges arbetsgivare. Branscher med en stor andel unga drabbas oerhört hårt. Det gäller hotellbranschen, restaurangbranschen, detaljhandeln, callcenterverksamhet och bemanningsbranschen. Det är branscher och företag som ofta är steget in på arbetsmarknaden för väldigt många unga – ett första steg mot egen försörjning och en entré till gemenskapen.

Regeringens förslag innebär en ökad kostnad med ungefär 40 000–50 000 för varje ung anställd för varje år. Har man tio anställda som är under 26 år handlar det alltså om en halv miljon kronor som ska tas – i branscher med en redan låg lönsamhet. Någonstans ifrån ska ju de pengarna tas; det måste även finansministern hålla med om. Jag undrar lite grann varifrån finansministern tycker att Sveriges arbetsgivare ska ta pengar för att finansiera hennes kostsamma reformer. Jag har i alla fall svårt att se att det skulle leda till fler jobb.

Finansministern är tydlig och upprepade nu återigen att en sänkning inte ger någon effekt på arbetslösheten. Tror hon verkligen inte heller att en höjning, med de kraftfullt ökade kostnader det medför, har någon som helst effekt? Regeringen skrev ju själv i sin budgetproposition i höstas att de skatteförslag som aviserats i propositionen kommer att bidra till att sysselsättningen och bnp:n dämpas något. Gäller inte detta längre?

Min fråga handlade ursprungligen om vad som ska hända på längre sikt – i framtiden. Här finns det uppenbarligen väldigt olika åsikter i regeringen. Det hade väl varit en sak om det var olika mellan de olika partierna i regeringen, men nu är det ju mellan statsråd som båda tillhör Socialdemokraterna. Klyftan går inte mellan regeringspartierna, utan den går rakt igenom Socialdemokraterna.

Självfallet väcker det frågor om den långsiktiga inriktningen på regeringens politik när man tillsätter arbetsgrupper med direktiv och ingångsvärden som så fundamentalt skiljer sig från de politiska förslag man själv lägger fram. Är det framtidsministerns siande om sänkta avgifter i framtiden som gäller för regeringen, eller är det Magdalena Anderssons kärva besked om att sådana förslag är ineffektiva?

Jag skulle egentligen vilja rikta en ganska rak fråga till finansministern, herr talman. Anser Magdalena Andersson att framtidsministern har fel?

Anf. 78 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Nu är det en rad instanser som har kommit fram till att nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga är en mycket dyr och ineffektiv åtgärd. Det är institutet för arbetsmarknadspolitiska utvärderingsstudier, Konjunkturinstitutet, Arbetsförmedlingen, Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet.

Det finns alltså en bred enighet bland Sveriges expertorgan om att det här är dyrt och ineffektivt. Jag tror att det skulle vara svårt att uppamma en enda ekonom som tycker att det är ett särskilt effektivt sätt att bekämpa arbetslösheten för ungdomar. Också den tidigare regeringen gjorde bedömningen att det skulle ha noll sysselsättningseffekt när man ville ta bort arbetsgivaravgiften för 25-åringar. Det stod det i den budgetproposition där man lade fram förslaget. Alltså tycks inte heller den tidigare regeringen ha trott att detta är ett särskilt effektivt sätt att arbeta på.

Det stycke Olof Lavesson läste upp i budgetpropositionen står där – det är korrekt – men Olof Lavesson kanske också ska läsa stycket efter. Man kan nämligen inte bara titta på hur regeringen finansierar sina förslag, utan man måste även titta på vad pengarna används till. I nästa stycke står det att den samlade politiken, det vill säga både intäkter och utgifter, bedöms öka sysselsättningen, få ned arbetslösheten och öka tillväxten något.

Precis som jag sa i mitt tidigare inlägg kan man inte bara titta på skatte- sidan. Man tar nämligen inte ut skatter och stoppar dem i fickan, utan man tar ut skatter för att använda dem till någonting. Man kan alltså inte bara titta på effekten av skatteintäkten, utan man måste även titta på effekten av vad man använder pengarna till.

Regeringen är i ett sådant läge att det när vi tog över fanns mycket stora underskott i de offentliga finanserna. För att kunna genomföra viktiga reformer behöver vi därför höja skatterna. Det är klart att det finns ett mycket kärvt budskap i det, men så är det när man har 8 procents arbetslöshet och 400 000 människor som är arbetslösa. Vi har skolresultat som faller snabbare än i något annat OECD-land, och vi har en långtidsarbetslöshet som har tredubblats. Vi har detta samtidigt som vi hade mycket stora underskott i de offentliga finanserna.

Då krävs det att man ökar skatteintäkterna för att klara av att finansiera reformer som är helt nödvändiga. Det är klart att det är kärvt, men det är så det är när man behöver ta ansvar både för de offentliga finanserna och för utvecklingen i skolan och på arbetsmarknaden. Mot den bakgrunden är min bedömning att utrymmet för att sänka skatterna i närtid är mycket litet, för att inte säga obefintligt.

Nu handlar det om att på olika sätt försöka ta ett stort ekonomiskt ansvar för statsfinanserna samtidigt som vi tar tag i de stora problem Sverige har. Där behöver vi gå från en finanspolitik som satsar på att sänka skatterna till en finanspolitik som ser till att vi investerar i framtiden. För att lyckas med det är det inte skattesänkningar som ligger i den här regeringens agenda.

Anf. 79 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Finansministern säger att det inte bara handlar om effekten av sänkta skatter eller av intäkter utan också om hur man använder dem. Det är fråga om olika effekter. På samma sätt handlar det inte bara om effekten av en sänkning av skatterna. Det blir ju en annan effekt om man höjer skatterna. Det är två olika saker. Finanspolitiska rådet, som Magdalena Andersson hänvisar till, har varnat för att det kommer att leda till en minskning av antalet jobb om regeringens förslag genomförs.

Dessutom talar vi i dag om detta som om det bara gällde skatten på arbete för dem som är yngre, men så är det inte. Det är fler grupper som drabbas kraftigt av regeringens politik, till exempel alla som fyllt 65 år och tycker att de fortfarande kan bidra på arbetsmarknaden. Här vill finansministern och regeringen återinföra den särskilda löneskatt som den tidigare regeringen tog bort. Det slår inte bara mot dem som är anställda utan också mot äldre företagare. Man fortsätter ofta sin anställning i egen verksamhet när man passerat 65 år. 72 000 personer har gjort så i Sverige, och med finansministerns förslag får de en direkt höjning av skatten på sin arbetsinsats med 5,6 procent. Jag utgår dock från att finansministern inte heller här ser någon effekt av förslagen.

Även om jag fortfarande inte är helt nöjd med svaret – jag har ännu inte fått svar om skillnaderna inom regeringen – vill jag tacka finansministern för debatten. Det är möjligt att finansministern inte heller är nöjd med mina frågor och svar.

Jag kände tidigare ganska stor tveksamhet till vad som gäller från regeringens sida, men den tveksamheten är nu undanröjd. Det torde stå alldeles klart för var och en som funderar över vilken koppling regeringen gör mellan nivån på arbetsgivaravgifter och tillskapandet av nya jobb att regeringen är delad. Det är glasklart. Å ena sidan har det ingen betydelse, för det ger ingen effekt vilken nivå man har på arbetsgivaravgifterna. Å andra sidan krävs sänkta arbetsgivaravgifter för att företag ska vilja anställa.

I detta fall, som i så många andra, gäller väl att den som lever får se. Det får vi förmodligen göra nästa vår då framtidsministerns arbetsgrupper ska leverera sina resultat. Kanske finns det anledning för Magdalena Andersson och mig att då träffas på nytt.

Jag vill än en gång tacka för debatten samt tillönska finansministern en god sommar.

Anf. 80 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill påpeka för Olof Lavesson att Finanspolitiska rådet tycker att det är bra att den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga tas bort. De tycker att det är ett dyrt och ineffektivt sätt att försöka komma åt arbetslösheten bland ungdomar. Och det är det. Olof Lavesson nämner en rad branscher där många ungdomar arbetar, men det är branscher där ungdomar arbetade även innan det fanns en nedsatt arbetsgivaravgift för ungdomar. Det skedde i lika stor utsträckning som i dag, och ungdomsarbetslösheten har inte sjunkit trots att man har lagt miljard efter miljard på reformen.

Det handlar om att från regeringens sida försöka hitta mer effektiva metoder för att komma åt arbetslösheten bland ungdomar. Vi ser tydligt att arbetslösheten bland ungdomar är högst bland dem som inte har

gymnasieutbildning. Där är arbetslösheten över 40 procent. Det är uppenbart att de sänkta arbetsgivaravgifterna inte har hjälpt den gruppen.

Om problemet på arbetsmarknaden är att man inte har den utbildning som krävs för att kunna få sitt första jobb är det inte arbetsgivaravgifterna som löser det problemet. I stället behöver man få möjlighet att gå klart sin gymnasieutbildning. Där vill regeringen komma med ett utbildningskontrakt som fångar upp hela den gruppen. Alla ungdomar som är arbetslösa och inte har gymnasieutbildning ska få ett tydligt utbildningskontrakt som innebär att de kan kombinera en yrkesutbildning, ett yrkesprogram, med att arbeta. Det tror jag är ett väldigt bra sätt att få in ungdomar på arbetsmarknaden. Det är tråkigt att Moderaterna inte ser att det kan vara en bra lösning på problemet.

Jag vill tacka för interpellationsdebatten och tacka för frågan, även om den inte var ställd till mig.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:424 om friskvårdsavdrag för ridning

Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Åsa Coenraads har frågat mig när jag avser att inkludera ridning i friskvårdsförmånen.

Det grundläggande syftet med skattebefrielsen för friskvårdsförmåner är att ge arbetsgivare möjlighet att stimulera sina anställda att motionera, då det ligger i arbetsgivarens intresse att personalen har god hälsa. Intresset av god och jämlik hälsa delas av såväl samhället i stort som av den enskilda individen. Det är alltså fråga om personalvård och inte om ett stöd till olika närings- eller idrottsverksamheter.

Gränsen för vilken typ av motionsutövning som ska utgöra personalvårdsförmån, och därmed vara skattefri för anställda, innebär i dag att det ska vara fråga om enklare motionsidrott som kan utövas av i stort sett var och en. Vad som är enklare motionsidrott är ytterst en fråga för rätts-tillämpningen att avgöra. Sporter som kräver dyrbarare anläggningar, redskap och kringutrustning har inte ansetts utgöra enklare slag av motion.

Frågan kommer att vara föremål för beredning under mandatperioden. Det finns många aspekter, till exempel kring jämställdhet och jämlikhet, som behöver analyseras.

Anf. 82 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Jag får tacka finansministern så mycket för svaret på min interpellation om att inkludera ridning i friskvårdsavdraget.

Ridsporten är i dag en av våra största sporter, och antalet utövare ökar stadigt. Det är en bra aktivitet och en typ av friskvård som leder till bättre hälsa, både psykiskt och fysiskt. Sporten kan bedrivas i hela landet och i hela samhället, såväl i glesbygd som i storstad. Hästnäringen är därför viktig för hela landet och bidrar till den landsbygdsutveckling som alla partier har ansett vara viktig.

Svensk ridsport omsätter i dag väldigt mycket pengar och är fördelad på över 540 ridskolor runt om i landet. På alla dessa ridskolor genomförs i dag över 8 miljoner timmar på hästryggen. Om sporten vore inkluderad i friskvårdsavdraget skulle många fler få denna möjlighet till ett aktivare liv. Ett aktivare och friskare liv gör att vi orkar mer och att sjukskrivningarna går ned. Det hoppas jag att finansministern håller med om.

Ridsporten har dock inte alltid sett ut som den gör i dag. Branschen förändras precis som så mycket annat. Att ridsporten skulle ta lång tid eller kosta en massa pengar är därför felaktigt, och det argument som finansministern nämner i sitt svar känns både ålderdomligt och lite konservativt.

Om jag gör en liten jämförelse med hockeyn, som är inkluderad i friskvårdsavdraget, kan jag säga att det både tar lång tid att få på och av sig all den utrustning som krävs för att utöva sporten och att utrustningen dessutom är ganska dyr. Till en ridskola skulle man däremot kunna komma som man är. Man skulle kunna hoppa upp på en färdigsadlad häst, rida sina 40 minuter och sedan lämna ridskolan precis som när man kom dit. Utrustningen är så att säga inkluderad i friskvårdstimmen när man betalar för hästen, och det krävs inte en massa extra utrustning.

Finansministern får det nästan att låta som att man behöver äga en hel häst eller kanske köpa sig ett stall för att kunna rida lite, och så är faktiskt inte fallet.

Precis som finansministern säger i sitt svar är friskvårdsavdraget inte ett branschstöd. Det håller jag helt med om. Men i ett jämställdhetsperspektiv är det konstigt att mansdominerade sporter ingår medan kvinnodominerade sporter inte gör det. För en feministisk regering borde det vara viktigt att komma till rätta med den ojämställdheten i skattesystemet.

Någon som tycker att ridsporten borde inkluderas i friskvårdsavdraget är finansministerns egen partisekreterare Carin Jämtin, som under sommarens valrörelse lovade att detta skulle hända om bara Socialdemokraterna kom till makten. Nu sitter Socialdemokraterna vid makten, men i den budget som finansministern själv presenterat i kammaren finns ridsporten inte med. Inte heller står det ett ord om att frågan kommer att vara föremål för utredning.

Om Socialdemokraternas partisekreterare har sagt att ridsporten ska inkluderas i friskvårdsavdraget och regeringens folkhälso- och idrottsminister sagt detsamma, behöver frågan då utredas eller beredas vidare? Var det bara ett tomt löfte från Socialdemokraterna, som så mycket annat från den regering där Socialdemokraterna ingår?

Finansministern svarade tyvärr inte på den fråga som jag ställde, så jag ställer den igen: När kommer ridsporten att inkluderas i friskvårdsavdraget?

Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag verkligen delar Åsa Coenraads syn att ridsporten är viktig eftersom många unga, inte minst tjejer, utövar sporten. Den är också en viktig faktor i en levande landsbygd. Sverige har många hästar och många utövare. Det gäller särskilt ridhästar men även trav- och galopphästar. Det betyder oerhört mycket för utveck-

lingen av landsbygden och av hela landet. Dessutom skapar det en hel del sysselsättning.

Jag delar också Åsa Coenraads syn att friskvårdsbidraget inte är ett stöd till idrotten utan ett stöd för att personalen ska vara frisk. Där är det viktigt att man skiljer mellan personliga levnadsomkostnader och friskvård. Jag tror att vi har en gemensam uppfattning vad gäller detta.

Sedan kan man diskutera om stödet till ridsporten i kommuner är lämpligt och väl avvägt och hur olika kommunledningar väljer mellan att satsa resurser på det som mer anses vara tjejsporter och på det som mer anses vara killsporter. Det är också en viktig fråga att ta upp och diskutera.

Åsa Coenraads undrar om det här är en fråga som behöver beredas. Svaret är ja. Det är en komplicerad gränsdragning. I den gränsdragning som finns i dagens lagstiftning har Skatteverket gjort bedömningen att ridsport inte bör inkluderas. Det är, precis som Åsa Coenraads säger, en tjejsport som inte inkluderas. Vi ska dock påminna om att det finns en hel del sporter som kanske uppfattas som mer manliga men som heller inte inkluderas. När man tittar på listan över vilka sporter som inkluderas och vilka som inte inkluderas kan man förstå att det inte är någon alldeles lätt uppgift för Skatteverket att göra den listan.

Men precis som alla andra saker behöver naturligtvis den här frågan beredas. En sak som är viktig att titta på när man gör det är hur man skulle kunna formulera det på ett annat sätt, samt naturligtvis de offentligfinansiella effekterna av en förändring. Det skulle kunna vara så att en vidgning av begreppet ökar de statsfinansiella kostnaderna. Om man vill ta ansvar för de offentliga finanserna måste man naturligtvis hitta ett ansvarsfullt sätt att finansiera en sådan utvidgning.

Anf. 84 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret, även om det inte var så jättemycket till förtydligande om när detta ska påbörjas. Jag har inte fått något riktigt konkret svar från finansministern på min fråga. Jag ställde denna ganska viktiga fråga till just finansministern eftersom jag trodde att finansministern var den som var ytterst ansvarig för statens finanser och att finansministern kunde hjälpa till att styra vart pengarna ska gå och vad som ska prioriteras i regeringen.

Jag trodde också att de löften som Socialdemokraterna hade utställt i valrörelsen var just löften och att det fanns en plan för hur man skulle gå till väga om man kom till makten och hur detta skulle finansieras under mandatperioden. Tyvärr verkar det som att regeringen inte riktigt var förberedd för regeringsmakten och att man heller inte räknat på vad löften kostar. När man lovar saker åt både höger och vänster blir det lite komplicerat att sammanställa hur mycket det ska kosta. Det är väldigt uppenbart med den här regeringen.

Med en regeringspolitik som lovat allt till alla för ganska dyra pengar och sedan höjer kostnaderna för dem som vill dra in pengarna i vårt land är det svårt att få kalkylen att gå samman. Det är uppenbart att just hästnäringen kommer att få stryka på foten i detta sammanhang, och det är beklagligt ur många olika perspektiv. Det är varken konsekvent, feministiskt eller jobbskapande.

Det statliga friskvårdsavdraget är noga specificerat. Det är tydligt vilka idrotter som ingår och vad det är som får göras i dessa idrotter. Det borde

därför inte vara ett problem att lägga till ytterligare en sport, eller för den delen flera sporter.

Precis som finansministern säger är friskvårdsbidraget i grunden till för att arbetsgivaren ska kunna stimulera sina anställda till en bättre hälsa. Vilken sport som ger god hälsa borde inte vara statens ansvar att avgöra. Vad som borde vara statens ansvar är att hålla befolkningen så frisk som möjligt och att skapa fler jobb i landet.

Att då skjuta på ett ganska enkelt beslut och begrava frågan i en utredning som dessutom inte är tidsatt känns lite märkligt. Hästsporten är kvinnodominerad och har över tid blivit styvmoderligt behandlad. Kommunerna lägger, som finansministern sa, oftast pengarna på fotbollsplaner i stället för på ridhus, och nu gör den feministiska regeringen likadant. Man begraver en viktig kvinnofråga. Detta är ett hårt slag mot kvinnorna i Sverige, precis som det är för ridsporten i Sverige, som har en stor potential att utvecklas och kunna bli ännu större och på det sättet dra in mer pengar till statskassan.

Var inte regeringens löften i valrörelsen just löften? Annars skulle man egentligen kunna säga precis vad som helst, för det spelar ingen roll när man kommer till makten. Det blir konstigt för oss som ska debattera här i kammaren att inte veta vad regeringen tycker i olika frågor eller vad den har för viljeinriktning. Det blir också väldigt svårt för olika branscher och näringar och för människor i Sverige att planera sin framtid på sikt.

Hästen betyder väldigt mycket för den svenska ekonomin. Den drar in skatter och bidrar till högre sysselsättning i landet. Det trodde jag att finansministern skulle kunna tycka var bra. Det här behöver inte vara en kostnad för staten, utan det skulle för staten kunna bli en bra inkomstkälla som också skulle kunna göra att vi blir friskare i Sverige. Det måste vara någonting positivt.

Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag kan notera att Åsa Coenraads, liksom så många andra moderater i talarstolen, menar att sänkta skatter ger ökade inkomster. Det vore fantastiskt om det var så att det fanns en massa gratisluncher där ute, att det bara var att sänka skatten så skulle skattepengarna trilla in. Men efter åtta år av alliansstyre ser vi att det inte blev så. I stället står vi nu här med stora underskott i de offentliga finanserna.

När ska vi då börja? Vi ska självklart börja bereda det här, men när regeringen tog över makten var det två saker som stod allra högst på agendan, nämligen jobben och skolan, och det är där regeringen har börjat sitt arbete. Det som har stått högst upp på min agenda har varit att hitta de åtgärder som allra effektivast ökar sysselsättningen och minskar arbetslösheten i Sverige samt de förslag som gör att vi kan bryta utvecklingen i skolan. Men vi kommer självklart att bereda också den här frågan för att se hur man kan komma vidare.

Det är inte så att det är regeringen som sitter med den här listan och lägger till eller tar bort sporter, utan det är Skatteverket som utifrån hur lagstiftningen är formulerad gör en bedömning av vilka sporter som bör ingå respektive inte bör ingå. Då handlar det om att se över hur lagstiftningen är formulerad på ett mer övergripande plan för att hitta en riktig och lämplig avvägning. Det är någonting som man behöver bereda i

Regeringskansliet, precis som annan lagstiftning, och det kommer vi självklart att göra.

Genom att regeringen inte åtgärdar just den här frågan under de första tio månaderna efter maktskiftet får sporten stryka på foten, menar Åsa Coenraads. Hon säger att detta är ett hårt slag mot kvinnorna och mot ridsporten. Jag undrar då hur Åsa Coenraads skulle känneteckna de åtta år av moderatledd regering då ingenting gjordes åt frågan.

Anf. 86 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Finansministern säger att regeringens ambitioner gäller jobb och skola. Det tycker jag är jättebra. Men även här kommer ridsporten in. Ridsporten kan generera fler jobb och bättre skolresultat. Vi vet att folkhälsa och fysisk aktivitet hänger ihop med koncentration. Vi har en befolkning som tyvärr blir tjockare och tjockare och får sämre hälsa. Då är det viktigt att vi rör på oss så mycket som möjligt. Hästen har dokumenterade effekter, både på det fysiska planet och genom att man psykiskt mår bättre av att umgås med hästar och utöva sport inom hästnäringen på olika sätt.

På så sätt skulle man kunna säga att en inkludering av ridsporten i friskvårdsbidraget skulle vara bättre både för skolan och för jobben i Sverige. Jag tycker att det är tråkigt att finansministern väljer att lägga över ansvaret på andra i stället för att ta ansvar för de löften som den socialdemokratiska regeringen utställt tidigare.

Man har utlovat att ridningen ska ingå i friskvårdsavdraget. Nu låter finansministern som att det inte är regeringens uppgift att inkludera olika sporter eller att göra en bedömning av vad som ska ingå eller inte. Men det var faktiskt inte det man utlovade i valrörelsen. Det är heller inte det som finansministerns kollegor har utlovat här i kammaren.

Det är viktigt att göra en utredning så att det blir rätt från början. Det håller jag med om. Jag noterar att både finansministern och jag tycker att den här frågan är viktig, och det är glädjande. Men det som skiljer finansministern och mig åt är ”näret”. I finansministerns svar säger hon att det här ska beredas. Min fråga handlar om *när* det ska börja beredas i Regeringskansliet. På den frågan är finansministern mig svaret skyldig.

Jag tackar så mycket för debatten och önskar finansministern en trevlig sommar!

Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Åsa Coenraads undrade när det kommer att börja beredas. Det kommer självklart att börja beredas under mandatperioden. Som jag sa i mitt tidigare inlägg är det jobb och skola som jag börjat arbeta med. Jag tror inte att skolresultaten blir bättre av friskvårdsavdraget eftersom det går till personer som har anställning.

Däremot är ridsporten, precis som Åsa Coenraads säger, en viktig sport för att främja hälsan i Sverige. Många och inte minst unga tjejer mår allra bäst när de är i stallet. Här är det viktigt att den möjligheten finns kvar för unga tjejer och att det finns goda möjligheter för unga tjejer att hänga i stallet. Vi vet att det är viktigt inte minst bland unga tjejer som kanske inte mår så bra alla dagar i skolan. Här har kommuner och de kommunledningar vi har runt om i Sverige ett viktigt ansvar för att prioritera tjejers sporter lika högt som de prioriterar killars sporter.

Jag noterar Åsa Coenraads otålighet i frågan. Jag uppskattar Åsa Coenraads otålighet i frågan. Men det går ändå inte att låta bli att ställa otåligheten i frågan som Åsa Coenraads har just nu mot de åtta år som hennes eget parti ledde Finansdepartementet och inte gjorde någonting. När Åsa Coenraads nu kallar det ett hårt slag mot kvinnorna och ridsporten måste det ställas i relation till det moderatledda Finansdepartementet som inte gjorde någonting i frågan under åtta år.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2014/15:450 om regeringens brutna vallöfte om ROT-avdraget

Anf. 88 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jan Ericson har frågat mig om förslaget att sänka subventionsgraden för ROT-avdraget.

ROT-avdraget infördes 2009, och kostnaderna för avdraget uppgick det året till 9,6 miljarder kronor. Sedan dess har användandet, och därmed kostnaderna, ökat kraftigt i omfattning. Skatteverket uppskattar att det för 2014 betalats ut nästan 17 miljarder kronor i ROT-avdrag.

Samtidigt ser vi stora underskott i statens finanser efter den förra regeringens mandatperioder. Vi vill begränsa nuvarande subvention av renovering, om- och tillbyggnation och använda pengarna som frigörs för att bland annat öka byggandet av nya bostäder. Bara under 2014 ökade kostnaderna med ungefär 2,2 miljarder kronor. Behovet av nyproduktion av framför allt mindre lägenheter är stort. Den föreslagna subventionsgraden på 30 procent är i enlighet med vad som gällt för tidigare ROT-avdrag.

Skatteverket har undersökt hur ett slopande av ROT-avdraget skulle kunna påverka svartarbetet och funnit en begränsad effekt. Det gör att påverkan på svartarbete kan antas vara ännu mindre av ett begränsat ROT-avdrag.

Anf. 89 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att konstatera att det gått två månader sedan jag lämnade in min interpellation och över en månad sedan sista svarsdagen inföll. Två månaders svarstid känns inte helt okej. Jag kan konstatera att finansministerns svarstider blir allt längre för varje interpellation.

Jag vet inte heller om jag riktigt kan tacka finansministern för svaret på det sätt som man normalt brukar göra i kammaren. Tyvärr fick jag inget svar på min fråga över huvud taget. Jag fick ett försvarstal för det försämrade ROT-avdraget, vilket jag tänker bemöta i nästa inlägg. Min fråga var vilka ytterligare vallöften finansministern avser att bryta de kommande åren. Den frågan besvaras inte alls.

Att hålla vallöften är inte något man kan göra lite grann när man vill. Vallöften är ofta det som avgör hur väljarna röstar. Om väljarna hade vetat före valet att ROT-avdraget skulle försämrats och att bensinskatten skulle höjas efter valet så hade troligen en del väljare röstat annorlunda. Det den

nuvarande regeringen gjort är därmed att lura till sig regeringsmakten med falska löften. Det är allvarligt i en demokrati att väljarna inte kan lita på sina politiker. Det är kanske därför som det till exempel står i Expressen att 82 procent av väljarna ansåg att vårbudgeten är en katastrof. Det är ganska rejäla reaktioner.

De utvärderingar som gjordes under Alliansens regeringstid visade att vi var bra på att hålla våra vallöften, och vi gjorde det på alla större och viktigare politikområden. Det fanns undantag. Det var ofta när EU-regler förhindrade någon ny idé och vi fick pröva nya vägar. Jag är stolt över att den moderatledda alliansregeringen höll sina löften. Magdalena Andersson kan inte vara lika stolt över sin regering.

Det finns ett klassiskt uttalande från en tidigare socialdemokratisk riksdagsledamot som heter Lennart Nilsson. Han konstaterade en gång: Folk uppfattar vallöften som löften. Det är ett problem för oss. Frågan är om Socialdemokraterna har samma slarviga syn på vallöften i dag som de hade då.

Faktum är att dåvarande S-ministern Ingela Thalén var ärligare med sina bevingade ord från 1990. Hon sa: Det är ett löfte att det är en målsättning som vi lovar att ha som mål att arbeta för. Det var ganska ärligt. Hon vågade inte ställa ut några större vallöften. Det kanske är något för finansministern att ta efter i kommande valrörelse.

Herr talman! Bakgrunden till min fråga var att denna regering uppvisar en strid ström av brutna vallöften. Bara inom finansministerns eget ansvarsområde finns flera exempel. Förutom det försämrade ROT-avdraget handlar det om synen på överskottsmalet och höjningen av bensinskatten. I förra interpellationen från Åsa Coenraads hittade vi ytterligare ett vallöfte som man bröt, nämligen friskvårdsavdrag för ridning. Det finns fler.

Gemensamt för dessa förslag är att de återspeglar en närmast desperat jakt på pengar för att kunna genomföra olika bidragshöjningar som man lovade under valrörelsen utan att ha någon finansiering. Men det kostar också att bygga sitt regeringsinnehav på Miljöpartiets och Vänsterpartiets stöd. Det är inga billiga fläskben Socialdemokraterna måste betala till dessa två ibland ganska extrema partier.

En regering som inte förbereder sig är oförberedd, som vår tidigare statsminister ofta konstaterade under valrörelsen. Exakt så blev det, och det kostar! Med tanke på detta och andra ministrars yviga löften om både det ena och det andra finns en uppenbar risk att finansministerns numera tomma lada behöver ytterligare påfyllning. Det är som alltid vi skattebetalare som får betala notan.

Berätta nu för mig och svenska folket, Magdalena Andersson: Vilka ytterligare vallöften avser regeringen att bryta?

Anf. 90 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jan Ericson talar om vallöften och tycker att den tidigare alliansregeringen var fantastisk på att uppfylla sina vallöften.

Berätta gärna var någonstans i valmanifesten det stod att man önskade sig en ökad arbetslöshet, att skolresultaten skulle falla snabbare än i något annat jämförbart land eller att underskotten i statsfinanserna skulle vara så stora att svenska folket lånar 10 miljarder i timmen.

Det är på det mer övergripande planet. Vi kan ta de mer konkreta sakerna. Var någonstans i Alliansens valmanifest eller Moderaternas valmanifest stod det att bensinskatten skulle höjas innan man höjde bensinskatten? Var någonstans stod det att man skulle sänka skatten på lånade pengar? Eller stod det tvärtom i Alliansens valmanifest 2010 att man bara skulle genomföra det femte jobbskatteavdraget och en höjning av brytpunkten om man kunde säkra överskott?

Hur var det nu med överskotts målet, som Moderaterna i valrörelsen dyrt och heligt lovade skulle nås till 2018? Nu efter valet har man skjutit fram datumet, och inte bara det. Därutöver har man i sin budgetmotion luftfinansierat med Monopolpengar två av tre finansieringskronor.

Det regeringen nu gör med vårpropositionen är att vi börjar leverera på våra vallöften. Vi var tydliga med att vi ville satsa resurser på skolan för att vända utvecklingen i skolan. Vi vill införa 90-dagarsgaranti för ungdomar. Där tar vi de första viktiga stegen.

Vi tar viktiga steg för att öka järnvägsunderhållet och för att öka möjligheterna för ungdomar att få en utbildning i stället för att gå långtidsarbetslösa. Vi bygger ut komvux och yrkesvux. Vi satsar mer på klimatinvesteringar. Vi höjer taket i a-kassan och genomför en rad andra åtgärder som vi lovade i valrörelsen.

Vi börjar med den här budgeten att leverera på våra vallöften. Det kommer vi att fortsätta att göra under mandatperioden.

Anf. 91 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Finansministern räknar upp ett antal saker som hon menar att vi inte lovade i vårt valmanifest. Nej, Magdalena Andersson, vi lovade inte i vårt valmanifest att Europa skulle drabbas av den djupaste finansiella krisen i modern tid. Det var lite svårt att veta det två år innan det hände. Det är klart att det hade betydelse både för arbetslösheten och för statsfinanserna.

Men det vi gjorde var att vi prioriterade klokt under krisen, vilket många har gett regeringen beröm för. Vi såg till exempel till att kommunerna fick kraftiga tillskott; annars hade vi nog sett mycket allvarigare effekter av krisen. Vi klarade Sverige väldigt bra genom krisen, och det är jag stolt över att vi gjorde.

Vad gäller bensinskatten sprider Socialdemokraterna och Magdalena Andersson en myt när de påstår att vi lovade att vi inte skulle höja några bensinskatte inför valet 2006. Det finns inga sådana löften. I Alliansens gemensamma valmanifest nämns inte bensinskatten över huvud taget. Vi bröt alltså inte mot något vallöfte när vi höjde den.

Herr talman! I själva sakfrågan om ROT-avdraget, som jag tänkte gå in lite på nu, åberopar finansministern bara sin egen tidigare arbetsgivares, Skatteverkets, remissyttrande. Hon bortser helt från alla de tunga remissinstanser som pekar i motsatt riktning och riktar hård kritik mot förslaget.

Skatteverket har visserligen sagt att en minskning eller ett slopande av ROT-avdraget skulle få en begränsad effekt på svartjobben, men en begränsad effekt innebär ju inte att det inte blir någon effekt alls. Både Ekobrottsmyndigheten och Ekonomistyrningsverket är betydligt mer roade och varnar för ökat svartarbete.

Lönsamheten för svartarbete blir bättre, och det finns en uppenbar risk att detta ökar, skriver till exempel Ekonomistyrningsverket. Ekobrottsmyndigheten skriver att det finns risk att svartarbetet kommer att öka i väsentlig mån och därigenom den ekonomiska brottsligheten. Det är två helt andra inspel i frågan än det som Skatteverket har gjort.

Det är också intressant att läsa vad Ekonomistyrningsverket skriver om hur statskassan faktiskt tjänar på ROT-avdraget när man även räknar in den framtida skatten på den kapitalvinst som uppstår till följd av den värdehöjande förbättringen av bostaden.

Man beräknar att år 2014 uppgick skattereduktionen för ROT-arbete mycket riktigt till nära 17 miljarder kronor. Men staten fick direkt tillbaka 14,6 miljarder till följd av de direkta skatterna kopplade till det utförda arbetet. Det var inte någon minuspost på 17 miljarder, som finansministern påstår. Om man räknar med den framtida skatten på kapitalvinst till följd av att man har förbättrat sin fastighet och får antingen högre värde eller mindre förbättringskostnader som minskar vinsten, och om man har gjort saker på sin fastighet som annars kanske aldrig skulle ha gjorts uppgår skatteintäkterna enligt Ekonomistyrningsverket till 22 miljarder. Det är alltså en vinst för statskassan på 5,2 miljarder.

Jag undrar igen: Varför vill finansministern försämra en reform som såväl uppskattas av hushållen och skapar fler arbetstillfällen som minskar svartjobben och går plus ekonomiskt för staten – trots att hon före valet lovade tvärtom?

Det är inte bara ett vallöftsbrott. Jag tycker att det är dumt – dumt på riktigt!

Anf. 92 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är bra att Jan Ericson tycker att man ska prioritera utifrån förutsättningar. Jag antar att Jan Ericson då också tycker att när verkligheten förändras är det viktigt att man anpassar politiken. Kostnaden för ROT-avdragen ökade med 2 miljarder bara under 2014. Om man i ett sådant läge vill ta ansvar för de offentliga finanserna är det också viktigt att man försöker stoppa denna kostnadsutveckling. Det är precis det regeringen försöker göra.

I valmanifestet 2010 för Moderaterna stod det tydligt att man inte skulle sänka skatten och genomföra ett femte jobbskatteavdrag om man inte kunde säkra överskott. Men det var inget överskott 2014 när man sänkte skatten med lånade pengar. Det var ett underskott – ett underskott på 74 miljarder kronor. Det utökades av att man sänkte skatten trots att man inte hade säkrat överskott.

Det är svårt att se hur logiken hänger ihop med det som stod i valmanifestet. Eller handlar också detta om att prioritera utifrån förutsättningar? Ni lovade också i valrörelsen att ni skulle säkerställa att överskottsmålet skulle nås till 2018. Där har ni ändrat er. Är det ett vallöftsbrott eller inte?

Det är svårt att hävda att ROT-avdraget skulle vara självfinansierande. När vi gör beräkningar på Finansdepartementet finns det ingenting som tyder på att detta på något sätt skulle kunna vara självfinansierande. Jag vet att det är en dröm hos många moderater att man ska kunna sänka skatten och att det är gratis att göra det. Men tyvärr är inte ROT-avdraget någon gratislunch. Det kostar skattebetalarna pengar – mycket pengar. Det kostar också skattebetalarna en ökande andel av våra gemensamma utgifter, och det är en kostnad som har ökat år för år. Bara under 2014 ökade den med 2 miljarder. Om man vill ta ansvar för de offentliga finanserna måste man också se till att stoppa områden där utgifterna ökar på det här sättet.

Anf. 93 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Finansministern säger att verkligheten förändrades. Jag undrar vad det är för verklighet som har förändrats sedan valrörelsen fram till i dag när det gäller ROT-avdraget. Fler människor använder ROT-avdraget, och det har långsamt ökat hela tiden. Det är ingen nyhet; så har det sett ut hela tiden. Det gäller även RUT-sektorn och HUS-avdragen i övrigt.

Vad gör det om fler människor använder ROT-avdraget om det samtidigt medför att vi får fler arbetstillfällen, mindre svartjobb och ökade skatteintäkter till statskassan i den andra änden? Vad är problemet? Finansministern borde tvärtom tycka att det är jättebra att det är fler som använder ROT-avdraget eftersom nästan alla pengar kommer tillbaka direkt och den lilla mellanskillnaden med god marginal täcks av att man får in mer kapitalskatt i framtiden när människor får bättre värden på sina fastigheter när de säljer dem. Jag har svårt att se problemet.

Jag konstaterar att finansministern underkänner sin egen myndighet, Ekonomistyrningsverket, som hävdar att detta går med plus. Magdalena Andersson säger att det inte finns någon möjlighet att det kan vara så. Jag undrar om finansministern över huvud taget talar med Ekonomistyrningsverket. Har ni någon dialog i frågan? Jag tycker att det är märkligt att en statlig myndighet fullständigt underkänns av finansministern.

Under Alliansens regeringstid sänkte vi skatterna, och samtidigt ökade skatteintäkterna kraftigt. Det är ingen konstighet; det är ganska självklart. Om man sänker skatten så att fler människor kommer i arbete är det fler människor som betalar skatt. Var och en betalar lite mindre per man, men totalt sett får man in mer pengar. Det är detta som är den kloka ekvationen, vilket finansminister Magdalena Andersson tyvärr aldrig kommer att medge. Men det är faktiskt sanningen.

Anf. 94 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jan Ericson sa tidigare att eftersom bensinskatten inte nämndes i Alliansens valmanifest var det inget löftesbrott att höja den. Sedan säger han att det faktum att vi nu ändrar ROT-avdraget och tar ansvar för den kostnadsutveckling som har varit med den är ett löftesbrott. Men det stod ingenting om ROT-avdraget i Socialdemokraternas valmanifest. Enligt den logik som Jan Ericson har bör han därför inte längre kalla ROT-förändringen för ett löftesbrott – i alla fall inte om det ska gälla samma regler för moderater som för socialdemokrater.

Jan Ericson är helt övertygad om att ROT-avdraget är fullt självfinansierande. Det är inte den bedömning som Finansdepartementet gör i de beräkningar som vi gör av ROT-avdraget. Det har en kostnad, liksom andra skattesänkningar.

Om det nu är så som i Jan Ericsons önskedrömmar – att skattesänkningar ger ökade skatteintäkter – återstår naturligtvis den fråga som är mycket retorisk: Varför går Moderaterna inte fram i sina motioner med ytterligare stora skattesänkningar? Det måste ju vara så att Jan Ericson inte har stöd för den tanken ens i sitt eget parti.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellation 2014/15:451 om arbetsgivaravgifterna för unga

Anf. 95 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Aron Modig har frågat mig på vilket sätt en höjning av arbetsgivaravgifterna för unga förbättrar möjligheten för företag att växa och anställa samt hur ungas möjligheter att komma in på arbetsmarknaden påverkas. Vidare undrar han om jag är beredd att göra en förnyad analys av effekterna av en höjning av arbetsgivaravgifterna.

Efter den förra regeringens mandatperioder ser vi stora underskott i statens finanser samt en hög arbetslöshet, i synnerhet bland unga. Sverige har i dag en högre ungdomsarbetslöshet än många jämförbara länder. De nedsatta socialavgifterna för unga, som den borgerliga regeringen införde i syfte att sänka ungdomsarbetslösheten, har helt enkelt inte fått avsedd effekt. För att kunna genomföra angelägna satsningar i syfte att öka sysselsättningen slopas nedsättningen.

Resultaten i IFAU:s utvärdering av de nedsatta socialavgifterna för unga indikerar att nedsättningen är en ineffektiv åtgärd som inte har haft någon sysselsättningseffekt alls för grupper av unga med svag anknytning till arbetsmarknaden. De unga som är i störst behov av stöd tycks alltså inte ha hjälpts alls av en åtgärd som kostar omkring 20 miljarder kronor årligen. Uppenbarligen har inte företagets möjligheter eller vilja att anställa unga ökat i den omfattning som den förra regeringen hoppades på.

Finanspolitiska rådet, Riksrevisionen, Ekonomistyrningsverket och Arbetsförmedlingen instämmer i bedömningen att de nedsatta socialavgifterna för unga är en ineffektiv åtgärd för att skapa sysselsättning.

För att öka sysselsättningen bland unga måste nu insatserna på ett mer effektivt sätt riktas mot unga i behov av stöd. Regeringen bedömer att viktiga orsaker till många ungas problem på arbetsmarknaden är brister i utbildningssystemet och deras anknytning till arbetsmarknaden. Vi har därför i vårändringsbudgeten föreslagit bland annat ökade satsningar på skolan, fler utbildningsplatser på komvux, yrkesskola, universitet och folkhögskola samt införande av utbildningskontrakt och traineejobb.

Jag ser ingen anledning att i dagsläget göra en förnyad analys av effekterna av de nedsatta socialavgifterna för unga. Analyser och utvärderingar från oberoende aktörer indikerar samstämmigt att detta är en dyr och ineffektiv åtgärd.

Anf. 96 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret.

Även jag känner förstås till slutsatsen i IFAU:s rapport från 2013. Men den säger inte att sänkningen av arbetsgivaravgifterna för unga inte har haft någon effekt. Den har, enligt rapporten, skapat 6 000–10 000 nya jobb. Jag vet också att Finanspolitiska rådet hänvisar till den studien i den rapport som de presenterade häromveckan, i vilken rådet alltså inte väljer att avråda regeringen från att genomföra höjningen.

Av detta kan man dock inte, som finansministern gör i sitt svar, dra slutsatsen att sänkningen inte har fått avsedd effekt. Den har definitivt bidragit och lett till fler jobb, som har kommit vissa unga till del. Och den

förhindrade med största sannolikhet att andra unga blev av med sina jobb då Sverige och övriga världen gick igenom en djup lågkonjunktur.

Det är dock inte det som jag frågar efter i min interpellation. Jag är nyfiken på hur den kraftiga skattehöjning som regeringen vill genomföra dels förbättrar möjligheten för företag att växa och anställa, dels underlättar just ungas möjlighet att få in en fot och få fäste på arbetsmarknaden.

Herr talman! Regeringen höjer skatten på jobb och företagande med 18 miljarder. Även om finansministern menar att sänkningen ska ses som en ineffektiv åtgärd har den ändå haft en positiv effekt i en svår ekonomisk tid. Nu ska reformen tas bort. Då lär den i hederlighetens namn få åtminstone motsvarande negativa effekt. Mycket talar för att den negativa effekten nu snarare kommer att bli större än den positiva effekten var då man gjorde nedsättningen. Det beror helt enkelt på att näringslivet, på grund av den hårda internationella konkurrensen och digitaliseringen, inte kan kompensera kostnadsökningarna med prishöjningar. Samtidigt är det inte heller möjligt att sänka lönerna när de sammantagna lönekostnaderna ökar.

Svenskt Näringsliv har räknat på att så många som drygt 18 000 helårsarbeten kan vara i fara om regeringen driver igenom sin plan. Svensk Handel räknar samtidigt med kostnadsökningar för handeln på omkring 3 ½ miljard kronor. Det motsvarar kostnaden för drygt 11 000 heltidsjobb, enbart inom handeln.

Herr talman! Det blir mycket siffror, men det är viktigt att komma ihåg att det här inte bara är siffror. Bakom var och en av dem finns det en ung människa som strax står utan jobb.

Hur förbättrar regeringens förslag om höjda arbetsgivaravgifter möjligheten för företag att växa och anställa? Och hur stärker det ungas ställning på arbetsmarknaden?

Anf. 97 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag vill tacka finansministern för svaret på interpellationen. Tack också till Aron Modig för interpellationen!

Det har riktats kritik mot den sänkta arbetsgivaravgiften för unga; den är inte tillräckligt träffsäker. Det var också anledningen till att Alliansen gjorde om förslaget och lade fram ett nytt med sänkta arbetsgivaravgifter ned till drygt 10 procent och då upp till 23 år.

Socialdemokraterna gick till val på att ta bort ungdomsrabatten i två steg. Men efter budgetnederlaget före jul måste regeringen genomföra Alliansens förslag och sänka arbetsgivaravgifterna för de yngre. Det lagförslaget trädde i kraft den 1 maj i år. Men i ändringspropositionen tas det här bort, och man räknar med att stegvis höja arbetsgivaravgiften igen till normal nivå. Det sker i ett första steg från den 1 augusti.

Regeringen har alltså bestämt sig. Socialavgifterna för unga ska höjas till den nivå som gäller för alla arbetstagare. Vägen är utstakad. Och jag tror att beslutet i december sågs mer som ett paustecken i det partitur som vår finansminister Magdalena Andersson dirigerar.

Regeringen ondgjorde sig till och med över att vi i oppositionen satte käppar i hjulet genom att ha fräckheten att hävda vårt eget förslag, som vi förstås tror är både rätt och riktigt för att få fler ungdomar i arbete. Vänsterregeringen ville att oppositionen skulle lägga sitt förslag åt sidan,

trots dess demokratiska legitimitet, eftersom vänsterregeringen ändå skulle återkomma med sin höjning av arbetsgivaravgiften för unga. Det är ett mycket märkligt resonemang.

Vad säger då branschen om det som regeringen snart genomför? Aron Modig har varit inne på några siffror och konsekvenser. För telefonförsäljnings- och kundtjänstföretagen, där nära hälften av de uppåt 200 000 anställda är ungdomar, innebär vänsterregeringens förslag kostnadsökningar på 2 000–3 000 kronor i månaden per ung anställd. De räknar med upp till 5 000 färre arbetstillfällen som en direkt konsekvens av höjningen.

På Ica arbetar 25 000 unga. I interpellationen har Aron Modig ett exempel från Ica Maxi i Alingsås. Men totalt är det alltså 25 000, och hälften av butiksmedarbetarna är under 25 år. En Icahandlare säger att ungdomsrabatten har gjort butiksägarna mer benägna att utforska nya idéer och affärsmöjligheter, till exempel bemannade diskar. Den personen säger: ”Nu kommer vi att tänka till på ett helt annat sätt innan vi anställer. Vi blir mindre kreativa och konsoliderar i stället mer.”

Inom detaljhandeln arbetar 90 000 ungdomar, cirka en femtedel av alla ungdomar som har ett jobb. Nära tre av tio handlare säger att höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar kommer att tvinga dem att minska antalet anställda.

Det är klart att de yngre nog får det lite svårare att få in en fot på arbetsmarknaden om kostnaden ändå blir densamma, oavsett om det gäller för en ungdom upp till 23 eller någon som är något äldre och mer erfaren.

Anf. 98 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill inleda med synpunkter på Roland Utbults historieskrivning. Vi har lagt fram en proposition i enlighet med det budgetbeslut som gick igenom i riksdagen. Vi har också agerat i riksdagen på ett sådant sätt att vi regeringspartier har hållit oss till decemberöverenskommelsen.

Däremot var det inte självklart att Alliansens önskemål var att krångla till det för företagen genom att de under ett års tid skulle ha tre olika arbetsgivaravgifter för ungdomar. Jag tyckte inte att det var självklart att det verkligen var allianspartiernas önskemål. Men nu var det allianspartiernas önskemål att göra det krångligt för företagen på det sättet. Och regeringen har levererat i enlighet med de beslut som riksdagen har fattat.

Jag skulle ha svårt att stå här och argumentera om det hade skapats väldigt många jobb när man sänkte arbetsgivaravgiften för unga. Men så är det ju inte, utan det här är en åtgärd som har verkat år ut och år in utan att vi har sett någon effekt på ungdomsarbetslösheten.

När man har en åtgärd i 20-miljardersklassen – 20 miljarder motsvarar 40 000 anställda i offentlig sektor – som får verka år ut och år in, ett experiment i gigantisk skala med våra skattepengar, då måste man om man vill ta ansvar för statsfinanserna också fundera igenom om detta är ett förnuftigt sätt att använda våra gemensamma skattepengar.

Från regeringens sida har vi kommit fram till att det här inte går att försvara. Vill man ta ansvar för de offentliga finanserna behöver man se till att vi använder våra skattepengar på effektivast möjliga sätt. Det här har uppenbarligen inte varit det effektivaste sättet.

Ni talar om olika branscher där många ungdomar arbetar. Men i de branscherna jobbade många ungdomar även innan man sänkte arbetsgivaravgifterna, och de har inte blivit fler. Det har inte blivit särskilt många fler jobb med den här åtgärden. Vi har inte sett att arbetslösheten har gått tillbaka så som jag är helt övertygad om att man hade ambitionen att den skulle göra när man införde åtgärden. Efter flera års experimenterande med våra skattepengar har den inte haft den effekt man hoppades på, och då behöver man faktiskt göra någonting annat.

Anf. 99 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Naturligtvis är det, som finansministern påtalar, inte enbart skatteförändringar som har effekt. Det spelar roll även vad man lägger resurserna på i statsbudgeten, så det kan väl vara värt att titta lite närmare på det.

När den helt slagit igenom 2017 beräknas regeringens föreslagna höjning, eller dubbling, av arbetsgivaravgifterna för unga innebära högre intäkter till staten på ungefär 18 miljarder kronor. Det har vi konstaterat är mycket pengar, som det alltså i stor utsträckning är företagen som ska stå för – 18 miljarder kronor i högre kostnader för att anställa unga till riktiga jobb.

Precis som finansministern lyfte fram vill regeringen lägga de här pengarna på andra saker. I sitt svar lyfter statsrådet fram ett antal områden. Det är införande av rätt tveksamma satsningar på traineejobb och utbildningskontrakt, och det är i och för sig hyfsat lovvärda satsningar på skola och utbildning. Men, herr talman, även med den breda definition av jobsatsning som finansministern använder är summan av de här satsningarna bara 6 miljarder kronor, alltså ungefär en tredjedel av de pengar som regeringen tar in på höjningen av arbetsgivaravgifterna. Resten av pengarna, de övriga 12 miljarderna, går till vad då? Jo, en del går till olika välfärdssatsningar. Men en annan del går till olika typer av bidragshöjningar, till exempel av a-kassan.

Angående detta kan finansministern förstås återigen lyfta fram Finanspolitiska rådet, som i sin senaste rapport skrev att det finns goda argument för att höja arbetslöshetsersättningen. Den åsikten kan man förstås ha. Men rådet skriver samtidigt att en sådan höjning av a-kassan ökar arbetslösheten med uppemot 27 000 personer. De ska då adderas till de tusentals unga som kommer att förlora jobbet till följd av höjningen av arbetsgivaravgifterna.

Även om jag personligen tycker att det här är dåliga förslag må det väl vara att en regering av en annan politisk kulör vill driva igenom dem. Men jag tycker att man då ska vara uppriktig med konsekvenserna av den förda politiken och stå för dem, inte försöka skönmåla de skadliga reformer som föreslås och genomförs.

Herr talman! Finansministerns parti gick till val på att få ned arbetslösheten till den lägsta nivån i EU senast år 2020. Efter vad arbetsmarknadsministern sagt i veckan är det lite oklart om detta fortfarande är ett skarpt mål. Oavsett vilket är det ju ingenting som regeringen genom sina reformförslag tar sikte på. Även detta påpekas av Finanspolitiska rådet.

För att sammanfatta: Regeringen höjer skatten kraftigt på ungas jobb. Man lägger ungefär en tredjedel av pengarna man får in på det som måste

betraktas som låtsasjobb och ytterligare lite på skolan. Men en ganska stor satsning görs även på höjda bidrag till människor som inte arbetar.

Jag väljer därför att upprepa min fråga: Hur leder detta till att förutsättningarna för företag att anställa och växa stärks, och hur stärker detta ungas förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden?

Anf. 100 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret och kommentarerna!

Finanspolitiska rådet nämner slopandet av de lägre socialavgifterna för ungdomar. I den kritik mot regeringen som har kommit från Finanspolitiska rådet, som är ganska dräpande, talar man om att det blir svårt för regeringen att nå målet om den lägsta arbetslösheten i EU till 2020. Man tar också upp att regeringen bryter mot det finanspolitiska ramverket och så vidare. Det är ett antal kritiska punkter man lyfter fram.

En punkt är höjningen av taket i a-kassan och slopandet av de lägre socialavgifterna för ungdomar, som enligt Finanspolitiska rådet i stället för att bidra till sänkt arbetslöshet kommer att öka antalet arbetslösa. Det är en oerhörd kritik, som borde få finansministern att sova dåligt på nätterna. Trots allt är det ju ett mål uppsatt till 2020 om att ha den lägsta arbetslösheten i EU. Det här skulle inte alls bidra.

Jag stannar där. I övrigt ansluter jag mig till Aron Modigs synpunkter och de frågor som han har ställt till finansministern.

Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är helt korrekt, det som Roland Utbult säger – Finanspolitiska rådets uppfattning är att regeringen bör föra en stramare finanspolitik framåt 2017 och 2018. För 2015 och 2016 ligger bedömningarna av vad som är den mest lämpligt avvägda finanspolitiken väldigt nära varandra. Men sedan tycker Finanspolitiska rådet att man bör höja skatterna mer för att strama åt mer 2017 och 2018.

Roland Utbult tycker att detta är bekymmersamt. Då undrar jag naturligtvis om Kristdemokraterna avser att ytterligare höja skatterna och föreslå åtstramningar i ekonomin 2017 och 2018. Det är ingenting som man har skrivit om i sin vårmotion eller i Alliansens gemensamma vårmotion. Avser man att göra det? Vilka skatter avser man att höja? Är det någonting man ska skära ned på i välfärden eller kanske i försvaret eller polisen? Vad är det för förslag Kristdemokraterna kommer med? Eller var det där egentligen bara tomt prat?

Vad gäller arbetsgivaravgifterna för ungdomar är det, precis som Aron Modig säger, viktigt att vi också ser vad vi använder pengarna till.

Vi vet att i dagsläget är arbetslösheten allra högst bland ungdomar som inte har gymnasieutbildning. Bland dem är arbetslösheten 40 procent. Här behöver vi verkligen ta till krafttag. Jag önskar att vi kunde ha en lite bredare samverkan i riksdagen om de här frågorna, för vi ser ju att det är oerhört viktigt för de ungdomarna att kunna ta sig in på arbetsmarknaden.

Därför föreslår regeringen ett utbildningskontrakt – alla ungdomar som blir arbetslösa och inte har gymnasieutbildning ska få möjlighet att slutföra gymnasieutbildningen. Det är klart att om det är svårt för de här ungdomarna att komma in på arbetsmarknaden utan gymnasieutbildning i dag kommer det inte att vara lättare när de är i 30-, 40- eller 50-årsåldern. Det är viktigt att ungdomar får med sig den här basen, som är så viktig på

svensk arbetsmarknad i dag. Vi vet också att arbetsgivarorganisationerna efterfrågar personer med den kompetensen.

Vi vill möta varje ungdom för att kunna kombinera yrkesutbildning med jobb och praktik för att hitta vägen framåt för den personen. Men det ska inte bara vara ett erbjudande. För att man ska få ersättning tycker vi också att det ska vara ett tydligt krav från samhället att man slutför sin gymnasieutbildning.

Jag har svårt att förstå varför Kristdemokraterna inte ställer upp bakom den idén. Tycker ni inte att det är bra att ungdomar ska jobba och plugga i stället för att som i dag gå långtidsarbetslösa?

Anf. 102 ARON MODIG (KD):

Herr talman! För några år sedan, innan jag blev invald i Sveriges riksdag, var jag engagerad som ungdomspolitiker. En av de frågor som jag och vi drev allra hårdast var den om ungas jobb, om den alltför höga ungdomsarbetslösheten, som var och fortfarande är en skamfläck på Sverige och svensk arbetsmarknad. Vi var väldigt kritiska mot den dåvarande alliansregeringen, mot att den gjorde för lite och ofta för sent.

Men problemet är nu inte längre att regeringen gör för lite och för sent utan att den genomför rakt kontraproduktiva åtgärder, som kommer att öka den redan för höga arbetslösheten bland unga. Ingenting tyder nämligen på att ungas ställning på arbetsmarknaden i Sverige stärks när regeringen höjer arbetsgivaravgifterna kraftigt. Tvärtom.

Vi behöver göra mer för att fler unga ska få ett jobb att gå till, men de nedsatta arbetsgivaravgifterna måste vara en grund i detta arbete, som sedan kompletteras med ytterligare jobbskapande åtgärder och absolut utbildning. Jag håller med finansministern om att för få unga i Sverige har jobb. Men vi ska göra mer åt detta, inte mindre. Jag kan bara beklaga att regeringen ser ut att stirra sig blind på det senare alternativet.

Anf. 103 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för interpellationen. Det är viktigt att vi har möjlighet att debattera ungdomar och deras möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Men efter åtta år av alliansregering är inte bara arbetslösheten högre än då man tillträdde, utan långtidsarbetslösheten har tredubblats och ungdomsarbetslösheten har ökat. Inte minst har arbetslösheten ökat bland ungdomar som inte har gymnasieutbildning. Det är därför regeringen nu ser att vi behöver ändra politiken och att den väldigt dyra och ineffektiva skattenedsättningen, som har kostat skattebetalarna många miljarder kronor, tyvärr inte har haft effekt. När vi nu har provat det i så många år är det väl dags kanske även för allianspartierna att inse att detta inte fick den effekt som man hoppades.

Nu handlar det om att hitta mer effektiva åtgärder för att få in ungdomar i arbete. Det gäller inte minst att bryta utvecklingen i skolan. Om nästa generation ska få chansen att klara sig på den globala marknaden måste också skolresultaten vändas. Då kan vi inte fortsätta den nedåtgående trend som vi har sett, där skolresultaten rasar snabbare än i något annat jämförbart land.

Efter åtta år med alliansregering faller skolresultaten i Sverige snabbare än i något annat land. Det är en utveckling som måste brytas. Det kan inte bara handa om var läraren ska stå, vad eleverna ska ha på sig eller om

man ska ha på mobiltelefonen. Det måste också handla om resurser till skolan.

Regeringen satsar resurser på skolan. Det är oerhört viktigt. Vi måste också se till att de ungdomar som har hoppat av gymnasiet får möjlighet att gå klart och att fler av de ungdomar som drömmer om en högre utbildning ska få möjligheten att få det – inte som under alliansregeringen när man kringskar de möjligheterna så att färre i varje generation får möjlighet till en högre utbildning.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 19 Svar på interpellation 2014/15:463 om slopat gåvoavdrag

Anf. 104 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Aron Modig har frågat mig varför jag vill slopa skattereduktionen för gåvor och om jag tänkt kompensera civilsamhället om skattereduktionen slopas.

En stark och livaktig ideell sektor har stor betydelse för samhällslivet och demokratin. Min utgångspunkt är att säkerställa att det finns goda förutsättningar för en stark ideell sektor.

Det är angeläget att skatter tas ut på ett sätt som främjar skattepolitikens främsta syfte, att finansiera den gemensamma välfärden, och också i övrigt är förenligt med de övergripande målen för regeringens ekonomiska politik.

Skatterabatt för gåvor går inte ihop med inkomstskattelagens förbud mot avdrag för personliga levnadskostnader och ökar komplexiteten i skattesystemet. Konflikten med avdragsförbudet framhölls också vid införandet av den borgerliga regeringen. Skattepengar till enskilda organisationer bör inte fördelas utifrån hur de lyckas få enskilda bidragsgivare.

Det är mot denna bakgrund som skattereduktionen för gåvor bör slopas.

Anf. 105 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Jag vill tacka finansministern för svaret, naturligtvis.

Gåvoskatteavdraget infördes den 1 januari 2012 på initiativ av främst Kristdemokraterna inom alliansregeringen. Det är en reform som har visat sig vara en stor succé.

Jag fick häromdagen tillgång till Skatteverkets siffror för 2014. De visar att antalet personer som använde denna avdragsmöjlighet under förra året uppgick till 820 000, vilket är en ökning med 8 procent från 2013. Totalt skänkte dessa personer 1 ½ miljard kronor till välgörande ändamål inom ramen för avdragsrätten. Det var en ökning med 15 procent från 2013.

Det är alltså en populär reform, och vi vet att den också har stort stöd bland svenska folket. I en färsk Novusmätning visar det sig att 65 procent av svenska folket anser att gåvoavdraget ska behållas eller utökas, medan bara 18 procent tycker att avdraget bör tas bort.

Vi i Kristdemokraterna har också bett riksdagens utredningstjänst att ta reda på hur de största välgörenhetsorganisationerna ser på gåvoavdraget. Vi frågade de 15 största insamlarna i landet och fick svar från 13 av dem. Av dessa svarade 12 att de ansåg att det var viktigt att gåvoavdraget får vara kvar.

Herr talman! Vi har med andra ord här en succéreform. Men för att motivera ett slopande av den lyfter finansministern alltså fram att ”skatterabatt för gåvor går inte ihop med inkomstskattelagens förbud mot avdrag för personliga levnadskostnader och ökar komplexiteten i skattesystemet”. Menar finansministern alltså på allvar att gåvor till ideella organisationer är att se som ”personliga levnadskostnader”? Handlar det alltså inte om solidaritet och medmänsklighet, inte om att ge till andra och att bidra till det goda?

Visst gör skattereduktionen för gåvor att skattesystemet blir lite mer komplext. Men är det inte värt det? Och så komplext kan det inte vara. Det funkar ju utmärkt i andra länder. Danmark och Norge är två exempel, där man dessutom har möjlighet att göra större avdrag än man har i Sverige. Danmark styrs för övrigt också av en socialdemokratiskt ledd regering.

Jag blir förundrad när jag hör finansministerns svar på min interpellation och måste helt enkelt fråga igen: Är det bra för samhället att människor engagerar sig i och skänker pengar till ideella organisationer, eller är det dåligt? Om finansministern tycker att det är bra, varför vill hon då ta bort ett välfungerande system och de incitament som finns för att öka givandet?

Anf. 106 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret på interpellationen från Aron Modig!

I budgetpropositionen från regeringen motiverar man det slopade avdraget med att ett sådant stöd ”ökar den ideella sektorns verksamheter beroende av enskilda personers förmåga och vilja att bidra”. Detta har förvånat ett antal personer som arbetar i den här verksamheten. Det ligger ju i sakens natur att den ideella sektorn är beroende av enskilda personers vilja att hjälpa till.

Det är sällan man här i riksdagen så tydligt ser skillnaden i ideologi. För vänsterregeringen och den ideologi som finns där är det frågan om att ta in alla skatter och sedan fördela dem. Det är av tradition så.

Vi kristdemokrater vill att det ges möjlighet för den enskilde att ge av sin inkomst och själv kunna bestämma och rikta en del av sin inkomst – frivilligt, naturligtvis – till en verksamhet som arbetar för att människor i utsatta situationer får ett bättre liv. När man införde det här i Norge ökade givandet med 30 procent.

Aron Modig tog upp ett antal väl grundade siffror.

När du ger en summa på upp till 6 000 kronor, som det handlar om, per år får du tillbaka på skatten. Då kan du också ge den summan, om du vill, till organisationen.

Men det finns en klar ideologisk skillnad här. Den är väldigt tydlig, och den gör mig lite fundersam. Hur ser finansministern på värdet av ideella insatser?

De här organisationerna gör en väldig samhällsnytta. De kompletterar den offentliga omsorgen, och det civila samhället som komplement är

väldigt effektivt. Egentligen gör varje krona där samhällsnytta. Jag är förvånad om inte finansministern ser det. Det ligger i det gemensamma intresse att stärka det civila samhället. Och detta är faktiskt ett billigt sätt.

Nu har jag redogjort för hur vi kristdemokrater ser på det här. Jag stannar där så länge.

Anf. 107 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Den ideella sektorn i Sverige spelar en väldigt stor och viktig roll. Det sker ett fantastiskt arbete inom den ideella sektorn på många olika sätt. Det gäller inte minst det sociala arbete som ideella organisationer utför. Det är också därför som regeringen har jobbat oerhört hårt under våren för att lösa situationen med moms vid secondhandförsäljning som ideella föreningar genomför. Jag delar helt Roland Utbults och Aron Modigs syn på hur viktig den här sektorn är.

Den formulering som fanns i budgetpropositionen om att man är beroende av enskilda personers vilja att hjälpa till tycker jag var olycklig. Den formuleringen finns inte i den promemoria som har gått ut och kommer heller inte att finnas den dag vi genomför den här förändringen. Det var ett olycksfall i arbetet.

Roland Utbult undrar hur vi värderar ideella insatser när vi vill avskaffa den här skattereduktionen. Frågan är naturligtvis också hur Roland Utbult värderar ideella insatser. Med den här skattereduktionen fördelas nämligen resurser till ideella föreningar utifrån i vilken utsträckning man kan få privatpersoner att donera pengar till föreningarna. Det innebär att man med det system vi har i dag värderar det ideella arbetet i de organisationer som har förmögna bidragsgivare högre än det ideella arbetet i organisationer som kanske inte har lika många sponsorer som har möjlighet att skänka pengar och göra skatteavdrag. Är verkligen de organisationerna mer värda? Är det så vi ska värdera och fördela våra skattepengar?

Anf. 108 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Precis som Roland Utbult påpekade tidigare i debatten är det uppenbart att vi har en helt annorlunda ideologisk syn på det civila samhället än vad finansministern och Socialdemokraterna har.

Ja, vi kristdemokrater tycker att det är en styrka om det civila samhället kan bli mer självständigt, mer beroende av privata donationer om man så vill. Vi tycker det. Vi tycker att själva syftet, ändamålet, med det civila samhället är att vara en motvikt till den offentliga sektorn och att vara en motvikt till näringslivet.

Finansministern talar om att det skulle vara förmögna bidragsgivare. Det är inte så verkligheten ser ut. Det är personer som kanske skänker några hundralappar i månaden till välgörande ändamål, som tycker att det är en bra sak som gör samhället bättre. Det är snarare så det ser ut.

Som jag sa tidigare i debatten har vi frågat de största välgörenhetsorganisationerna vad de tycker om gåvoskatteavdraget.

Cancerfonden skrev: Skattereduktionen är en viktig fråga för att vi ska ha en stark ideell sektor i Sverige.

Röda Korset skrev: Det är mycket angeläget att avdragsrätten får behållas. Den har redan i dag en mycket positiv effekt på givandet i både gåvobelopp och hur många väljer att skänka pengar. Intäkterna är avgörande för finansieringen av vår verksamhet.

Frälsningsarmén skrev: Vi på Frälsningsarmén befarar att vi kommer att se en minskning i givandet om möjligheten till skattereduktion för gåvor tas bort.

Plan Sverige skrev: Vi ser det som mycket angeläget för vår organisation och för hela den ideella sektorn att behålla skatteavdraget.

Stockholms Stadsmission skrev: Ja, det känns mycket angeläget, och vi märker också att många givare är intresserade av skattereduktionen. Vi befarar att givandet kommer att minska om skattereduktionen avskaffas.

För mig är det helt oförståeligt att regeringen vill ta bort denna möjlighet.

Anf. 109 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Det är inte så ofta vi hör en minister säga att man har en svag formulering i en budgetproposition. Det tycker jag att finansministern ska ha all heder av, liksom att man har arbetat hårt när det gäller momsen på secondhand. Vi behöver inte alltid vara motståndare till varandra, så att säga, utan ibland finner vi en harmoni i våra frågor.

Precis som Aron Modig vänder jag mig mot att det skulle handla om förmögna bidragsgivare. Det finns naturligtvis sådana. De har säkert en väldigt stor betydelse. Det har vi sett även globalt. Men här handlar det om en gåva på maximalt 6 000 kronor under ett år och ett avdrag på 25 procent av den summan. Det tror jag inte handlar om särskilt förmögna människor. Men det är klart att man måste ha lite över för att kunna ge det.

Jag och många andra i Sverige har ett fadderbarn – det kostar kanske 200 kronor i månaden – genom en organisation. Jag har haft det i sju åtta år. Jag ska inte förhäva mig på något sätt. Det är många i vårt land som har det. Jag har hjälpt den här killen, Patrik Kalanda i Uganda, lite grann med den här summan. Det handlar om skolgång. Han är nu fri från det som man i alla fall trodde var aidssmitta. Det handlar bland annat om utbildning.

Vad jag vill säga är naturligtvis: Det civila samhället är ett komplement, och det är väldigt effektivt. Jag ber finansministern att se värdet av det på det sättet att man också låter personer komma loss i sin goda tanke om att ge.

Anf. 110 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Ja, jag ser verkligen värdet av ideella organisationer. Det bedrivs ett väldigt viktigt arbete. Roland Utbult och Aron Modig tar upp en rad organisationer som bedriver ett oerhört viktigt arbete i Sverige.

Det handlar om olika former av fadderverksamhet men också om viktig forskning som finansieras via ideella föreningar och ideella organisationer. Det är ett viktigt bidrag och komplement till både den offentliga sektorn och den privata sektorn. Sverige tjänar på att ha en stark ideell sektor. Det är bland annat därför som vi har arbetat hårt för att lösa frågan om momsundantaget. Jag måste säga att jag verkligen har uppskattat det stöd som jag har fått i skatteutskottet från en bred palett av partier för att vi från regeringens sida ska kunna lösa den här frågan. Jag har verkligen uppskattat det stödet och känt mig styrkt när jag har fått möjlighet att träffa skatteutskottet.

Däremot har vi olika syn på hur vi ska fördela skattepengar. Roland Utbult och Aron Modig tycker att skattemedel ska fördelas utifrån hur framgångsrika olika föreningar är när det gäller att få tag på privata

donatorer, medan jag tycker att det är mer lämpligt att använda skattepengar utifrån hur politiska församlingar fattar beslut.

Anf. 111 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Som jag tror har klargjorts kan skattereduktionen för gåvor inte ses som något annat än en stor succé. Användandet av reformen har ökat år för år. Svenska folket gillar den och vill att den åtminstone ska vara kvar i sin nuvarande form. Flera av våra största välgörenhetsorganisationer ser avdraget som viktigt för att vi ska kunna ha en fortsatt stark ideell sektor i Sverige. De vill utveckla avdraget snarare än att avveckla det.

Även om finansministern tycker att detta gör skattesystemet mer komplext så funkar det alldeles utmärkt i andra länder, till exempel i Norge och i Danmark, där det avdragsgilla beloppet är betydligt högre än här i Sverige.

Herr talman! Fokus i den här debatten borde vara hur vi kan utveckla gåvoavdraget. Kan vi också ge företag möjlighet att dra av för gåvor? Kan vi utöka gränsbeloppet? Kan vi inkludera fler typer av gåvomottagare eller ändamål?

I stället framhärdar finansministern och regeringen med märkliga hänvisningar till att givmildhet skulle handla om personliga levnadskostnader, att komplexiteten i skattesystemet ökar med gåvoskatteavdraget och att det skulle vara ett problem så stort att man går emot alla dessa välgörenhetsorganisationer och väljer att ta bort avdraget.

Jag måste säga att det är en minst sagt märklig syn som finansministern och regeringen har på det civila samhället och dess betydelse för Sverige. Det gäller ju också att inte bara tala i ord om hur viktigt detta är utan också arbeta för och i praktisk politik stötta civilsamhället och visa att man gör allt för att det ska växa och bli mer självständigt.

Anf. 112 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka för den här interpellationsdebatten. Jag vill också tacka för frågan. Jag tycker att det är väldigt fint att det finns ett sådant engagemang för den ideella sektorn i riksdagen. Jag har fått en del interpellationer kring detta och annat tidigare, och jag har märkt att det är många riksdagsledamöter som är engagerade i frågan. Det märks också när jag träffar skatteutskottet.

Detta är en styrka för hela Sverige, och det är viktigt för de ideella organisationerna att känna detta stöd från riksdagen och att ledamöter från många olika partier ser det viktiga arbete som den ideella sektorn utför i Sverige, både på nationell och på lokal nivå. Det handlar om att stötta forskning, och det handlar om viktigt stöd till människor som bor i andra delar av världen där en extra resurs verkligen gör stor nytta. Det handlar också om det viktiga sociala arbete som bedrivs på lokal nivå.

Jag tror att det är en stor styrka att det finns en sådan stor samsyn kring vikten av den ideella sektorn.

Däremot råder det inte samsyn kring just skatteavdraget. Jag vill påminna om att utredaren som utredde frågan avrådde från att införa detta avdrag. Min utgångspunkt i detta är att när vi fördelar skatteresurser till de ideella organisationerna bör det ske utifrån de beslut som fattas av

politiska församlingar snarare än utifrån hur framgångsrika enskilda organisationer är i att få tag på privata sponsorer och donationer.

Där har vi olika syn, men vi förenas i stödet till de ideella organisationerna och det faktum att vi ser att de är viktiga och bedriver ett viktigt arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellation 2014/15:489 om skatteförslag som påverkar landets pensionärer

Anf. 113 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Anette Åkesson har frågat mig vilka konsekvenser ett återinförande av löneskatten för de äldre får för dem som väljer att jobba efter 65 år. Hon frågar även hur jag menar att höjda kostnader för att anställa personer över 65 år kommer att leda till fler i arbete och fler arbetade timmar.

Låt mig först notera att det är anmärkningsvärt att beskriva föregående regerings politik som en jobbmotor med tanke på hur arbetslösheten utvecklades under dess mandatperioder. Därutöver lämnade föregående regering efter sig stora underskott i statens finanser. De stora skattesänkningar som den borgerliga regeringen genomfört i syfte att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten har helt enkelt inte fått avsedd effekt.

Regeringens politik är inriktad på andra jobbskapande åtgärder än sänkta skatter, som i flera fall visat sig vara ineffektivt. För att genomföra angelägna satsningar som kan bidra till att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten krävs nu att skatten höjs.

Det är missvisande att bedöma politiken genom att enbart se till enskilda finansieringsåtgärder. Man måste även se till vad pengarna kommer att användas till. En utgångspunkt för regeringens politik är att alla människors kompetens ska tas till vara så länge de vill och kan arbeta.

Ny statistik visar att det främst är viljan eller den fysiska hälsan som avgör om man pensionerar sig, inte arbetsgivarens efterfrågan. För att få fler att arbeta längre måste arbetsmiljön förbättras och den arbetsrelaterade ohälsan förebyggas. Satsningar på högre kvalitet och ökad bemanning inom äldreomsorg kommer att leda till att fler inom äldreomsorgen orkar och vill stanna kvar längre i arbete och dessutom till att färre kvinnor och män behöver gå ned i arbetstid för att ta hand om sina äldre anhöriga.

De arbetande äldre är kraftigt skattemässigt gynnade även efter förslaget om återinförd särskild löneskatt, både på arbetsgivarsidan och på inkomstskattesidan. Därtill gör pensionssystemets utformning att de ekonomiska drivkrafterna för att fortsätta att arbeta efter 65 år är starka.

Anf. 114 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret. Nu är det ju inte så att jag är ensam om att beskriva alliansregeringens arbetslinje som jobbmotor. Det är tvärtom den gängse bilden som ges av olika experter, både svenska och internationella.

Att Magdalena Andersson konsekvent låtsas som att världen inte har haft en finanskris samt återkommande håller upp ett av få nyckeltal som inte förbättrats, nämligen arbetslösheten, är vi vana vid. Att Sverige 2014 bland annat hade EU:s högsta sysselsättningsgrad kan hon inte förneka. Det är ett gott bevis om något.

Vi får lika ofta höra att Alliansen lämnade stora underskott samt att skattesänkningarna inte gav någon effekt. Men finansministern glömmer då att S i sina skuggbudgetar ville låna mer pengar till större utgifter, vilket hade inneburit ännu större underskott. Samtidigt har S accepterat samtliga fem av Alliansens jobbskatteavdrag. Det är extra besynnerligt om man sedan hävdar, mot den samlade expertisen, att det inte gett någon effekt.

År 2010 presenterade en av Sveriges Kommuner och Landstings programberedningar en rapport om välfärdens långsiktiga finansiering. Programberedningen var parlamentariskt tillsatt men enades kring problembilden om hur framtidens utmaningar ser ut i samband med den demografiska utvecklingen. Det presenterades ett smörgåsbord av lösningsförslag, där fler arbetade timmar var ett av de mer okontroversiella.

Fler arbetade timmar får man genom att börja arbeta tidigare efter genomförd utbildning, genom att arbeta längre, genom att arbeta heltid och genom att vi lyckas integrera invandrare på ett bättre sätt.

Att förändra in- och utträdet på arbetsmarknaden kräver rejäla incitament, utgick man från. Alliansregeringen genomförde i praktiken framgångsrikt den del som riktades mot att få äldre att jobba längre.

Lösningen låter kanske som att man fick ihop kalkylerna. Tvärtom fanns det vid den tidpunkten, trots relativt kraftfulla åtgärder, fortsatta prognostiserade gap i finansieringen på sikt.

Jag upplever att frågan om demografins utmaningar har lyfts upp i allt fler sammanhang, inte minst i budgeten. Det tycker jag är positivt. Det gäller även olika förslag som syftar till att vi ska kunna arbeta längre, till exempel arbetsmiljöfrågor.

Jag har svårt att bedöma om just ökad bemanning inom äldreomsorgen ger de önskade effekterna men tycker ändå att ambitionen är lovvärd. Dock är det viktigt att beakta att det inte är nu vi har utmaningarna, utan de demografiska effekterna kommer att börja märkas först på 2020-talet. Nu är tiden att förbereda oss och se till att arbeta med rätt saker på rätt sätt. Annars kommer det att bli riktigt tufft inom fem tio år.

Jag utgår från att S och MP är medvetna om att försämrade ekonomiska incitament kommer att innebära att äldre personer väljer att arbeta mindre, även om jag inte har fått det svaret. Därför undrar jag fortsatt varför S och MP lägger fram förslaget om att ta bort moroten för äldre att arbeta. Dessa incitament har tydligt bidragit till att Sverige nu har EU:s snabbast växande sysselsättningsgrad bland personer i åldersgruppen 65–74 år.

Frågan är viktig, inte minst då vi alla är medvetna om hur viktiga de extra arbetade timmarna är för finansieringen av välfärden.

Anf. 115 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Anette Åkesson säger att jag hävdar att skattesänkningen inte har haft någon effekt. Men det jag säger är att de inte har haft *avsedd* effekt. Jag hoppas att 130 miljarder i skattesänkningar har haft någon effekt på sysselsättningen. Men jag hoppas att avsikten inte var 400 000

arbetslösa, en tredubblad långtidsarbetslöshet samt en ökad ungdomsarbetslöshet. Det tror jag inte.

Anette Åkesson säger att vi tar bort moroten för äldre att arbeta. Då undrar jag i vilken värld Anette Åkesson befinner sig. Även med den förändring som regeringen gör finns stora incitament för äldre att fortsätta att arbeta. Skatten för äldre som arbetar kommer även i fortsättningen att vara lägre än för personer som är under 65 år. Det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre finns kvar. Därutöver är arbetsgivaravgiften för äldre lägre även med förslaget. Därutöver finns starka incitament i pensionssystemet för äldre personer att arbeta längre. Det finns tydliga morötter. Jag tycker att det är svårt att beskriva regeringens förslag som att man tar bort moroten för äldre att arbeta.

Det är viktigt att påminna om att de allra flesta studier som har gjorts av sänkta arbetsgivaravgifter har visat att det är ett dyrt och ineffektivt sätt att försöka öka sysselsättningen. Det gäller både unga och äldre på arbetsmarknaden.

Anf. 116 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Det var frågan om avsedd effekt. Det var lite svårt att kalkylera in finanskrisen. Vi hade säkert önskat oss ännu större effekt än vad vi fick, men med tanke på omständigheterna var det goda effekter.

Låt mig fortsätta med liknelsen med moroten. S och MP minskar storleken på moroten rejält. Även om en liten bit av moroten finns kvar är det ändå inte så att hela moroten finns kvar.

Låt mig göra en kort sammanställning. Alliansen sänkte skatten för pensionärer vid fem tillfällen, avskaffade den särskilda löneskatten och det förhöjda jobbskatteavdraget, vilket har resulterat i att det år 2014 arbetar 177 000 personer i åldern 65–74 år jämfört med 78 000 personer 2006.

Vi är dessutom politiskt överens om att det behövs fler arbetade timmar för att klara framtidens välfärd. Då lägger S och MP fram förslaget att återinföra den så kallade silverskatten, det vill säga öka kostnaden för att anställa äldre. I samma veva skjuter S och MP upp den utlovade skattesänkningen för pensionärer på obestämd tid.

S och MP lyckas alltså både lura pensionärerna och försämra förutsättningarna för finansieringen av välfärden samt även minska pensionerna. Pensionernas utveckling är starkt kopplad till ekonomins utveckling. Ju bättre det går för Sverige, desto högre blir pensionerna. Yttre omständigheter, till exempel globala finanskriser, kan vi enbart reagera på. Men att regeringen själv lägger fram politiska förslag som kommer att ge sänkta pensioner är ansvarslöst. Då tänker jag inte enbart på förslaget om återinförd löneskatt. De budgetar som S och MP lagt fram bidrar enligt egen utsago till färre jobb och lägre bnp-utveckling.

Finansdepartementet, Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet beskriver konsekvenserna av budgetförslaget från S och MP i negativa ordalag, till exempel dämpad sysselsättning, sjunkande arbetskraftsdeltagande och höjd jämviktsarbetslöshet. I stället vill Moderaterna sänka åldersgränsen för det förstärkta jobbskatteavdraget till 64 år. Det ökar drivkraften och motivationen för fler att arbeta längre.

S och MP:s förslag att fördyra för äldre att arbeta innebär att färre äldre kommer att jobba. Att arbeta har flera positiva effekter för individen. Man ingår i ett socialt sammanhang på arbetsplatsen, är en i gänget och behövd,

utöver att man får ett större ekonomiskt utrymme. Även arbetsgivarna välkomnar äldre med kompetens och erfarenhet på arbetsplatsen. Det är inte bara individen utan även arbetsgivaren och samhället som drabbas av detta förslag.

Finansministern lyfter fram den viktiga poängen att man måste se vad pengarna används till. Det håller jag helt med om. Det gör att det blir ännu svårare att förstå S-MP-regeringens olika förslag eftersom man själv känner till att förslagen får negativa konsekvenser. Det vore intressant att höra finansministern berätta varför S och MP lägger fram flera olika förslag som man är väl medveten om kommer att slå mot pensionerna. Varför vill man försämra de ekonomiska incitament som finns för äldre som vill och kan arbeta och vill förbättra sina pensioner?

Anf. 117 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! När man lyssnar på Anette Åkesson får man lätt intrycket att ett samhälle utan skatter skulle vara det samhälle som har högst sysselsättning. Så är det dock inte. När vi tittar ut över världen syns det att länder som har högt skatteuttag också har en hög sysselsättning och hög sysselsättningsgrad.

Det beror på att man inte bara kan titta på det faktum att skatter tas ut, utan man måste också titta på vad skatterna används till. Säg att det inte finns någon löneskatt för pensionärer alls, men sedan införs en skatt och pengarna läggs på äldreomsorgen, då kan det sammantaget öka sysselsättningen bland de äldre. Det finns möjlighet för till exempel kvinnor att arbeta i stället för att ta hand om sina äldre anhöriga. Det finns möjlighet för kvinnor att arbeta heltid i stället för att gå ned på deltid för att lägga tid på att ta hand om sina äldre anhöriga. Via skatteuttag kan ofta sysselsättningsgraden höjas, om vi tittar ut över världen.

På Anette Åkesson låter det som att vi förändrar incitamenten för pensionärer att arbeta. Så är det inte eftersom vi inte ändrar det förhöjda jobbskatteavdraget för de äldre. När vi tittar på orsaker till att personer går i pension är det vanligaste svaret att de inte har hälsan. De tycker att de har åldern inne att gå i pension, och de tycker att de inte har hälsan för att arbeta längre. Det stärker mig i min uppfattning att det är viktigt att vi arbetar förebyggande när det gäller arbetsmiljöarbetet och att det finns goda möjligheter i inte minst de kvinnodominerade yrkena att arbeta hela livet. Den satsning vi gör på äldreomsorgen är viktig. Det gäller inte bara att kvinnor med äldre anhöriga ska kunna arbeta utan också för att alla kvinnor som jobbar i äldreomsorgen ska ha möjlighet att och orka arbeta heltid ett helt långt liv.

Anette Åkesson säger att vi skjuter upp skattesänkningen för pensionärer. Det är lite magstarkt. Det var Anette Åkessons parti Moderaterna som tillsammans med de andra borgerliga partierna och Sverigedemokraterna stoppade den skattesänkning regeringen föreslog skulle träda i kraft den 1 januari 2015, stoppade den bostadstilläggshöjning som vi också ville skulle träda i kraft samt stoppade den förstärkning av äldreomsorgen som vi föreslog.

Det var ett bra paket för Sveriges äldre vad gäller pensionärsskattesänkning, höjning av bostadstillägget och förstärkning av äldreomsorgen som Moderaterna och de andra borgerliga partierna samt Sverigedemokraterna stoppade i riksdagen i höstas. Nu får regeringen

Anf. 118 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Finansministern och jag har olika åsikter om betydelsen av Alliansens budget. Jag tror att Sverige har många fördelar av Alliansens budget gäller i år. Jag instämmer i att det är viktigt med fokus på arbetsmiljöarbetet, och det är viktigt att kvinnor har möjlighet att fortsätta att arbeta.

Som politiker vill vi förbättra Sverige. Det är för de flesta av oss vår huvudsakliga drivkraft. Vi ser olika vägar i de olika partierna. Det hör lik-som till. Med det sagt försöker jag verkligen förstå varför S och MP lägger fram förslag som man vet får negativa konsekvenser för landet som helhet på kort sikt och på lång sikt och även för stora grupper, till exempel pensionärerna. Än så länge har finansministern inte lyckats ge ett tillfredsställande svar.

Skatter är starka verktyg, speciellt i ett land som Sverige med ett högt skattetryck och höga marginalskatter. Skatter påverkar hur vi betar oss, hur vi konsumerar och om vi jobbar mer eller mindre, och de påverkar tillväxten. Tillväxten är i sin tur direkt påverkande på pensionerna och på hur vi ska klara av finansieringen av inte minst framtidens vård, skola och omsorg. Det betyder att vi som politiker har ett stort ansvar att visa försiktighet i att ta ut skatt från invånarna och för hur skattepengarna sedan används. Att föreslå höjda skatter för sådant som ger negativa effekter måste vara de absolut sämsta förslagen för svenska folket. Som jag ser det är det tyvärr exakt vad S och MP gör. Jag hoppas att väljarna har den insikten vid nästa val.

Jag tackar finansministern för debatten.

Anf. 119 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Anette Åkesson instämmer i att det är viktigt att jobba med arbetsmiljöfrågor. Jag förstod också att man inte tycker att det är dumt att satsa på äldreomsorgen. Problemet är att det inte går att bara vara för utgifterna men sedan vara emot inkomsterna. Då går plus och minus inte ihop. Det är precis vad vi ser efter åtta år med moderater på Finansdepartementet. Man lämnar efter sig ett underskott på 74 miljarder kronor, och svenska folket fick låna 10 miljoner i timmen för att finansiera det faktum att Moderaterna ville sänka skatten med lånade pengar.

Vi lägger fram förslagen därför att vår bedömning är att de samlar ger positiva effekter. Det är också vad vi redovisar i budgetpropositionen, det vill säga att de samlade effekterna av regeringens politik bedöms öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och höja tillväxten under de kommande åren. Som jag sa tidigare kan man inte bara titta på skatten, utan man måste också titta på vad skattepengarna används till. Den här skattehöjningen kan vi använda till att till exempel satsa på äldreomsorgen och arbetsmiljön, vilket möjliggör för äldre att arbeta längre.

Det är aldrig roligt att behöva höja skatten, men ska man ta ansvar för de offentliga finanserna behöver man fatta tuffa beslut. Från regeringens sida tycker vi att det är viktigt med pensionärernas villkor. Vi vill göra omfattande satsningar för att våra äldre ska ha en trygg vardag och ett tryggt liv. Därför vill vi sänka skatten för pensionärer, höja

bostadstillägget för pensionärer och göra en omfattande satsning på en förbättrad äldreomsorg – allt detta för att våra pensionärer ska kunna ha ett tryggt liv.

Jag tycker att det var tråkigt att de borgerliga partierna stoppade det här i höstens budgetdebacle. Men jag är glad att regeringen kan återkomma för att säkra en trygg vardag för våra äldre i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 21 Svar på interpellation 2014/15:493 om äldre på framtidens arbetsmarknad

Anf. 120 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström har frågat ministern för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete om regeringens syn på utmaningarna på arbetsmarknaden och vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga för att få fler att bidra längre. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag delar Katarina Brännströms uppfattning att det är viktigt att inkludera fler människor, även längre upp i åldrarna, för att möta framtidens samhällsutmaningar. Ett långt och produktivt arbetsliv är centralt för att alla ska kunna ha en god ekonomisk standard även som pensionärer men också för finansieringen av en gemensam välfärd av god kvalitet.

För att uppnå detta krävs politik på en rad politikområden. Det handlar dels om att påskynda inträdet, dels om att få till stånd en lång och fast förankring på arbetsmarknaden. En viktig utgångspunkt för regeringens politik är därför att unga ska slutföra sin utbildning och vara rustade för arbetsmarknaden. Politiken ska också bidra till att nyanlända snabbt kan komma i arbete och att det finns möjligheter till omställning under hela arbetslivet. Äldre ska också ges förutsättningar för att orka jobba längre.

Att återinföra den särskilda löneskatten för personer över 65 år beräknas frigöra välbehövliga resurser som kan användas för att finansiera mer effektiva åtgärder för att främja ett långt arbetsliv. Regeringen vill förebygga ohälsan och har därför föreslagit satsningar för att förbättra arbetsmiljön och för att stärka arbetslivsforskningen. För att bidra till fler jobb samt en god välfärd av hög kvalitet och för att människor inte ska behöva minska sin arbetstid för vård av anhörig har regeringen föreslagit riktade satsningar inom välfärden. Regeringen satsar från och med 2016 till och med 2018 motsvarande omkring 2 miljarder årligen på mer personal i äldreomsorgen.

Anf. 121 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Som sagt ställde jag interpellationen till framtidsminister Kristina Persson just för att hon har talat om behovet av att se över skattesystemet och att skatten på arbete är för hög. Framtidsministern har ju dessutom tillsatt tre arbetsgrupper som ska se över vad som krävs för att få fler jobb i framtiden och vilka ekonomiska åtgärder som ska till för att det ska bli fler jobb.

I en intervju i DN den 25 februari säger Kristina Persson att skatten på arbete behöver ses över och att det finns andra sätt att beskatta än på just arbete. Det var en stor nyhet för oss andra. Det verkar också vara en stor nyhet för andra i regeringen.

Det är säkert fler än jag som blir något förvirrade över regeringens politik och de signaler som regeringen sänder, för de tankar som Kristina Persson förde fram går ju helt emot vad regeringen nu vill göra. Man höjer skatten på arbete på olika sätt, höjer arbetsgivaravgifterna för unga och höjer arbetsgivaravgifterna för dem som har passerat 65 år.

Framtidsministern uttalade också sin oro över att allt färre ska försörja allt fler i framtiden. Det är väl en oro som vi alla kan dela, och det är en stor utmaning. Men hur ska vi då få fler människor i arbete och få fler människor att arbeta längre? Det är där konflikten ligger mellan oss och regeringen. Vi menar att lägre kostnader för arbete och företag faktiskt ger fler jobb och att högre kostnader ger färre jobb.

Min konkreta fråga i interpellationen var vilka åtgärder framtidsministern ämnade vidta för att trygga samhällsutvecklingen och därmed få fler äldre till ett längre arbetsliv.

De äldre behövs på arbetsmarknaden. Många har en stor erfarenhet som efterfrågas, och det blir svårt att ersätta dem. Det handlar om ingenjörer, sjuksköterskor, lärare och många andra yrken. Dessutom lever vi allt längre och blir allt friskare upp i åren, så det är nödvändigt att många fler av oss arbetar allt längre för att vi ska klara pensioner och annan välfärd.

Jag förstår att det kan bli lite omtugg här för finansministern, men jag ställde ju som sagt min interpellation till framtidsministern. Då får jag vinkla den även mot finansministern nu och fråga: På vilket sätt anser finansministern att det är bättre använda pengar för att få fart på Sverige att höja a-kasseersättningen, att ta bort den bortre gränsen i sjukförsäkringen och att höja andra bidrag? Vad ger det för nya jobb? Det är ju det vi pratar om, om vi ska klara framtiden.

Man kan i alla fall konstatera att regeringen talar med kluven tunga. Finansministern har i stort sett i alla inlägg här i dag sagt att det är nödvändigt att höja skatter. Finansministern klagar också i varje inlägg i dag på de skattesänkningar som alliansregeringen gjorde under de åtta åren. Men det märkliga är att de flesta skattesänkningar står den nuvarande regeringen bakom. Ni tänker inte ta bort de skattesänkningar som vi gjorde. Ni visste för det första att ni då inte hade vunnit valet, och för det andra skulle det ha blivit ett uppror i Sverige. Det är svårt att förstå logiken i regeringens politik. Ni säger en sak och gör en annan.

Det skulle vara intressant att höra hur finansministern ser på utmaningen att vi måste få fler att jobba och få allt fler jobb framöver för att vi ska klara välfärden och de framtida utmaningar som vi står inför.

Anf. 122 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fler i arbete, att få ned arbetslösheten, är regeringens främsta mål, och vi vill att det ska ske på ett sådant sätt att antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta i ekonomin ökar. Det är på det regeringens politik fokuserar med de förslag som vi har lagt fram.

Vi jobbar inom tre områden. Det första är en mer aktiv näringspolitik. Det andra är ytterligare investeringar. Det tredje är ett kompetenslyft på

arbetsmarknaden. På alla de tre områdena har vi förslag i den vårändringsbudget som vi har lagt på riksdagens bord. Här kommer vi med ytterligare förslag under de kommande åren.

Sedan ska vi inte glömma bort att även välfärden är en viktig del för att människor ska kunna och orka arbeta långt upp i åren och under hela livet.

För det första satsar vi på en mer aktiv näringspolitik. I ett litet globaliserat land som Sverige behöver näringslivet, det offentliga och akademien arbeta närmare tillsammans. Därför har vi startat ett innovationsråd, som leds av statsministern själv, för att se till att fler av alla de idéer som finns i Sverige också ska kunna bli fler växande företag och fler anställda i befintliga företag. Vi gör också en ganska stor satsning på export. Och vi kommer att se över det statliga riskkapitalet.

För det andra satsar vi på investeringar, för efter åtta år med skattesänkningar är det uppenbart att vi behöver öka investeringarna i samhället. Vi lägger till exempel en 20-procentig ökning av järnvägsunderhållet redan i vårändringsbudgeten som vi har lagt fram, men vi kommer med ytterligare förslag på infrastrukturinvesteringar och förslag för att få upp bostadsbyggandet. Det råder en akut bostadsbrist i många tillväxtregioner, och vi behöver få upp bostadsbyggandet för att säkra jobb och tillväxt och för att människor ska kunna flytta dit där jobben och utbildningarna finns.

För det tredje satsar vi på ett kompetenslyft på arbetsmarknaden. Efter finanskrisen har arbetslösheten fallit tillbaka bland personer som har en högre utbildning, medan den har stigit bland personer som bara har en grundskoleutbildning. Det har regeringen identifierat och avsätter därför rejäla resurser för att fler människor ska få möjlighet att få gymnasieutbildning, som i dag är en vattendelare på svensk arbetsmarknad, inte minst vad gäller våra unga. Vi har ett utbildningskontrakt, men vi har redan i år 6 500 nya utbildningsmöjligheter för personer som i dag står utanför arbetsmarknaden.

I den här jobbagendan är det också viktigt att komma ihåg att en väl fungerande välfärd är basen för en hög sysselsättningsgrad. En fungerande barnomsorg och en fungerande äldreomsorg är helt avgörande för en hög sysselsättningsgrad. Vi ser när vi tittar ut över världen att länder som har lite högre skattenivåer också är länder som har lite högre sysselsättningsnivåer, därför att om man tar ut skatt på ett begåvat sätt och sedan använder pengarna på ett begåvat sätt får man faktiskt upp sysselsättningen.

Men då kan man inte bara titta på hur man tar ut skatten. Man måste också titta på hur man använder skatten. Gör man en samlad bedömning av regeringens politik ser man att sysselsättningen och tillväxten kan öka och arbetslösheten minska.

Anf. 123 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det är intressant att höra regeringens alla idéer och tankar som ännu inte har blivit verklighet. Man kan säga att det är förhoppningar.

Det är också intressant att höra regeringen säga att man har en aktiv näringspolitik när man i själva verket höjer skatterna på företag och arbete

med 40 gånger mer än vad man lägger på insatser i den där aktiva näringspolitiken.

I jämförelse med andra länder har Sverige generellt sett höga skatter på arbete och höga arbetsgivaravgifter. Vi har dessutom höga löner, höga ingångslöner och få låglönejobb. Jag och många forskare är överens om att det påverkar storleken på arbetslösheten i Sverige.

Sammantaget är det dyrt att anställa och dyrt att köpa tjänster, och därför minskar efterfrågan. Det är efterfrågan som styr hur många jobb det blir i Sverige, inte hur många miljarder regeringen satsar hit och dit. Det är bra att man vill bygga järnväg och bostäder. Det kommer säkert att skapa fler jobb. Men det räcker inte.

Alliansregeringen införde RUT och ROT, sänkte kostnaderna för att anställa och sänkte restaurangmomsen. Det gjorde man för att höja den inhemska efterfrågan, vilket jag tror är jätteviktigt för att få fram fler jobb. Framför allt behöver vi fler enkla jobb eftersom många av dem som kommer till Sverige inte har möjlighet att ta de mer kvalificerade jobben.

Det är intressant att höra hur vi ser på framtiden och hur vi bedömer verkligheten. Om regeringen inte tror på sänkt skatt för arbete och klagar på att alliansregeringen sänkte skatterna alldeles för mycket – alliansregeringen verkar ha gjort Sverige en fruktansvärd otjänst genom att sänka skatterna – förvånar det mig mycket att man behåller till exempel det dubbla jobbskatteavdraget för äldre. Min interpellation handlade just om äldre.

Varför höjer ni inte arbetsgivaravgiften till samma avgift som för alla andra? Om ni tror att högre avgifter och skatt på jobb ger fler jobb, varför inte ta i ordentligt? Ni talar med kluven tunga.

I själva verket är det så att ni behöver skattepengarna till den största utgiftsposten i regeringens budget, sjukskrivningarna. Pengarna går inte till skola och en aktiv näringspolitik. Ni måste leta upp pengarna någonstans, och ni hittar dem genom att höja skatterna lite här och där.

Ni vågar inte stå för den politik ni talar så mycket om, för då skulle ni ha hamnat i en kris, inte blivit valda och aldrig kommit i regeringsställning över huvudet taget.

Allt färre kommer att försörja allt fler. Det är en stor utmaning. Hur vi ska klara samhällsutvecklingen kan vi alla fundera över. Sverige står inför enorma utmaningar. Vi tror att sänkta kostnader är en stimulans som ger möjligheter.

Det är intressant att höra finansministern klaga på de sänkta skatterna utan att göra särskilt mycket åt dem mer än i tal.

Anf. 124 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag blir lite förbryllad. Jag vet inte om Katarina Brännström är mest kritisk till att jag höjer skatten eller till att jag inte höjer skatten mer. Jag uppfattar interpellationen som att Katarina Brännström inte uppskattar att vi höjer skatten, men nu i debatten låter det som att Katarina Brännström tycker att det är fel att vi inte höjer skatten mer.

Det är aldrig roligt att höja skatten, men ska vi ta ansvar för de offentliga finanserna och samtidigt genomföra nödvändiga reformer kan det ibland vara nödvändigt att höja skatten.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet tog över regeringsmakten i ett läge då Sverige hade 400 000 arbetslösa, skolresultat som föll snabbare än i något annat jämförbart land och stora underskott i de offentliga finanserna – så stora att svenska folket lånade 10 miljoner i timmen.

Vad gör man i ett sådant läge? Jo, det handlar om att bedriva en väl avvägd finanspolitik så att vi kopplar ett fast grepp om de offentliga finanserna och inte slarvar utan steg för steg betar av de underskott som vi ärvde. Detta gör regeringen nu.

För att kunna bryta utvecklingen i skolan och genomföra en politik så att ungdomar får möjlighet att gå ut sin gymnasieutbildning och jobba i stället för att som i dag gå långtidsarbetslösa behöver vi öka skatteintäkterna. Därför föreslår vi en del skattehöjningar. Det är självklart inget vi gör lättvindigt, men det är nödvändigt eftersom vi behöver genomföra reformer samtidigt som vi har stora hål i de offentliga finanserna.

På Katarina Brännström lät det som att vi inte har några konkreta förslag utan bara en lista. Men det finns en rad konkreta förslag i den vårandringsbudget vi nyss lade fram.

Innovationsrådet är ingen idé utan ett konkret råd som arbetar redan nu. Exportstödet som riksdagen kommer att besluta om blir verklighet i höst. Även järnvägsunderhållet kommer att bli verklighet i höst. Stadsmiljöavtal blir verklighet. Klimatinvesteringsprogram mellan kommuner, privata företag och staten kommer att bli verklighet. 6 500 nya utbildningsplatser blir verklighet redan i år och kommer att öka till över 20 000 under mandatperioden. Därutöver kommer vi att höja bostadstillägget för pensionärer.

Det finns alltså en rad konkreta åtgärder i regeringens budget, men för att i detta läge kunna finansiera dessa satsningar måste vi öka skatteintäkterna. Vill vi ta ansvar för de offentliga finanserna måste vi jobba så.

Anf. 125 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Av det finansministern säger kan vi dra slutsatsen att det kommer fler höjda skatter. Det var ett besked så gott som något.

Det finns en skiljelinje. Regeringen höjer skatten på arbete för att genomföra reformer som inte gynnar arbete. Vi tog i stället ansvar för Sverige genom att stimulera till fler jobb och försöka höja efterfrågan. Här kommer det alltid att stå en strid oss emellan.

Låt mig rätta finansministern. Jag stör mig lite på att hon säger att alliansregeringen tillsammans med Sverigedemokraterna sänkte regeringens budget. Då vet finansministern inte hur det går till i kammaren. Sverigedemokraterna röstade oväntat på vår budget. Vi gjorde precis som vi alltid har gjort; vi gjorde inget annorlunda. Skyll inte detta på Alliansen! Det är ohederligt.

I övrigt tackar jag för debatten. Jag tror att vi kommer att mötas igen efter denna första gång. Det är ju på skatteområdet, kring kostnader för arbete och företag, som den framtida striden kommer att stå.

Självklart är ökade investeringar bra. Alliansen gjorde historiska satsningar på järnvägen. Det har dock glömts bort eftersom man nu talar om andra saker. Men kom ihåg att de största utgifterna i den nya

regeringens budget inte går till investeringar utan till sjukförsäkring, akassa och andra bidrag.

Vi har olika syn på framtidens utmaningar, men jag tackar för debatten. Vi lär ses igen.

Anf. 126 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström säger att det är ohederligt att säga att de borgerliga partierna tillsammans med Sverigedemokraterna stoppade budgeten. Det är helt korrekt att det var oväntat att Sverigedemokraterna röstade på Alliansens budget.

Det är dock exakt samma formulering som alliansföreträdare använde de gånger som Sverigedemokraterna röstade på Socialdemokraternas förslag under förra mandatperioden. Det är alltså exakt samma språkbruk som dina partivänner har använt, Katarina Brännström. Tycker du att jag är ohederlig ska du kanske börja med att städa upp i ditt eget parti.

Vad gäller möjligheten att få fler människor i arbete är det viktigt att regeringen satsar och investerar. Det är precis det regeringen gör.

Givet det läge vi har i de offentliga finanserna behöver vi finansiera våra reformer. Jag önskar naturligtvis att vi hade tagit över statsfinanser i ett helt annat skick och att det hade funnits möjligheter att, som man normalt sett gör, finansiera reformer via ett framväxande reformutrymme.

Nu måste det reformutrymme som naturligt växer fram när ekonomin växer användas till att beta av de underskott som alliansregeringen lämnade efter sig. Då behöver vi i det här läget höja skatterna för att kunna genomföra reformer. Det är ingenting man gör lättvindigt. Om man vill ta ansvar för Sveriges framtid kan det dock ibland vara nödvändigt, och så är läget just nu.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 22 Svar på interpellation 2014/15:498 om Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ

Anf. 127 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Olof Lavesson har frågat utrikesminister Margot Wallström om när Sverige avser att underteckna Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Konventionen mot handel med mänskliga organ är angelägen, och Sverige ställer sig bakom dess syften. Konventionen har tillkommit för att skapa skyddslagstiftning för främst de människor som på grund av ekonomisk utsatthet eller fattigdom ser möjligheten att donera organ mot ekonomisk ersättning. Så länge det råder brist på organ för donationer finns dessvärre en marknad för denna typ av handel.

Den 1 oktober redovisar Utredningen om donations- och transplantationsfrågor sitt uppdrag till Socialdepartementet. Utredningen har haft i uppdrag att ta fram förslag som ska öka antalet donatorer och tillgängliga organ.

Områden som utredningen särskilt ska belysa är hur informationen till allmänheten kan förbättras när det gäller hur människor kan göra sin vilja att donera organ känd, vilket kunskapsstöd vårdgivarna behöver i fråga om organisation och arbetssätt samt förfarandena för ersättning till levande donatorer.

Flera av de handlingar som enligt konventionen ska göras straffbara är redan kriminaliserade i Sverige. Dock finns vissa bestämmelser i konventionen som i nuläget inte omfattas av svensk straffrätt, och det kommer att krävas ett relativt omfattande beredningsarbete innan det är möjligt att ta ställning till frågan om ett svenskt tillträde till konventionen.

Frågan bereds för närvarande i Socialdepartementet, och jag kan därför ännu inte redogöra för om eller när ett undertecknande kan ske.

Anf. 128 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Häromåret släpptes boken *Organ till salu*, skriven av Susanne Lundin, som till vardags är professor i etnologi vid Lunds universitet. Det är en skrämmande berättelse om och insyn i den illegala handeln med mänskliga organ.

Lundin tar oss med på en resa genom Moldavien, Filippinerna, Sydafrika och Israel. Hon skriver om den desperata jakten på de organ, de reservdelar, som kan hjälpa när ingen annan hjälp finns att få.

Hon skriver om hur människor med pengar, kanske inte av ondska men av uppgivenhet och i ren desperation, vänder sig till mer och mer oseriösa aktörer eftersom vården på hemmaplan inte kan erbjuda den hjälp som behövs när efterfrågan på organ är mycket större än tillgången och donationsviljan.

Det är också en berättelse om den desperation som finns i andra ändan av kedjan, där mat på bordet eller hoppet om ett bättre liv blir viktigare än den egna njuren men också om hur hoppet släcks och hur löften om pengar och rikedom visar sig vara tomma. Man blir inte bara lurad på sin ersättning utan även på sin hälsa. Bristfälliga operationer sker i lönndom, med sjukdom, fattigdom och utanförskap som följd.

Herr talman! Handeln med mänskliga organ är illegal över nästan hela världen men är trots detta ett stort problem i många utvecklingsländer. Det är i dag svårt att säga hur omfattande handeln är.

Troligen finns det ett stort mörkertal. Det handlar om människor som lever i utsatthet och fattigdom och som säljer sina inre organ mot ekonomisk ersättning. Det kan också vara mellanhänder som gör ekonomisk vinning på handel med organ från avrättade personer. Det finns även fall där människor mördats i jakten på organ, som sedan förmedlas till välbeställda mottagare.

Nyligen undertecknade ett flertal länder Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ. Detta är den första internationella konventionen i sitt slag. Konventionen, som fokuserar på olovligt borttagande och handel med mänskliga organ, antogs av Europarådets ministerkommitté i juli 2014 och öppnades för undertecknande den 25 mars i år.

I den förklarande texten till konventionen konstateras att förekomsten av en världsomspännande olaglig handel med mänskliga organ för transplantation är ett välkänt faktum och att denna handel innebär en klar fara för både individen och folkhälsan och strider mot mänskliga

rättigheter och grundläggande friheter. Det är en skymf mot själva begreppet mänsklig värdighet och personlig frihet.

Konventionen uppmanar anslutna stater att lagstifta mot organtransplantationer där givaren inte frivilligt har gett sitt samtycke eller när donatorn eller tredje part får ekonomisk vinning av transplantationen.

Till dags dato har konventionen undertecknats av Albanien, Österrike, Belgien, Tjeckien, Grekland, Italien, Luxemburg, Norge, Moldavien, Polen, Portugal, Spanien, Turkiet och Storbritannien – dock inte av Sverige.

I sitt svar här i dag, som jag för övrigt vill tacka för, anger statsrådet att det finns delar av konventionen som i dag inte omfattas av svensk straffrätt. Han går dock inte närmare in på vilka dessa delar är. Så kan det givetvis vara, och vilka delar detta är får han gärna redogöra för. Det vore intressant att höra. Men jag blir bekymrad när statsrådet uttrycker tveksamhet om ett undertecknande någonsin kommer att ske.

Frågan jag ställde i min interpellation var *när* Sverige avser att underteckna konventionen. Men efter att ha hört statsrådets svar i kammaren får frågan i stället bli: Tänker Sverige över huvud taget underteckna konventionen?

Anf. 129 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar för interpellationen. Det är ett mycket angeläget område som Olof Lavesson belyser.

Vi vet att det, precis som interpellanten är inne på, förmodligen finns ett stort mörkertal som ska läggas till de fakta som är kända om den illegala organhandeln.

Det är viktigt att understryka det jag tar upp i interpellationssvaret, nämligen att Sverige har ställt sig bakom syftet med konventionen. Det är inte det som frågan gäller, utan den gäller de delar där det kan behövas ny lagstiftning i Sverige.

Vad jag förstår behövs ett omfattande analysarbete för att kunna se hur konventionen bäst kan passa in i den svenska lagstiftningen och hur vår lagstiftning kan passa ihop med konventionen.

Man kan tycka att detta är byråkratiskt och att Sverige borde kunna skriva under den här typen av konventioner mer lättvindigt när man nu ändå delar synen på syftet.

Det är dock viktigt att se att när Sverige undertecknar den typ av internationella överenskommelser som detta faktiskt är ska det betyda något i praktiken. Det är därför vi nu gör detta gedigna analysarbete, för att se över vilka delar vi eventuellt behöver komplettera i den svenska lagstiftningen.

Jag vill inte säga vare sig om eller när ett undertecknande kan ske, för jag tycker att man ska ha respekt för analysarbetet. Men det borde inte råda några som helst tvivel om att vi i sak är helt överens med Olof Lavesson.

Anf. 130 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Jag uppskattar statsrådets engagemang i frågan, men jag blir ändå tveksam över svaret och över hur det utvecklas. Det blir jag med tanke på att Sverige inte bara har stått bakom syftet med konventionen utan också är ett av de länder som har drivit på och varit med och förhandlat

fram den. Sverige borde därför vara medvetet om vilka problem som kan uppstå när det gäller den nationella lagstiftningen.

De länder som undertecknar konventionen förbinder sig att vidta åtgärder som kriminaliserar olagliga transplantationer, särskilt om de genomförs utan givarens frivilliga samtycke och uttryckliga vilja.

Det finns också tydliga sanktionsmöjligheter om man bryter mot konventionen. Den öppnar upp nya möjligheter för internationellt samarbete och bidrar förhoppningsvis till att vi får ett mer harmoniserat regelverk.

Jag undrar vad som är försvaret för eller förklaringen till att Sverige inte redan har satt igång ett arbete där det finns en tydlig tidsplan för när man skulle kunna underteckna konventionen. Jag tycker att statsrådet borde kunna svara på frågan hur en sådan tidsplan kan se ut.

Jag vet att ansvaret för det här arbetet, och därmed också arbetet med konventionen, har flyttats till ett annat departement och att det i dag är Socialdepartementet som har ansvaret för denna typ av frågor. Statsrådet har i sitt svar hänvisat till Utredningen om donations- och transplantationsfrågor, men den utredningen svarar ju inte på de frågeställningar som omfattas av Europarådets konvention.

Som statsrådet nämnde rör konventionen frågor som information till allmänheten, vårdgivarnas arbetssätt och donationsfrämjande insatser i vården. Sedan finns det ett tilläggsdirektiv om hur en eventuell ersättning skulle kunna se ut.

Men det vi talar om här är en ganska utbredd illegal handel med mänskliga organ där människor i utvecklingsländer far illa och i värsta fall dör i en hänsynslös jakt på deras inre kroppsdelar.

Statsrådet hänvisar till att vi i stor utsträckning redan har lagstiftning på plats i Sverige och att vi redan har en kriminalisering. Men så är det inte överallt, och det vet Gabriel Wikström lika väl som jag. Som alla andra internationella konventioner vilar legitimiteten på att så många länder som möjligt är med och undertecknar dem. Om länder som Sverige, som dessutom har förhandlat fram konventionen, inte tycker att ett undertecknande har högsta prioritet får det givetvis återverkningar. Jag tycker att Sverige har ett ansvar i detta.

Jag har full förståelse för att det finns punkter som inte stämmer överens med svensk straffrätt. Gabriel Wikström hänvisar till ett omfattande beredningsarbete.

Min fråga blir vilka initiativ statsrådet har tagit för att få igång beredningsarbetet och få det avslutat och vilka initiativ han tänker ta framöver för att få nödvändig lagstiftning på plats.

Anf. 131 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag ska börja med det Olof Lavesson själv var inne på i ett tidigare inlägg. När det gäller den illegala handeln med mänskliga organ är det viktigt att se att vi naturligtvis kan komma åt en del av detta med en lagstiftning som också innebär konsekvenser för dem som utövar den här handeln. Men en annan del av detta – som kanske är en av de viktigaste – är att tillgången till organ på laglig väg måste öka. Fler människor måste ställa upp och vara beredda att donera sina organ. Kunskapen måste öka om att den möjligheten finns men också att det är ett slags skyldighet när man lever i ett samhälle som vårt.

Därför hänvisar jag i mitt svar till den utredning som nu är på gång. Jag tror att det är viktigt att Sverige också på det här området kan gå före och visa hur vi med hjälp av bättre information och bättre metoder kan få fler människor att ställa upp och vilja donera sina organ. Det kan inte bara hjälpa hälso- och sjukvården i Sverige och hjälpa alla de patienter som är i behov av en organtransplantation, utan det kan också fungera som ett föredöme för andra länder i deras arbete med att förmå sina befolkningar att donera organ.

När det gäller själva huvudfrågan, som debatten i dag handlar om, är det som jag har anfört tidigare. Regeringen har ingen annan åsikt än att det är ett gott syfte med konventionen. Men det är samtidigt viktigt, som jag påpekade tidigare, att vi, när vi skriver under den här typen av konventioner, gör ett gediget analysarbete för att se hur de stämmer överens med svensk lagstiftning. Det handlar om straffrätten, men det handlar också om att det inte ska bli negativa konsekvenser för den svenska hälso- och sjukvården, att det inte ska innebära att man sätter käppar i hjulet för det nödvändiga arbete med organtransplantationer som sker i Sverige.

En fråga som var uppe under arbetet med konventionen var till exempel hur man ser på samtycke, om det i väldigt sällsynta fall ska finnas möjlighet till undantag, till exempel när man ska göra vissa former av ingrepp på underåriga eller beslutsoförmögna. Vi har en bra reglering av detta i Sverige i dag. Men det kan vara en reglering som inte helt överensstämmer med regleringen i andra länder, exempelvis Tyskland, och då riskerar vi att få en debatt om Sverige följer en konvention, om vi skriver under den i förtid utan att ha gjort detta mycket noggranna analysarbete. Det är ett exempel på en fälla som vi inte vill hamna i från svensk sida.

Anf. 132 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! När det gäller frågor som samtyckesfrågan finns det paragrafer i konventionen som säger att man ska ta hänsyn till nationell lagstiftning, som kan skilja sig åt mellan länder i just den här typen av frågor. Det kan också gälla en avliden person som inte uttryckligen har lämnat sitt samtycke innan personen har avlidit.

Statsrådet pratade om vilka skyldigheter man har. För mig är en sådan skyldighet att göra vad man kan för att genomföra de konventioner där man själv har tagit initiativ, själv har varit drivande och själv har ställt krav på andra länder. Sedan det här arbetet initierades har vi förvisso bytt regering. Men jag uppfattar inte att detta är en fråga som är vare sig parti- eller blockskiljande utan att det finns ett brett engagemang, och det är jag glad för.

Även om man tittar på den nationella lagstiftningen och den pågående utredningen bör man även titta utanför landets gränser. Det viktiga här handlar också om att skapa grund för internationellt samarbete och att man får harmoniserade regelverk på plats. Jag tror att det är en förutsättning för att man ska kunna angripa det verkliga problemet.

Jag väljer att tolka statsrådets svar som positivt. Jag kommer att fortsätta att följa frågan och hoppas att vi inom någorlunda överskådlig tid får en lagstiftning på plats och att vi kommer att underteckna konventionen.

Anf. 133 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar än en gång Olof Lavesson för att han lyfter upp den här viktiga frågan. Jag tackar också för den positiva tolkningen av de svar som jag har gett här i kammaren.

Jag vill igen understryka att det handlar om att vi ser positivt på intentionen bakom konventionen men behöver göra ett närmare analysarbete för att ett eventuellt undertecknande av konventionen också ska innebära en praktisk förbättring för alla de människor som i dag lider av den illegala organhandeln. I den frågan uppfattar jag att jag och Olof Lavesson är helt överens.

Jag ser fram emot ett fortsatt gott samarbete och en god diskussion tillsammans med Olof Lavesson och hoppas också att beredningsarbetet ska gå smidigt och fort.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 23 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 maj

2014/15:617 Jordbruksverkets nya regler för stöd till bredbandsutbyggnad

av *Anders Ahlgren* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:618 Jordbruksverkets nya regler för stöd till bredbandsutbyggnad

av *Daniel Bäckström* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:619 Små vattenkraftverk

av *Penilla Gunther* (KD)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:620 Utredning om asylprövningen för hbtq-flyktingar

av *Robert Hannah* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:621 Minskad öppenhet och transparens

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:622 Dubbdäcksskatt

av *Maria Plass* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:623 Sanningen om förtidspensioneringarna

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:624 Nyanländas bostadssituation

av *Roger Hedlund* (SD)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:625 Höjda avgifter för pensionärerna

av *Helena Bouveng* (M)

§ 24 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 maj

2014/15:550 Ökad transparens av regeringens återrapportering till riksdagen angående Vattenfall

av *Margareta Cederfelt* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2014/15:551 Öresundssamarbete

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:552 Direkt humanitärt stöd till behövande flyktingar i Irak och Syrien via kyrkor och andra ideella organisationer

av *Robert Halef* (KD)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:553 Investeringsstöd i det nya landsbygdsprogrammet

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:554 Konkurrens mellan Kriminalvården och privata aktörer

av *Penilla Gunther* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:555 Kemikalieinspektionens långa handläggningstider

av *Betty Malmberg* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:556 Odling av GMO-grödor

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:557 Asylprövning för assyrier och yazidier

av *Robert Hannah* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:558 Göteborgspolisens hatbrottsenhet

av *Robert Hannah* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:559 Malmö högskolas status

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

§ 25 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 21 maj

2014/15:523 Tjuvfiske

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2014/15:520 Ursprungsmärkning av honung i Sverige
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2014/15:524 Landsbygdsutvecklingen i Bergslagen
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2014/15:502 Ökad konkurrenskraft i svensk mjölkproduktion
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2014/15:506 Cykel och kollektivtrafik
av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:501 Hastighetsbegränsningar för husvagn

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:525 Trafikbuller och ohälsa

av *Karin Svensson Smith* (MP)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

Prot. 2014/15:102

22 maj

*Svar på
interpellationer*

§ 26 Kammaren åtskildes kl. 14.56.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med § 10 anf. 42 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 16 anf. 87 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
.....	1
§ 2 Avsägelse	1
.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
.....	1
§ 4 Anmälan om förändringar i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet	1
.....	1
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
.....	2
§ 6 Svar på interpellation 2014/15:542 om traineejobb	3
.....	3
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	3
Anf. 2 LOTTA FINSTORP (M)	4
Anf. 3 ROLAND UTBULT (KD)	5
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	6
Anf. 5 LOTTA FINSTORP (M)	7
Anf. 6 ROLAND UTBULT (KD)	7
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	8
Anf. 8 LOTTA FINSTORP (M)	9
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	10
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:545 om diskriminering av äldre på arbetsmarknaden	10
.....	10
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	10
Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M)	11
Anf. 12 JENNY PETERSSON (M)	12
Anf. 13 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	12
Anf. 14 LOTTA FINSTORP (M)	14
Anf. 15 JENNY PETERSSON (M)	15
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	15
Anf. 17 LOTTA FINSTORP (M)	16
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	17
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:552 om dialog mellan arbetsmarknadsministern och företag	17
.....	17
Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	17
Anf. 20 HANIF BALI (M)	18
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	19
Anf. 22 HANIF BALI (M)	20
Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	21
Anf. 24 HANIF BALI (M)	22

Anf. 25 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	22
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:562 om arbetstillfällen i Halland.....	22
Anf. 26 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	22
Anf. 27 JÖRGEN WARBORN (M).....	23
Anf. 28 JENNY PETERSSON (M).....	24
Anf. 29 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	24
Anf. 30 JÖRGEN WARBORN (M).....	25
Anf. 31 JENNY PETERSSON (M).....	26
Anf. 32 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	27
Anf. 33 JÖRGEN WARBORN (M).....	27
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	28
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:573 om regeringens ambitioner för nya jobb.....	28
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	28
Anf. 36 JENNY PETERSSON (M).....	29
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	30
Anf. 38 JENNY PETERSSON (M).....	31
Anf. 39 HANIF BALI (M).....	32
Anf. 40 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	32
Anf. 41 JENNY PETERSSON (M).....	33
Anf. 42 HANIF BALI (M).....	34
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	34
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:523 om bostadssituationen för asylsökande och flyktingar.....	35
Anf. 44 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	35
Anf. 45 ROLAND UTBULT (KD).....	36
Anf. 46 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	37
Anf. 47 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	38
Anf. 48 ROLAND UTBULT (KD).....	39
Anf. 49 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	39
Anf. 50 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	40
Anf. 51 ROLAND UTBULT (KD).....	41
Anf. 52 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	42
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:529 om dåliga hyresvärdar.....	42

Anf. 53 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	42
Anf. 54 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	43
Anf. 55 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	44
Anf. 56 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	44
Anf. 57 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	46
Anf. 58 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	46
Anf. 59 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	47
§ 13 Svar på interpellation 2014/15:565 om regler som borde hindra så kallade tältläger.....	47
Anf. 60 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	47
Anf. 61 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	48
Anf. 62 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	49
Anf. 63 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	49
Anf. 64 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	50
Anf. 65 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	51
Anf. 66 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	52
§ 14 Svar på interpellation 2014/15:518 om skuldsanering för företagare.....	53
Anf. 67 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	53
Anf. 68 OLA JOHANSSON (C).....	53
Anf. 69 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	54
Anf. 70 OLA JOHANSSON (C).....	55
Anf. 71 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	56
Anf. 72 OLA JOHANSSON (C).....	56
Anf. 73 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	56
§ 15 Svar på interpellation 2014/15:387 om arbetsgivaravgifterna i framtiden	57
Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	57
Anf. 75 OLOF LAVESSON (M)	58
Anf. 76 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	59
Anf. 77 OLOF LAVESSON (M)	59
Anf. 78 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	61
Anf. 79 OLOF LAVESSON (M)	62
Anf. 80 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	62

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:424 om friskvårdsavdrag för ridning.....	63
Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	63
Anf. 82 ÅSA COENRAADS (M)	63
Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	64
Anf. 84 ÅSA COENRAADS (M)	65
Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	66
Anf. 86 ÅSA COENRAADS (M)	67
Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	67
§ 17 Svar på interpellation 2014/15:450 om regeringens brutna vallöfte om ROT-avdraget.....	68
Anf. 88 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	68
Anf. 89 JAN ERICSON (M)	68
Anf. 90 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	69
Anf. 91 JAN ERICSON (M)	70
Anf. 92 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	71
Anf. 93 JAN ERICSON (M)	72
Anf. 94 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	72
§ 18 Svar på interpellation 2014/15:451 om arbetsgivaravgifterna för unga.....	73
Anf. 95 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	73
Anf. 96 ARON MODIG (KD).....	73
Anf. 97 ROLAND UTBULT (KD).....	74
Anf. 98 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	75
Anf. 99 ARON MODIG (KD).....	76
Anf. 100 ROLAND UTBULT (KD).....	77
Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	77
Anf. 102 ARON MODIG (KD).....	78
Anf. 103 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	78
§ 19 Svar på interpellation 2014/15:463 om slopat gåvoavdrag	79
Anf. 104 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	79
Anf. 105 ARON MODIG (KD).....	79
Anf. 106 ROLAND UTBULT (KD).....	80
Anf. 107 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	81
Anf. 108 ARON MODIG (KD).....	81

Anf. 109 ROLAND UTBULT (KD).....	82
Anf. 110 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	82
Anf. 111 ARON MODIG (KD).....	83
Anf. 112 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	83
§ 20 Svar på interpellation 2014/15:489 om skatteförslag som påverkar landets pensionärer	84
Anf. 113 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	84
Anf. 114 ANETTE ÅKESSON (M).....	84
Anf. 115 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	85
Anf. 116 ANETTE ÅKESSON (M).....	86
Anf. 117 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	87
Anf. 118 ANETTE ÅKESSON (M).....	88
Anf. 119 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	88
§ 21 Svar på interpellation 2014/15:493 om äldre på framtidens arbetsmarknad.....	89
Anf. 120 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	89
Anf. 121 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	89
Anf. 122 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	90
Anf. 123 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	91
Anf. 124 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	92
Anf. 125 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	93
Anf. 126 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	93
§ 22 Svar på interpellation 2014/15:498 om Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ	94
Anf. 127 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	94
Anf. 128 OLOF LAVESSON (M)	95
Anf. 129 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	96
Anf. 130 OLOF LAVESSON (M)	96
Anf. 131 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	97
Anf. 132 OLOF LAVESSON (M)	98
Anf. 133 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	98
§ 23 Anmälan om interpellationer	99
§ 24 Anmälan om frågor för skriftliga svar	99
§ 25 Anmälan om skriftliga svar på frågor	100
§ 26 Kammaren åtskildes kl. 14.56.	101

Tryck: Elanders, Vällingby 2015